

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LII. — Wydana i rozesłana dnia 25 maja 1897.

Treść: № 124. Przepis wykonawczy o podatkach osobistych bezpośrednich (Rozdział II).

124.

Przepis wykonawczy do ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220,

o podatkach osobistych bezpośrednich.

Rozdział II, o podatku zarobkowym od przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie.

Ogłoszony rozporządzeniem Ministra skarbu z dnia 18. maja 1897.)

Oddział I.

Obowiązek opłaty, uwolnienia, przemysł zagraniczny.

Artykuł 1.

Obowiązek opłaty.

(§. 83.)

1. Według §. 83 podatkowi zarobkowemu w duchu rozdziału II. podlega każdy, kto w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych trudni się przedsiębiorstwem obowiązaniem do składania rachunków publicznie.

2. Publiczne składanie rachunków ma miejsce wtedy, gdy bądź ustawa, bądź statut zobowiązuje przedsiębiorcę (podmiot podatkowy) do składania rachunków peryodycznie w taki sposób, że rachunki te są na pełnym zgromadzeniu uczestników przedsiębiorstwa sprawdzane i ogłaszane, a względnie publicznie zatwierdzane, albo że rachunki, celem

ich sprawdzenia i zatwierdzenia, przedstawiane być muszą jakiejs Władzy, do czuwania nad interesami publicznymi powołanej, lub jakiemuś ciału samorządnemu regularnie na posiedzeniach publicznych obradującemu (ministerstwu, namiestnictwu, starostwu, Radzie państwa, sejmowi krajowemu, radzie gminnej itp.).

3. Jako tacy przedsiębiorcy, a względnie jako takie przedmioty podatkowe biorą się w szczegól na uwagę:

- a) wszelkie właściwe spółki zarobkowe, a mianowicie spółki akcyjne, komandytowe na akcyę gwarectwa, stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze nie ograniczające swego przemysłu do członków swoich, nakoniec, o ile ziszczają się warunki poniżej pod ll. 2, tudzież 4 aż do 8 podane, także stowarzyszenia oparte na innych podstawach, jak np. na ustawie z dnia 15. listopada 1867, Dz. u. p. Nr. 134;
- b) podmioty powszechnie użytecznych przedsiębiorstw i związków samopomocy ekonomicznej, jakoto stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze, ograniczające swój przemysł do członków swoich, wszelkie inne na zasadzie wzajemności oparte stowarzyszenia, kasy oszczędności i pewne kasy zaliczkowe;
- c) korporacje publiczno-prawne (jak państwo, kraje i gminy itd.), tudzież tak zwane majątki celowe, jak fundusze publiczne, fundacje itp.

4. Według §. 83, ustęp 1, podmioty prawne pod ll. 2 i 3 oznaczone podlegają opodatkowaniu według rozdziału II. tylko w takim razie, jeżeli trudnią się „przedsiębiorstwem“.

W §. 83 podany jest szereg przedsiębiorstw, lecz dwukrotne przydanie w nim wyrazów

„a w szczególności“ oznacza, że są one tam wymienione tylko jako przykłady.

Co uważać należy za takie „przedsiębiorstwo“ a tem samem, kiedy się ma stwierdzić, że istnieje obowiązek opłacania podatku według rozdziału II., tego z powodu wielkiej różnorodności przedmiotów na wzgląd branych nie można określić w sposób ogarniający wszystkie przypadki, lecz trzeba o tem decydować za każdym razem na podstawie staranego rozważenia zachodzących istotnych stosunków.

Przy rozstrzygnięciu tego pytania brać należy na wzgląd oprócz wyraźnego postanowienia §. 83, według którego w szczególności wszystkie publiczne instytucje kredytowe, wszelkie przedsiębiorstwa i zakłady ubezpieczeń, kasy oszczędności, kasy zaliczkowe i koleje żelazne państwa uznane są za podlegające podatkowi, przedewszystkiem te okoliczności, które stosownie do artykułu 1. przepisu wykonawczego do rozdziału I. służą za podstawę do wydania orzeczenia o istnieniu obowiązku opłacania podatku zarobkowego według rozdziału I.

Przytem należy mieć na względzie, że według wyraźnego postanowienia § 83, II także przedsiębiorstwa, które jak np. spółki zarobkowe i gospodarze i kasy oszczędności, przeznaczone są głównie do popierania innych celów (np. do podniesienia kredytu członków lub oszczędności w ogóle) lecz stosownie do swojej organizacji nie wyłączają bezwarunkowo osiągnięcia nadwyżki ruchu ze swego przemysłu (np. z udzielania kredytu), poddawać należy opodatkowaniu według rozdziału II.

5. Nie należy jednak zaliczać do tej kategorii stowarzyszeń naukowych, towarzyskich, dobroczynnych i tym podobnych, które fundusze do osiągnięcia swoich celów potrzebne zgromadzają z wkładek od członków, ze składek, darów lub tylko z zabaw urządzanych przy sposobności, a nie należy ich zaliczać nawet wtedy, jeżeli w wykonaniu swoich celów przywodzą do skutku odpłatne sprawy prawne, które same przez się uzasadniałyby obowiązek opłacania podatku, lecz przytem nie starają się o osiągnięcie zysku, to jest nadwyżek ruchu. Tu należy, gdy np. takie stowarzyszenia biorą sobie za zadanie odpłatne pielęgnowanie chorych, rekonwalescentów, głuchych, ślepych itp. lub nauczanie robót ręcznych, muzyki itp. za wynagrodzeniem nie wyrównywajacem kosztom, jakie stowarzyszenia same ponoszą i w skutek tego zmuszone są używać innych dochodów stowarzyszenia na pokrycie wydatków przedsiębiorstwa.

6. Podobnież wolnemi od podatku, chociażby podlegały obowiązkowi składania rachunków, są właściwe zakłady (zakłady administracyjne) korporacji publicznych ustanowione dla dobra pospolitego, jak domy inwalidów, szpitale, zakłady krajowe dla obłąkanych, miejskie domy zaopatrzenia itp.

7. Nakoniec przedsiębiorstwa, które Rząd prowadzi na podstawie praw zwierzchniczych państwa lub w celach administracji publicznej nie podlegają opodatkowaniu ani według I. ani według II. rozdziału; na tej podstawie uważać należy zawsze za wolne od podatku fabryki tytoniu, kopalnie soli, drukarnię nadworną i rządową, zakłady pocztowe i telegraficzne, zakłady krowianki, kliniki i szpitale itp.; o osobnem postanowieniu w tym względzie tyczącem się kolei żelaznych państwa wspomniano już wyżej.

8. Władzom podatkowym zostawia się wolność udawania się w przypadkach szczególnie wątpliwych z wyłączeniem zachodzących istotnych stosunków po uprzednie polecenie do Ministerstwa skarbu, które według okoliczności decydować będzie z analogicznym zastosowaniem zasad w §. 4 ustawy podanych.

9. Podmioty prawne pod I. 3, lit. a) i b) wymienione, o ile w ogóle ziszczają się warunki opodatkowania według rozdziału II. i niezawisłe od wszelkich innych postanowień ustawowych o opodatkowaniu od gruntu itp., podlegają opodatkowaniu według rozdziału II. co do całego swego majątku i dochodu; co się zaś tyczy podmiotów prawnych pod I. 3, lit. c) wymienionych, opodatkowanie ich według rozdziału II., gdyby miało nastąpić, nie ma obciążać całego ich majątku i dochodu, lecz tylko tę część onegóż, która służy do celów przedsiębiorstwa podlegającego opodatkowaniu według I. 4, a względnie z takowego pochodzi; jeżeli np. fundusz publiczny lub fundacya, oprócz przedsiębiorstw tego rodzaju (fabryk, tartaków, kopalni, kamieniołomów), posiada także jeszcze inny majątek (grunta i domy, papiery wartościowe itd., które nie służą do wykonywania powyższych przedsiębiorstw), taki podmiot prawny — niezawisłe od skuteczności przytoczonych powyżej postanowień ustawy podatkowej — podlega opodatkowaniu według rozdziału II. tylko co do czystej intraty, jaką odnosi z tych przedsiębiorstw.

10. Jeżeli i o ile według powyższego podmioty prawne, do składania publicznie rachunków obowiązane, mają płacić podatek z powodu trudnienia się przedsiębiorstwem, podlegają teraz wszystkie opodatkowaniu według rozdziału II. z wyjątkiem omówionym w artykule 10 (pominąwszy przedsiębiorstwa zagraniczne w artykule 11 oznaczone). Podlegają więc temu podatkowi zarobkowemu także obciążone dotychczas podatkiem dochodowym III. klasy kasy oszczędności, zakłady wzajemnego ubezpieczenia i zakłady zaopatrzenia, tudzież opodatkowane dotychczas według ustawy z dnia 27. grudnia 1880, Dz. u. p. Nr. 151, a względnie z dnia 14. kwietnia 1885, Dz. u. p. Nr. 43 i z dnia 24. marca 1893, Dz. u. p. Nr. 40, spółki zarobkowe i gospodarze i kasy zaliczkowe; w szczególności nie ma miejsca

poddawanie poszczególnych części intryty podatku rentowemu na podstawie zeznań.

11. Jednakże, przez to poddanie wszystkich przedsiębiorstw obowiązanych do składania publicznie rachunków wspólnej ustawie, nie uchyla się bynajmniej dobrodziejstw, które dotychczas służyły ich poszczególnym kategoriom; owszem ustawa utrzymuje w mocy te dobrodziejstwa w rozciągłości nawet jeszcze rozszerzonej w wielu względach dla szeregu przedsiębiorstw, także również znacznie rozszerzonego; odnośne dobrodziejstwa określone są odpowiedniami postanowieniami dodatkowymi przy poszczególnych paragrafach.

Postanowienia dodatkowe tego rodzaju znajdują się — oprócz zupełnego uwolnienia od podatku przyznanego ewentualnie w §. 84, lit. *f*) i w §. 85 — jeszcze w następujących paragrafach ustawy: §. 94, lit. *e*) i *g*), tudzież §. 95, lit. *f*), ustęp 3, lit. *i*) i *k*), — które to miejsca ustawy zarządzają dobrodziejstwa przy obliczaniu sumy podstawowej opodatkowania; §. 100, ustęp 11, który ustanawia znacznie mniejszy wymiar podatku; §. 92, ustęp 7, który te stowarzyszenia uwalnia od tymczasowego opodatkowania; §. 100, ustęp 3, który zarządza uwolnienie tych stowarzyszeń od podlegania podatkowi minimalnemu; §. 110, ustęp 2 i §. 116, które określają ułatwienia co do wykazów, jakie Władzy mają być dostarczane; nakoniec §. 100, ustęp 9, który dla towarzystw wzajemnego ubezpieczenia ustanawia odmienną podstawę opodatkowania.

Uwolnienia.

Artykuł 2.

Uwolnienia od podatku już nabyte. Poczto- wa kasa oszczędności.

(§. 84, lit. *a* i *c*.)

1. W §. 84, lit. *a* ustawa utrzymuje w ogólności uwolnienia od podatku, na zasadzie ustaw istniejących już nabyte, po większej części czasowo ograniczone i ustanawia ich przyszłą rozciągłość podobnie jak w §. 7.

W szczególności należą tutaj:

Uwolnienia od podatku, przedsiębiorstwom kolei żelaznych i kolei lokalnych (kolei niższego rzędu), stosownie do postanowień ich koncesyi, w rozmaitej rozciągłości i wymiarze już przyznane, które pozostawiają się im nienaruszone; nadto nabyte już na zasadzie ustawy z dnia 8. stycznia 1891, Dz. u. p. Nr. 8, a względnie z dnia 10. sierpnia 1895, Dz. u. p. Nr. 131, o czasowym uwolnieniu od podatków i należności przedsiębiorstw przemysłowych nowo powstających w okrę-

gu Tryestu i gminie katastralnej Mili, uwolnienia takich przedsiębiorstw od podatku, przyczem nadmienia się, że uwolnienie od podatku dochodowego przedsiębiorstwom tryestyńskim przyznane, pociąga za sobą uwolnienie od całego podatku zarobkowego podług rozdziału II., ponieważ w Tryeście podatek zarobkowy na zasadzie patentu cesarskiego z dnia 31. grudnia 1812, w ogóle nie był zaprowadzony, lecz w myśl rozporządzenia Ministerstwa skarbu z dnia 3. lutego 1851, L. 30049 (Dz. u. kr. dla Tryestu czyli Przymorza Nr. V, z r. 1851) przez odpowienie wyznaczanie podatku dochodowego był regularnie płacony; wreszcie uwolnienia od podatku nabyte już w myśl Najwyższego postanowienia z dnia 11. stycznia 1831, Z. u. pol. T. 59, Nr. 6, dla cukierni nowo założonych; nakoniec uwolnienie od podatku zarobkowego i dochodowego służące Bankowi pożyczkowemu krajowemu w Bernie na zasadzie patentu cesarskiego z dnia 18. listopada 1810 (Zbiór ustaw Goutty z r. 1810, Nr. 240).

2. §. 84, lit. *c*, utrzymuje także na przyszłość w mocy uwolnienie od podatku służące pocztowej kasie oszczędności na zasadzie artykułu 21 ustawy z dnia 28. maja 1882, Dz. u. p. Nr. 56.

3. Go do trwania nadal pewnych powodów uwalniających porówn. niżej artykuł 9.

Artykuł 3.

Stowarzyszenia oparte na wzajemności.

Warunkowe uwalnianie związków tego samego rodzaju.

(§. 84, lit. *b*.)

1. §. 84, lit. *b* ustanawia uwolnienie od podatku zarobkowego dla stowarzyszeń i związków uczestników nie liczących na zysk, opartych na wzajemności, tudzież dla fundacji utworzonych przez korporacje publiczne, lub przedsiębiorców dla własnych oficjalistów, których celem, statutami przepisany jest zabezpieczenie zasiłków w chorobie, wynagrodzeń na wypadek przygody, emerytur dla inwalidów, starców, wdów i sierot, kosztów pogrzebu lub udzielanie zapomóg urzędnikom publicznym prywatnym, oficjalistom, sługom, robotnikom, czeladnikom, uczniom i służbie; a to nawet wtedy, gdy otrzymują zasiłki i dary od nieczłonków.

W skutek tego uwolnienie od podatku, stowarzyszeniom opartym na wzajemności już ustawami z dnia 15. kwietnia 1885, Dz. u. p. Nr. 51 i z dnia 30. marca 1888, Dz. u. p. Nr. 33 przyznane, rozciąga się także na fundusze emerytalne i tym podobne.

2. To uwolnienie od podatku ma nadto Minister skarbu rozciągnąć na związki tego samego rodzaju, których członkowie należą wszyscy lub niektórzy do innych kół zawodowych (a mianowicie do stanu drobnych przemysłowców i posiadaczy gruntów włościańskich), a to wtedy, gdy to jest pożądane dla poparcia celów publicznych, dobroczynnych lub powszechnie użytecznych, a wysokość kwot poszczególnym uczestnikom zapewnionych nie przewyższa potrzeb ich stanu.

Prośby stron, dotyczące się tego, przedstawiać mają Władze podatkowe Ministerstwu skarbu z odpowiednim wnioskiem, zasięgnąwszy w tym względzie także opinii Władzy politycznej pierwszej instancyi; w danym razie można wnioski takie czynić także z urzędu.

Artykuł 4.

Kasy zaliczkowe założone z funduszków kontrybucyjnych i podatkowych.

(§. 84, lit. *d.*)

1. §. 84, lit. *d* przyznaje zupełne uwolnienie od podatku zarobkowego kasom zaliczkowym założonym na mocy szczególnych ustaw krajowych z funduszków kontrybucyjnych i podatkowych, jeżeli swoje czynności przemysłowe ograniczają istotnie do spożytkowania swoich własnych kapitałów; postanowienie to wchodzi na miejsce postanowienia §. 2, II., lit. *f* ustawy z dnia 27. grudnia 1880, Dz. u. p. Nr. 151, według którego dozwolone było tym kasom wyłączenie z podstawy opodatkowania odsetek od kapitałów hipotecznych czynnych. O ile takie kasy zaliczkowe obracają nie tylko własne kapitały zakładowe, lecz także cudze, wpływające do nich jako wkładki oszczędności itp., podlegać będą takowe na przyszłość podatkowi zarobkowemu według rozdziału II. stosownie do przepisów, dotyczących się w ogólności przedsiębiorstw w myśl §. 85 uprzywilejowanych, przeto co do tych kas, odsetki od kapitałów hipotecznych czynnych nie będą już na przyszłość wyłączone.

2. Co do podlegania w pewnych okolicznościach tych kas zaliczkowych podatkowi rentowemu prw. odnośne postanowienia przepisu wykonawczego do rozdziału III.

Artykuł 5.

Kasy Raiffeisena i podobne związki kredytowe i zaliczkowe.

(§. 84, lit. *e.*)

§. 84, lit. *e* zarządza uwolnienie od podatku zarobkowego „związków kredytowych i zaliczkowych (kas oszczędności i pożyczkowych), których

statuta odpowiadają postanowieniom §. 1. ustawy z dnia 1. czerwca 1889, Dz. u. p. Nr. 91“, to jest jeżeli według statutów

- a) poręka stowarzyszeń jest nieograniczona,
- b) stowarzyszenie rozciąga czynności swoje na pomniejszy okrąg (na jedną lub kilka sąsiednich gmin miejscowych, w statucie wymienionych),
- c) kwota udziału w przedsiębiorstwie nie przekracza 25 zł., a te udziały w przedsiębiorstwie albo żadnych nie niosą odsetek albo niosą nie większe odsetki jak wkładki oszczędności,
- d) nadwyżki przekazywane są do funduszu zasobowego (kapitału stowarzyszenia), w którym członkom żaden udział nie służy,
- e) udzielanie pożyczek ograniczone jest do własnych członków,
- f) weksle nie mogą zgoła być wystawiane i
- g) stopa odsetek od pożyczek łącznie z należnościami pobocznymi (dodatkami na zarząd itp.) przewyższa stopę odsetek od wkładek oszczędności najwięcej o 1½ procentu.

To postanowienie ustawy uwalnia od podatku zarobkowego mianowicie kasy Raiffeisena, które zwyczajnie czynią zadość wymaganiom powyższym, a które stosownie do §. 125, l. 6 uwolnione są także od podatku rentowego, co do uzyskiwanych dochodów (lecz nie od obowiązku pobierania i odsyłania podatku rentowego od wypłacanych odsetek).

Artykuł 6.

Stowarzyszenia rolnicze.

(§. 84, lit. *f.*)

1. §. 84, lit. *f* uznaje za uwolnione od podatku zarobkowego „związki i inne stowarzyszenia rolników do wspólnego zakupu ziarna do siewu, środków nawozowych, zwierząt na hodowlę, machin, narzędzi lub innych potrzeb produkcji rolniczej, o ile przytem nie bywa rozdzielany czysty zysk“.

Postanowieniom tym podlegają mianowicie tak zwane kasyna rolnicze, następujące członkom swoim tę korzyść, że ułatwiają im czynienie zakupów w najcelniejszych źródłach, uczestnictwo w cenach hurtownych, w niższych taryfach towarowych itp., a które zresztą swoje czynności przemysłowe urządzają w taki sposób, że albo zgoła nie miewają czystego dochodu, albo też, gdyby miały czysty dochód, odkładają go jedynie na fundusz zasobowy.

2. Nadto uwalnia §. 84, lit. *f* od podatku zarobkowego także jeszcze „stowarzyszenia i wszelkie inne związki rolników dla wspólnego przerabiania i użytkowania piodów rolniczych własnej produkcji uczestników, jednakże z tem samem ograni-

zeniem, jakie jest zastrzeżone w §. 2, do zwolnienia pojedynczego rolnika od powszechnego podatku zarobkowego*.

Posłużyć to ma do ułatwienia małemu rolnikowi odnoszenia drogą stowarzyszenia się korzyści wielkiego przemysłu, bez poddawania go ostrzejszemu postępowaniu podatkowo-prawnemu niż wielki przemysł, w ręku pojedynczej osoby zjednoczonej; pytanie, jakim rodzajom takich przedsiębiorstw związkowych służy uwolnienie od podatku zarobkowego, oceniane być więc ma w ogólności podobnie, jak to przepisane jest w artykule 3 przepisu wykonawczego do rozdziału I. Co do wykonywanej przemysłowo-drobnej sprzedaży płodów rolniczych własnej produkcji uczestników przez związki tego rodzaju, postanawia się że takiemu przemysłowi przyznawane być ma uwolnienie od podatku już wtedy, gdy tenże wykonywany jest w owej gminie, w której leży większa część posiadłości rolniczych uczestników dotyczącego stowarzyszenia. W przypadkach wątpliwych postarać się należy o decyzję Ministerstwa skarbu.

Artykuł 7.

Stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze, tudzież kasy zaliczkowe warunkowo uwolnione.

(§. 85.)

§. 85 uznaje pewną ilość stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, tudzież kas zaliczkowych za uwolnione od podatku zarobkowego pod tym warunkiem, że ich czysta intrata, w myśl ustawy obliczona, nie przenosi 300 zł.

Jako uprzywilejowane przedsiębiorstwa tego rodzaju*) wymienia §. 85 kasy zaliczkowe założone na mocy osobnych ustaw krajowych z funduszków kontrybucyjnych i podatkowych (o ile w ogóle nie mają być wolne od podatku zarobkowego stosownie do artykułu 4), tudzież kasy zaliczkowe gminne; nadto obejmuje §. 85 przedsiębiorstwa stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych stosownie do ustawy z dnia 9. kwietnia 1873, Dz. u. p. Nr. 70 zarejestrowane i wszelkie niezarejestrowane (stowarzyszenia produkcyjne, zaliczkowe i kredytowe, stowarzyszenia spożywcze, stowarzyszenia zakupna płodów surowych i magazynowe, stowarzyszenia budownicze, mieszkaniowe i warsztatowe itp.), które opierając się na zasadzie samopomocy, ograniczają przemysł swój na zasadzie statutów i faktycznie do swoich własnych członków.

*) Podane w §. 85 ograniczenie doznających tego uwolnienia od podatku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych i kas zaliczkowych wymaga tem staranniejszej uwagi, ile że w wielu dalszych miejscach ustawy właśnie temu kołu podmiotów podatkowych pod oznaczeniem: „przedsiębiorstwa uprzywilejowane w myśl §. 85 itd. przyznane są dalsze dobrodziejstwa. (Prw. artykuł 1, l. 11.)

Że przemysł rozciągany jest poza koło członków, uznawać należy nie już wtedy, gdy stowarzyszenie wchodzi w ogóle w stosunki przemysłowe z nieczłonkami, lecz dopiero wtedy, gdy stowarzyszenie dopuszcza nieczłonków do tych korzyści, dla osiągnięcia których zostało utworzone.

Wbrew ustawom dotychczasowym, niniejsza uważa więc warunek ograniczenia do własnych członków za dopełniony zwyczajnie już wtedy, jeżeli czynność przemysłowa stowarzyszenia zgodnie ze statutem i faktycznie ograniczona jest do członków, w jednym kierunku do właściwych celów stowarzyszenia zmierzającym; przeto ustawa objaśnia, że zastosowaniu wzmiankowanego na wstępie uwolnienia od podatku nie stoją na przeszkodzie następujące stosunki przemysłowe, a mianowicie:

- a) jeżeli stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze powyżej oznaczone zaciągają pożyczki od nieczłonków lub swoje zasoby kasowe lokują w przedsiębiorstwach i zakładach obowiązanych do składania rachunków publicznie,
- b) jeżeli stowarzyszenia kredytowe, w celu utwierdzenia prawnego pożyczek danych członkom przyjmują poręczenia od nieczłonków lub dla swoich członków przedsięwzięją incasso prentensy nieczłonków,
- c) jeżeli stowarzyszenia spożywcze i stowarzyszenia do dostarczania płodów surowych, tudzież związki rolników związane w celu zakupu wspólnie zboża na zasiew, środków nawozowych, bydła do chowu, machin i narzędzi lub innych przedmiotów w produkcji rolniczej potrzebnych, kupują towary od nieczłonków*),
- d) jeżeli stowarzyszenia produkcyjne zbywają plody swoje nieczłonkom; takowe winny jednak w takim razie ograniczać się z zasady do swoich członków, bądź pod względem używania sił roboczych, bądź pod względem nabywania głównych przedmiotów produkcji; postanowieniu w drodze rozporządzenia zastrzega się oznaczenie, w jakiej rozciągłości obce siły mogą być do pomocy lub do czynności pobocznych i podrzędnych używane i o ile materiały mogą być od obcych nabywane (prw. art. 8).
- e) jeżeli stowarzyszenia magazynowe i odbytowe sprzedają nieczłonkom plody przez członków wyrobione**).

*) Co się tyczy bezwarunkowego uwolnienia przyznanego pewnym związkom tego ostatniego rodzaju ob. wyżej artykuł 6, l. 1.

***) Ograniczenie przemysłu do własnych członków polega właśnie już na tem, że w przypadku

- b) udziela się pożyczki tylko członkom, a* względnie załatwia się incasso tylko dla członków;
- c) wydaje się towary tylko członkom;
- e) sprzedaje się towary tylko przez członków wyrobione.

Jeżeli stowarzyszenie w myśl postanowień poprzedzających rozszerza swój przemysł na nieczłonków, w takim razie przy opodatkowaniu nie czyni się różnicy między zyskiem osiągniętym przez interes z członkami, od zysku osiągniętego przez interes z nieczłonkami.

Artykuł 8.

O spółkach produkcyjnych w szczególności.

(§. 85, lit. *d.*)

§. 85, lit. *d* rozróżnia co do przemysłu spółek produkcyjnych dwa szczególne przypadki, które należy dokładnie od siebie odłączać.

I. Pierwszy przypadek dotyczy spółki produkcyjnej, w której czynności produkcyjne wykonywają członkowie, materiały zaś przetwarzaniu poddawane, mogą być nabywane albo od członków albo — daleko częściej — od nieczłonków; warunek ograniczenia przemysłu do własnych członków uważa tutaj ustawa za dopełniony już wtedy, gdy spółka ogranicza się z zasady do swoich członków pod względem używania sił roboczych.

W ustawie zastrzeżono, że postanowienie, w jakiej rozciągłości siły obce mogą być do pomocy lub do czynności pobocznych i podrzędnych używane, będzie wydane drogą rozporządzenia; postanawia się więc niniejszem, że właściwa czynność produkcyjna, znamionująca rodzaj spółki produkcyjnej (wyrób stolarszczyzny w spółce produkcyjnej stolarzy, wyrób przedmiotów złotych w spółce produkcyjnej złotników itp.) wykonywana być powinna zwyczajnie tylko przez członków; nieczłonków, mianowicie także pomocników lub wyuczonych uczniów w tej gałęzi przemysłu używać, gdy członek zachoruje lub innej dozna przeszkody, albo, przemijająco, w razie niezmiernie wielkiego nawału pracy, albo podobnych przypadkach. W pierwszym przypadku można zatrudniać nieczłonka najdłużej przez sześć miesięcy w jednym roku; w drugim przypadku ilość nieczłonków przemijająco zatrudnionych nie powinna nigdy przenosić połowy członków, ilość zaś dni ich pracy nie powinna nigdy przenosić dziesiątej części ilości dni pracy członków, licząc dla nich na rok 300 dni pracy.

Natomiast wolno używać nieczłonków do czynności pobocznych zostających tylko w podrzędnym związku z oznaczoną czynnością produkcyjną; tak np. spółka produkcyjna złotnicza może mieć nieczłonka buchalterem, komisantem, korespondentem,

a spółka produkcyjna stolarska może używać woźniców, lub wyrobników nie będących członkami spółki.

II. Drugi przypadek, o którym mówi §. 85, lit. *d* zachodzi co do tych spółek produkcyjnych, w których członkowie dostarczają materiałów surowych, takowe zaś przetwarzane są albo przez członków, albo co się zdarza daleko częściej, — przez nieczłonków. Za dopełnienie warunku ograniczenia przemysłu do własnych członków uważa tutaj ustawa już to, żeby nabywanie głównych materiałów produkcyjnych było z zasady do członków ograniczone.

Także i tutaj zastrzeżone zostało w ustawie wydanie drogą rozporządzenia postanowienia, w jakiej rozciągłości materiały mogą być wyjątkowo nabywane od obcych; pod tym względem postanawia się więc niniejszem, że materiały surowe, których przetwarzanie znamionuje rodzaj spółki produkcyjnej [np. mleko w spółkach nabiałowych (o ile takowe już w myśl §. 84, lit. *f* nie są uwolnione od podatku zarobkowego), łój surowy w spółkach do spożytkowania łoju surowego itd.], nabywane być powinny zwyczajnie od członków i że tylko w takim razie można te materiały surowe nabywać od nieczłonków, gdyby przemijająco w skutek nieprzewidzianych lub nadzwyczajnych okoliczności materiały surowe przez członków dostarczone nie wystarczały do utrzymania przedsiębiorstwa na normalnej stopie; jednakże to nabywanie materiałów surowych od nieczłonków nie może w żadnym razie trwać dłużej jak przez trzy miesiące w jednym roku, ilość zaś materiałów nabytych w ten sposób w ciągu roku, nie może przenosić jednej dwudziestej części ilości materiałów dostarczonych przez członków.

Natomiast takie materiały, które w fabrykacji przez spółkę prowadzonej tylko podrzędne mają znaczenie, można zawsze nabywać od nieczłonków.

III. Ze słów wstępu do §. 85 wynika zresztą, że takie stowarzyszenia produkcyjne, nie czyniące zadosyć ani warunkowi pod I, ani warunkowi pod II rozstrząśnietemu, ale zbywające wyroby swoje tylko członkom — jak np. stowarzyszenie spożywcze, które towary pod własnym zarządem wyrobione sprzedaje wyłącznie swoim członkom, lub stowarzyszenie produkcyjne traktierników wyrabiające wodę sodową tylko dla członków stowarzyszenia — mają być uwalniane od podatku zarobkowego, jeżeli ich czysta intrata nie przenosi 300 zł.

IV. Nakoniec należy nadmienić, że §. 85, lit. *d*, jak to wynika z jego osnowy, odnosi się do spółek produkcyjnych w najszerszym znaczeniu tego wyrazu; przeto w szczególności podlegają mu także

stowarzyszenia, w których praca członków nie jest właściwie produkcyjną, ponieważ spełniają jedynie posługi osobiste (naprzykład stowarzyszenia posługaczy, tragarzy itp.).

Artykuł 9.

Utrzymanie w mocy i uchylenie powodów uwalniających od podatku zarobkowego, które dotychczas miały wagę.

(§. 84, ustęp 2.)

Ustęp 2, §. 84 zarządza podobnie jak §. 6, że niektóre postanowienia ustawowe, których przedmiotem są powody uwalniające od podatku zarobkowego, mają zatrzymać nadal moc obowiązującą.

Pod tym względem wymienić należy w szczególności postanowienia traktatów, dotyczące się uwolnienia od podatków i zatrzymujące nadal moc swoją bez zmiany.

Powody uwalniające, w ustawie wyraźnie nie wymienione, mają z zastrzeżeniem postanowienia §. 84, lit. a ustać od wejścia ustawy w wykonanie tak, że na przyszłość można będzie uwalniać od podatku zarobkowego jedynie na zasadzie powodów w ustępie 2, §. 84 wyliczonych lub późniejszymi ustawami zaprowadzonych.

Stosunek do krajów korony węgierskiej i zagranicznych.

Artykuł 10.

Stosunek do krajów korony węgierskiej, do Bośni i Hercegowiny.

(§. 87.)

§. 87 postanawia, że co do tych przedsiębiorstw, które główną siedzibę mają albo w węgierskim albo w austriackim obszarze państwa, ale przemysł swój rozciągają także na drugi obszar państwa, zatrzymują moc swoją postanowienia ustawy z dnia 28. lipca 1871, Dz. u. p. Nr. 89, i z dnia 11. kwietnia 1873, Dz. u. p. Nr. 54; również zatrzymują moc swoją postanowienia obowiązujące odnośnie do Bośni i Hercegowiny w myśl ustawy z dnia 12. grudnia 1879, Dz. u. p. Nr. 136.

Przeto dla przedsiębiorstw podlegających ustawom powyższym, mających siedzibę w tutejszej połowie monarchii, ogólna suma podstawowa opodatkowania obliczona być ma według niniejszej ustawy (§§. 83—123), części zaś tej sumy podstawowej opodatkowania, przypadające na filie węgier-

skie i bośniacko-hercegowińskie, obliczane być mają ze względem na postanowienia ustaw powyższych, do czego sporządzić należy wypracowanie wymiaru i podziału i za pośrednictwem Władzy skarbowej krajowej posłać do Ministerstwa skarbu. Tylko co zakładów wzajemnego ubezpieczenia nastąpi ze względu na zmienioną podstawę ich opodatkowania (artykuł 40) nowość o tyle, że w wypracowaniu podziału na przyszłość obliczać i wykazywać należy jedynie sumę przypadających na każdą z dwóch połów monarchii premii rocznych (po odjęciu zwrotów premii [bonus] określonych szczegółowo w art. 40 l. 3).

Natomiast do obliczać się mającej przez Władze węgierskie, a względnie bośniacko-hercegowińskie, na filie austriackie przypadającej części podstawy opodatkowania przedsiębiorstw mających siedzibę w Węgrzech albo w Bośni i Hercegowinie, stosować należy tę stopę podatku, o której mówi się szczegółowo w artykułach 35—43, gdyby podatek według tego przypadający miał być mniejszy, niż podatek minimalny, jaki opłacać mają tutejsze przedsiębiorstwa podobnych rozmiarów, w takim razie przypisać należy zamiast niego podatek minimalny w myśl artykułu 35 i tak już obliczyć się mający; o ile do tego potrzebne są szczegóły, których nie można zbadać drogą postępowania w artykule 111 przepisanej, ponieważ np. filia oświadcza że nie może tych szczegółów dostarczyć, postarać się należy o bliższe polecenie Ministerstwa skarbu.

Filie węgierskich lub bośniacko-hercegowińskich towarzystw wzajemnego ubezpieczenia opodatkowane być mają stosownie do postanowień artykułu 40, w którym to celu obliczyć należy sumę otrzymanych przez filię czystych rocznych premii po odjęciu bonus; w razie potrzeby postąpić należy w myśl ostatniego zdania poprzedzającego ustępu

Co się tyczy opodatkowania tych przedsiębiorstw węgierskich, które utrzymują w tutejszej połowie monarchii składy fabryczne lub fabryki, nie przepisuje ustawa z dnia 28. lipca 1871, Dz. u. p. Nr. 89, żadnych szczególnych prawideł; przeto do tych przedsiębiorstw stosować należy odpowiednie przepisy wydane w artykule 11 w ogólności dla przedsiębiorstw zagranicznych; toż samo odnosi się do przedsiębiorstw austriackich, utrzymujących w Węgrzech składy fabryczne lub fabryki.

Artykuł 11.

Stosunek do krajów zagranicznych.

(§§. 88—90.)

Co do krajów zagranicznych w ściślejszym znaczeniu rozróżnia ustawa także tutaj — podobnie

jak w rozdziale I, — rozciąganie przemysłu tutejszo-krajowego za granicę (§§. 88 i 89), od rozciągania przemysłu przedsiębiorstwa zagranicznego, na kraje tutejsze (§. 90). Nie naruszając odmiennych postanowień traktatów, które stosownie do §. 84, l. 2 zatrzymują moc swoją, przestrzegać należy następujących przepisów:

I. W pierwszym z rzeczonych przypadków przyjmuje się za prawidło, że całą intratę przedsiębiorstwa poddać należy opodatkowaniu według rozdziału II.

Jeżeli zaś przedsiębiorstwo wykonywa stałe przemysł za granicą, założywszy tam filię, stację fabrykacji, kupna i sprzedaży, agenturę lub używając tam swego taboru albo w jakikolwiek inny sposób, dozwolone jest wyłączenie intraty za granicą osiągniętej pod następującymi warunkami:

A. Przedewszystkiem przedsiębiorstwo winno udowodnić, że i w jakim rozmiarze było za granicą poddane opodatkowaniu co do intraty swojej tamże osiągniętej; jeżeli przedsiębiorstwo nie może tego udowodnić, lub jeżeli się pokaże, że nie cała intrata za granicą osiągnięta była tam opodatkowana, w takim razie także ta intrata, a względnie część intraty nie opodatkowana za granicą podlega opodatkowaniu w krajach tutejszych.

Gdyby podatek zagraniczny nie był nałożony podług intraty cyfrowo oznaczonej, lecz według ogólnych oznak intraty w stałej stopie podatku, w takim razie za intratę opodatkowaną za granicą uważać należy sumę odpowiednią tej stałej stopie podatku, licząc, że podatek wynosi 10, a względnie $10\frac{1}{2}$ procentu intraty (art. 37, 38).

B. Nadto wyłączenie intraty za granicą osiągniętej, podlega jeszcze następującym ograniczeniom:

- a) Jeżeli przemysł podlegający podatkowi polega na odbyciu z krajów tutejszych za granicę lub odwrotnie (np. przedsiębiorstwo przywozowe, wywozowe, przedsiębiorstwo handlowe), najwięcej połowę intraty z tego odbytu uważać można za intratę przemysłu zagranicznego;
- b) jeżeli zaś przemysł podlegający opodatkowaniu polega na tem, że w krajach tutejszych produkuje towary, które sprzedawane są za granicą (naprzykład fabryki tutejszo-krajowe, utrzymujące za granicą filialne zakłady sprzedaży), za intratę przemysłu zagranicznego uważać można najwięcej trzecią część intraty z tego obrotu; nakoniec
- c) we wszystkich innych przypadkach (naprzykład towarzystwa ubezpieczeń utrzymujące za gra-

nicą filie, przedsiębiorstwa komunikacyjne tutejszo krajowe, rozciągające swój obrót za granicę, przedsiębiorstwa posiadające tak w krajach tutejszych jak i za granicą fabryki i filialne zakłady sprzedaży, nakoniec przedsiębiorstwa mające siedzibę jedynie w krajach tutejszych), podlega opodatkowaniu według ustawy niniejszej najmniej dziesiąta część intraty osiągniętej z całego przedsiębiorstwa.

C. Przedsiębiorstwa, które na podstawie postanowień powyższych chcą wyłączyć część swojej czystej intraty z sumy podstawowej opodatkowania, obowiązane są udowodnić Władzy podatkowej wszystkie okoliczności, które przywodzą, lub które do wyjaśnienia stanu rzeczy są potrzebne; w szczególności więc winny przedstawić zamknięcia rachunków całego przedsiębiorstwa jakoteż filii zagranicznych, wykazać książkowo intratę na te filie zagraniczne przypadającą i wyjaśnić w danym razie zastosowany do tego sposób obliczenia; Władza podatkowa ma następnie — w razie potrzeby w sposób przepisany w §. 111 — zbadać, czy obrachunek intraty, przez przedsiębiorstwo wykazanej odpowiada stosunkom istotnym, a w szczególności warunkom pod B, lit. a aż do c przepisany.

Jeżeli intrata filii zagranicznych, wykazana przez przedsiębiorstwo, wynosi w przypadkach lit. a nie więcej jak połowę, przypadkach lit. b nie więcej jak trzecią część intraty handlu z krajem zagranicznym, w takim razie intratę filii zagranicznych, wykazaną przez przedsiębiorstwo, o ile była za granicą opodatkowana, a stosownie do zachodzących istotnych stosunków nie zachodzi wątpliwość przeciwko jej obliczeniu, zostawić należy nieopodatkowaną; w przeciwnym zaś razie należy drogą dalszych odpowiednich dochodzeń ile możności wyjaśnić i sprostować stan rzeczy i w żadnym razie nie zostawić bez opodatkowania więcej, jak połowę, a względnie jak trzecią część obliczonej intraty z handlu z krajem zagranicznym; kwoty pozostałe doliczać należy zawsze do tutejszo-krajowej sumy podstawowej opodatkowania.

Podobnie postępować należy w przypadkach wyszczególnionych pod B, lit. c. Jednakże część intraty zagranicznej należy doliczać do tutejszo-krajowej sumy podstawowej opodatkowania — o ileby takowa na podstawie poczynionych dochodzeń nie została uznana za zasadzającą się na istotnych stosunkach przemysłu — dopiero wtedy, gdy wykazana intrata zagraniczna wynosi więcej jak dziewięć dziesiątych części ogólnej intraty z całego przedsiębiorstwa.

D. Podobne zasady, jak te, które wyżej pod lit. B i C wyluszczone zostały, stosować należy w tym przypadku, gdy przedsiębiorstwo wykazuje straty

co do przemysłu zagranicznego; mianowicie także wtedy, gdy przemysł zagraniczny przynosi straty, wynik jego uwzględniać należy przy ustanawianiu sumy podstawowej opodatkowania w przypadkach lit. *a* najwięcej w połowie, w przypadkach lit. *b* najwięcej w trzeciej części *a* w przypadkach lit. *c* najwięcej w dziewięciu dziesiątych częściach.

Przedsiębiorstwo zagraniczne rozciągające swój przemysł na obszar, w którym ustawa niniejsza obowiązuje (§. 88), podlega co do intraty z przemysłu tutejszo-krajowego opodatkowaniu według rozdziału II.

Już na zasadzie artykułu IV. rozporządzenia cesarskiego z dnia 29. listopada 1865. Dz. u. p. Nr. 127, a względnie ustawy z dnia 29. marca 1873, Dz. u. p. Nr. 42, przedsiębiorstwo zagraniczne jest w przypadku takim zwyczajnie obowiązane ustanowić reprezentację; gdyby się to nie stało, wezwać należy przedsiębiorstwo w myśl §§. 90 i 265, żeby do wszelkich spraw podatkowych ustanowiło zastępcę zamieszkałego w krajach tutejszych; gdyby przedsiębiorstwo nie uczyniło zadość temu wezwaniu, należałoby użyć przeciwko niemu kar porządkowych w myśl §. 250.

Ustanowiony zastępca (reprezentant) dostarczać ma Władzy podatkowej wszelkich środków pomocniczych potrzebnych do obliczenia intraty przemysłu tutejszo-krajowego. O ile przemysł polega na obrocie z zagranicy do krajów tutejszych lub odwrotnie, albo na produkowaniu za granicą towarów a pozbywaniu ich w krajach tutejszych, przyjąć należy za prawidło, że najmniej połowa, względnie trzecia część intraty z tego obrotu osiągniętej ma być w krajach tutejszych opodatkowana; gdyby przedsiębiorstwo zagraniczne produkowało towary w krajach tutejszych i sprzedawało je za granicą, należałoby stosować prawidło przepisane pod I, *B*, lit. *b*.

Oddział II.

Nakładanie podatku zarobkowego na przedsiębiorstwa obowiązane do składania rachunków publicznie.

I. Ustanowienie podstawy opodatkowania.

a) Postanowienia ogólne.

Artykuł 12.

Oznaczenie podstawy opodatkowania pod względem czasu.

(§§. 91 i 92, ustęp 1 aż do 3.)

1. Podatek zarobkowy, należący się według rozdziału II, wymierza się corocznie, a to regular-

nie na podstawie czystej intraty osiągniętej w ostatnim roku czynności poprzedzającym rok podatkowy.

W pierwszym roku po wejściu ustawy niniejszej w wykonanie za podstawę opodatkowania wziętą należy czystą intratę z roku czynności bezpośrednio poprzedzającego rok kalendarzowy 1898, a więc intratę z czasu od 1. stycznia 1897, aż do 31. grudnia 1897, jeżeli rok czynności schodzi się z rokiem kalendarzowym, lub też, jeżeli na przykład przedsiębiorstwo zamyka swój rok czynności z dniem 30. czerwca każdego roku, intratę z czasu od 1. lipca 1896 aż do 30. czerwca 1897.

2. Co do opodatkowania przedsiębiorstw nowo powstających ustawa przepisuje, że na ten rok, w którym ruch się rozpoczął, za podstawę opodatkowania wziętą należy czystą intratę, w tymże roku uzyskaną. W przypadku więc takim intrata czysta w pierwszym roku czynności uzyskana służyć ma za podstawę opodatkowania, tak w pierwszym jak i w drugim, a według okoliczności także w trzecim roku kalendarzowym; jeżeli naprzykład przedsiębiorstwo rozpoczęło się dnia 1. maja 1898 a jego bilans zamknięty został z dniem 30. kwietnia 1899, zysk osiągnięty w tym roku wziętą należy za podstawę opodatkowania, tak na rok 1898, jak i na lata 1899 i 1900.

3. Jeżeli ostatnie zamknięcie czynności obejmuje tylko część roku czynności lub okres dłuższy niż jednoroczny, za intratę czystą roku czynności uważać należy kwotę przypadającą na rok podług stosunku długości okresu ruchu do jednego roku jeżeli więc naprzykład ostatnie zamknięcie roku czynności obejmuje tylko czas od 1. października 1897, aż do 31. grudnia 1897, za podstawę opodatkowania na rok 1898 wziętą należy poczwórna kwotę obliczonej czystej intraty; jeżeli zaś ostatnie zamknięcie obejmuje czas od 1. października 1897, aż do 31. grudnia 1898, za podstawę opodatkowania na rok 1899 wziętą należy tylko dwanaście piętnastych części obliczonej czystej intraty.

4. Postanowienie, że za podstawę opodatkowania brana ma być zawsze intrata czysta całego roku, nie przepisuje bynajmniej, że zawsze także podatek opłacać trzeba za cały rok; owszem §. 117 stanowi, że obowiązek podatkowy zaczyna się dopiero od rozpoczęcia się przedsiębiorstwa podczas gdy §. 118 rozporządza, że przy zachowaniu przepisanych formalności obowiązek podatkowy ustaje z końcem tego kwartału podatkowego, w którym przedsiębiorstwo zostało zaniechane.

Podatek więc należy wprowadzić także przedsiębiorstwom nowo powstałym wymierzać zawsze od intraty czystej za rok jeden obliczonej, ale przypisuje się go i pobiera tylko w tej kwocie, która

według stosunku okresu rocznego do okresu trwania ruchu w ciągu tegoż roku przypada na ów okres ruchu; do tego celu liczy się na rok zwyczajny 365, na przestępny 366 dni.

Natomiast przedsiębiorstwom, w ciągu roku podatkowego zwiniętym, potrącić znowu należy taką część podatku wymierzonego od ostatniej czystej intraty rocznej, jaka przypada za kwartały roku podatkowego, które nastąpią po zwinięciu ruchu, a względnie po doniesieniu o zwinięciu.

Artykuł 13.

Tymczasowe wymierzenie podatku.

(§. 92, ustęp 4 aż do 7.)

1. Ażeby z wymierzeniem nie trzeba było czekać aż do wygotowania pierwszego bilansu, rozporządza ustawa, że przedsiębiorstwom nowo założonym wymierzać należy podatek najprzód tymczasowo; od tego tymczasowego wymierzania wyłączyć jednak należy:

- a) przedsiębiorstwa uprzywilejowane w myśl §. 85,
- b) towarzystwa wzajemnego ubezpieczenia,
- c) kasy oszczędności.

2. Przedsiębiorstwom całkiem nowo założonym wyznaczać należy ten podatek tymczasowy w wymiarze najmniejszym w §. 100, ustęp 2 oznaczonym; lecz co do spółek akcyjnych ubezpieczenia za podstawę do obliczenia podatku tymczasowego, po 1 od tysiąca służyć ma za podstawę nie suma czystych rocznych premii — na razie jeszcze nie znana — jak to przepisuje artykuł 40, l. 3, lecz podobnie suma wniesionego kapitału akcyjnego.

3. Jeżeli nowe przedsiębiorstwo podatkowi podlegające, nie jest przedsiębiorstwem całkiem nowo założonym, lecz całkiem lub po części objęło jedno lub kilka przedsiębiorstw, które już wprzód istniały, za podstawę opodatkowania wziąć należy dochód prawdopodobny.

W tym celu obliczyć należy albo czteroprocentową intratę roczną od kapitału zakładowego albo, jeżeli intraty czteroprocentowej nie można z pewnem praw dopodobieństwem oczekiwać, prawdopodobną intratę roczną, jakiej można się spodziewać ze względu na rozmiary przedsiębiorstwa i na inne przedsiębiorstwa w podobnych stosunkach wykonywane; następnie część tej intraty, przypadającą stosunkowo na okres ruchu w obrębie pierwszego roku kalendarzowego istnienia tego przedsiębiorstwa, poddać należy 10- a względnie 10 $\frac{1}{2}$ procentowemu opodatkowaniu.

Rozstrzygnięcie pytania, czy czteroprocentową, czy prawdopodobną intratę poddać należy opo-

datkowaniu, zostawia się uznaniu Władzy podatkowej, która w tym względzie zażądać ma zeznania od przedsiębiorcy, gdyby zaś przeciw niemu powstała wątpliwość, opinii biegłych doradców poufnych (§. 111).

4. Po wygotowaniu pierwszego bilansu nastąpić ma na miejsce tymczasowe stanowcze opodatkowanie, szczegółowe zaś przepisy w tym względzie podaje artykuł 36, l. 7.

5. Jak już nadmieniono, przedsiębiorstwom uprzywilejowanym w myśl §. 85, tudzież towarzystwom wzajemnego ubezpieczenia i kasom oszczędności nie wymierza się podatku tymczasowo; natomiast na podstawie pierwszego bilansu opodatkowuje się je stanowczo, także za pierwszy rok kalendarzowy ich istnienia, przez co zmienia się dotychczasowy inny zwyczaj, oparty co do spółek zarobkowych i gospodarczych, tudzież kas zaliczkowych na postanowieniu §. 5, ustęp 3 ustawy z dnia 27. grudnia 1880, Dz. u. p. Nr. 151, a co do towarzystw wzajemnego ubezpieczenia i kas oszczędności na §. 12 rozporządzenia Ministerstwa skarbu z dnia 11. stycznia 1850, Dz. u. p. Nr. 10.

Artykuł 14.

Obliczenie podstawy opodatkowania.

(§§. 92 i 93.)

1. Podstawę opodatkowania dla przedsiębiorstw podlegających podatkowi według rozdziału II, stanowić ma uzyskana czysta intrata, z uwzględnieniem objaśnień podanych w artykule 1 l. 9, w artykule 11 i w następnych artykułach.

2. Punkt wyjścia do obliczenia tej podstawy opodatkowania stanowią zasadniczo nadwyżki bilansowe (§. 93, ustęp 1).

Przedewszystkiem bierze się tu na uwagę wykazany w bilansie zysk lub wykazaną w nim stratę, tudzież rachunek zysków i strat przedstawiający powstanie tego ostatecznego wyniku (bilans intraty, rachunek obrotu), ponieważ i o ile rachunki te mają właśnie przedstawić czystą intratę.

Czy i o ile ziszczą się to w poszczególnym przypadku, oceniać należy po starannem zbadaniu zmian w innych pozycjach bilansowych (na przykład zmniejszenia się kapitału zakładowego, podwyższenia funduszków zasobowych); w razie potrzeby poczynić należy odpowiednie sprostowania.

W szczególności wykazany zysk i strata może różnić się od rzeczywistego wyniku obrotu wtedy, jeżeli pozycje dochodów i wydatków dotyczące się

obrotu, zamiast do rachunku obrotu itp. zaliczone zostały bezpośrednio do poszczególnych gałęzi majątku, lub jeżeli dochody i wydatki nie tyczące się obrotu (np. koszta założenia) wciągnięte zostały do rachunku obrotu.

W podobny sposób zwracać należy uwagę na obroty, z których rachunek byłby osobno, nie w bilansie podany.

3. Postanowienie w §. 93 pod l. 2, ustęp 1 przytoczone, wyraża, że przy ustanawianiu podstawy opodatkowania będzie na przyszłość zwracana uwaga nie tyle na uwydatnienie dochodu lub wydatku, ile raczej na ekonomiczną i buchalteryczną rzetelność i stosowność ich zapisania w książkach przedsiębiorstwa. Ustawa stosuje się w tem do kupieckiego zwyczaju obliczenia czystej intraty i tym sposobem umożliwiania zwyczajnie (l. 2) wzięcie rachunku zysków i strat, a względnie bilansu intraty za podstawę do obliczenia podstawy opodatkowania.

4. Przeto w następstwie tej zasady — z zastrzeżeniem ograniczeń, o których mówi się niżej — naprzykład odpisania, chociażby rzeczywiste wydatki na uzupełnienia nie były im przeciwstawione, jakoteż straty na kursie, chociażby dotyczące papiery nie zostały sprzedane i w skutek tego nie nastąpiła strata rzeczywista, nakoniec szkody ubezpieczone, chociażby się z nimi dopiero zgłoszono, lecz przez spółkę ubezpieczenia nie są jeszcze wypłacone, przyjmować się będzie odpowiednio prawidłom właściwego zestawienia bilansu, jako wydatek; lecz też odwrotnie naprzykład zyski na kursie i wszelkie inne podwyższenia wartości, chociażby nie zostały zrealizowane, uważać należy zwyczajnie za dochody.

5. Władzom podatkowym zastrzega się jednak prawo badania sposobem podanym w §. 111 zapiśków rachunku pod względem ich rzetelności i odpowiedności w takich przypadkach, gdy powstanie uzasadnione podejrzenie, że przedsiębiorstwo zaciąga zapiski nie rzetelne, a względnie, że zestawilo rachunki istotnie nieuzasadnione, ażeby tym sposobem zataić rzeczywistą intratę obrotu a przez to uzyskać mniejszy przypis podatkowy. To prawo badania wykonywać należy tylko wyjątkowo; w szczególności co do pomniejszych przedsiębiorstw — mianowicie co do stowarzyszeń przemysłowych i rolniczych — robić z niego należy użytek tylko w przypadkach ściśle wyjątkowych, ponieważ w przedsiębiorstwach tego rodzaju nie można spodziewać się znacznego nagromadzenia rezerw itp. i ze względu, że związki takie nie zawsze mają biegłych w księgowaniu urzędników, zbyt

skrupulatne wykonywanie tego środka mogłoby szkodliwie wpływać na rozwój takich związków.

6. Nadwyżki bilansowe mają zasadniczo stanowić punkt wyjścia do oznaczenia podstawy opodatkowania, w tej mierze zaś nie czyni to żadnej różnicy, czy nadwyżki bilansowe uzyskane zostały przez prowadzenie przedsiębiorstwa na własną rękę czy przez wypuszczenie go w dzierżawę i nie uwzględnia się tego w jaki sposób przedsiębiorstwo niemi rozporządza, a więc w szczególności, czy je rozdziela jako odsetki, dywidendy, tantiemy lub pod jakąbądź inną nazwą i w jakim bądź stosunku, czy składa je do funduszy zasobowych, przenosi na przyszły rachunek lub w jakikolwiek inny sposób ich używa.

7. Stosownie do tych postanowień nie wolno więc wyłączać z podstawy opodatkowania tantiem, znaczków obecności, remuneracji itp. wypłacanych zarządowi przedsiębiorstwa (radzie zawiadowczej, radzie nadzorczej, dyrektoriatowi itp.) z nadwyżek bilansowych, z jedynym wyjątkiem tylko co do przypadków wzmiankowanych w §. 95, lit. *i*; natomiast na zasadzie wyraźnego postanowienia §. 85, lit. *h* są dozwoloną pozycją potrącalną tantiemy wypłacone na podstawie kontraktu funkcyjnarjuszom przedsiębiorstwa (chociażby formalnie były częścią czystego zysku).

8. Jeżeli części intraty — naprzykład w spółkach wytworczych — są w naturze rozdzielane i w nadwyżkach bilansowych nie są zawarte, obliczyć należy według cen targowych pieniężną wartość tych części intraty i doliczyć do nadwyżek bilansowych.

9. Prawidło ustawowe, że podstawę opodatkowania stanowią nadwyżki bilansowe, jest bliżej objaśnione, lecz zarazem także istotnie złagodzzone w §§. 94 aż do 98, w których ustawa co do rozmaitych dochodów i wydatków bez względu na sposób umieszczania ich przez przedsiębiorstwo w rachunku, a więc w szczególności także bez względu na to, czy pozycje te umieszczone są w rachunku złożonym z obrotu bieżącego, czy tylko bezpośrednio w bilansie majątku lub też bez związku z bilansem (artykuł 56, l. 1—3) — wydaje osobne postanowienia co do postępowania z niemi przy ustanawianiu podstawy podatkowej.

10. Postanowienia te §§. 94 aż do 98 nie mają więc bynajmniej na celu wyliczenia wszystkich wydatków i dochodów, które mogą być przyjęte lub nie przyjęte, lecz tylko rozwiązanie pewnych kwestyi, które mianowicie ze względu na dotychczasowe ustawodawstwo podatkowe okazują się wątpliwymi.

11. Z postanowienia ustawowego, że czysta intrata przedsiębiorstw stanowi podstawę opodatkowania, wynika, że kilkakrotne odpisanie tych samych wydatków w jakiegokolwiek pojawiałoby się formie, nie może w ogóle mieć miejsca.

b) Pozycye dochodowe, których nie należy wliczać.

Artykuł 15.

Wstęp.

(§ 95.)

W §. 95 wymienia ustawa najprzód szereg pozycyi dochodowych, których nie należy wliczać w sumę podatkową opodatkowania przedsiębiorstwa, a to nawet w takim razie, jeżeli inaczej postąpiono przy obliczaniu nadwyżek bilansowych.

Ten przepis ustawowy można wykonać rozmaicie podług tego w jaki sposób przedsiębiorstwo umieściło w rachunku te pozycye dochodów (prw. art. 14, l. 2).

Jeżeli np. przedsiębiorstwo przy obliczaniu swoich nadwyżek bilansowych uwzględniło te pozycye dochodowe jako dochód, w takim razie przy stwierdzaniu podstawy opodatkowania należy te nie policzalne pozycye dochodowe potrącić z wykazanych nadwyżek bilansowych.

Jeżeli zaś przedsiębiorstwo, przy obliczaniu swoich nadwyżek bilansowych nie uwzględniło z jakiegokolwiek przyczyn tych nie policzalnych pozycyi dochodowych, jeżeli więc te pozycye dochodowe w ogóle nie wywarły wpływu na wysokość nadwyżek bilansowych, w takim razie wykazane nadwyżki bilansowe należy przyjąć za podstawę opodatkowania nie biorąc na uwagę dochodów nie policzalnych, które i tak już nie zostały uwzględnione.

Artykuł 16.

Poszczególne pozycye dochodowe, których nie należy wliczać.

(§. 95, lit. a, b, c.)

1. Jako takie pozycye dochodowe wylicza ustawa imiennie następujące:

- a) „Zyski bilansowe z lat poprzednich“.
- b) „Intraty czyste z realności podlegających podatkowi gruntowemu i budynkowemu, w takiej kwocie, w jakiej służą za podstawę do wymierzenia podatku gruntowego i budynkowego; za czystą intratę z budynków podlegających podatkowi klasowemu uważać należy tę kwotę, którą budynek musiałby jako czynsz czysty przynosić, gdyby podlegał podatkowi domowo-czynszowemu, żeby podatek domowo-czyn-

szowy wyrównywał podatkowi klasowemu, jak budynkowi jest rzeczywiście przypisany“.

1. Według tego można więc czystą intratę katastralną, podatkowi gruntowemu podlegającą, ludzież intratę z budynków w myśl §. 7 ustawy z dnia 9. lutego 1882, Dz. u. p. Nr. 17 i artykułu III. ustawy niniejszej poddać podatkowi pięcioprocentowemu od czystej intraty z budynków uwolnionych od podatku domowo-czynszowego, nakoniec intratę z budynków po strąceniu odsetek na konserwację i amortyzację rzeczywiście poddać podatkowi domowo-czynszowemu, wyłączyć z dochodów w wymiarze tutaj oznaczonym; co się tyczy intraty z budynków podlegających podatkowi domowo klasowemu, cyfrę kwoty wyłączyć się mającej oznaczyć należy w sposób wyraźnie podany w ustawie.

Intraty z realności, w ten sposób wydzielili się mające, obejmują także kwotę podatku gruntowego i budynkowego od nich opłacanego, który według artykułu 21 należy w ogólności uważać za policzalną pozycyę wydatkową. Ponieważ z tego mogłoby wyniknąć podwójne policzenie tej kwoty, czego w myśl ustępu do §. 95 należy unikać, przeto dla zapobieżenia temu trzeba albo intratę z realności, która ma być wyłączona, zmniejszyć o kwotę podatków rzeczowych z dodatkami, albo też wyłączyć intratę z realności w całkowitej kwocie wyżej podanej, a natomiast z pozycyi wydatkowej „podatki“ strącić kwotę podatków rzeczowych z dodatkami.

Z tego samego powodu także równoważnik należytości, o ile jest pobierany od wartości nieruchomości, nie jest policzalną pozycyą wydatkową.

3. Stosownie do postanowień ustawowych zawartych w §. 95, lit. b, suma wyłączona z dochodów bywa często mniejsza od całkowitej sumy intraty rzeczywistej z gruntu i budynków; tak na przykład co do podatku gruntowego, gdy intrata z gruntu przewyższa rzeczywiście czystą intratę katastralną, lub gdy osiągnięty zostanie takiż czynsz dzierżawny z gruntu itp.; co do podatku domowo-czynszowego, o kwotę ustawowych odsetek na konserwację i umorzenie.

Lecz z tego względu także koszta konserwacji itd. rzeczywiście poniesione, między wydatkami umieszczone, jakoteż policzone co do budynków kwoty odpisania uważać należy stosownie do postanowień artykułu 25 za wydatki policzalne.

4. Gdyby przedsiębiorstwo nie wykazało w złożonym rachunku intraty ze swojej realności, w takim razie należałoby do oznaczenia podstawy opodatkowania obliczyć ją z zachowaniem zasad powyższych, gdyby zaś z niej zostawała część podlegająca opodatkowaniu, doliczyć ją należy do nadwyżek bilansowych.

5. Osobnego rozpatrzenia wymaga jeszcze taki przypadek, gdy realność używana jest we własnym przedsiębiorstwie przemysłowym (naprzykład dom w przedsiębiorstwie bankowym); w przypadku tym użytek realności umieszcza się albo oznaczony w pieniądzech tak między dochodami jak i między wydatkami obrotu, a w takim razie zawsze w tej samej kwocie, albo też zgoła nie uwzględnia się go w rachunku zysków i strat; nie mniej przeto — co poniekąd jest wyjątkiem od prawidła przepisanego w artykule 15, ustęp 4 — w obu przypadkach potrącić należy z nadwyżek bilansowych intratę z tej realności rzeczywiście dotkniętą podatkiem rzeczowym, a koszta konserwacyi rzeczywiście poniesione zostawić należy pomiędzy wydatkami.

c) „otrzymane dopłaty z tytułu gwarancyi lub zaliczki rządowe;“
co do tego postanowienia odsyła się do wywodów podanych w artykule 18, lit. b.

II. W żadnym razie nie wolno wyłączać z dochodów żadnych innych wpływów prócz tych, które tutaj są wyliczone.

c) Pozyce wydatkowe, których nie należy wliczać.

Artykuł 17.

Wstęp.

(§. 94.)

W §. 94 podany jest szereg wydatków, których nie należy zaliczać do ciężarów czystej intraty przedsiębiorstwa, podlegającej podatкови.

Stosownie do sposobu rzeczywistego rachowania tych wydatków zakaz rzeczony może być w rozmaity sposób ziszczony przy stwierdzaniu podstawy opodatkowania.

Jeżeli np. przedsiębiorstwo przy obliczaniu nadwyżek bilansowych uwzględniło te wydatki jako pozycje potrącalne, w takim razie przy ustanawianiu podstawy opodatkowania należy znowu doliczyć je do nadwyżek bilansowych w skutek tego do opodatkowania za nisko wykazanych; jeżeli zaś już przedsiębiorstwo pominęło te pozycje wydatkowe przy obliczaniu nadwyżek bilansowych, a więc jeżeli te pozycje wydatkowe w ogóle nie wywarły wpływu na wysokość nadwyżek bilansowych, w takim razie nadwyżki bilansowe przyjęte należy za podstawę opodatkowania, nie biorąc już na uwagę wydatków nie policzalnych, które i tak już nie zostały uwzględnione.

Za takie niepoliczalne wydatki uważa ustawa wszelkie kwoty, które z dochodów obrotu w roku czynności użyte są na jeden z celów w §. 93 wyraźnie oznaczonych lub na jeden z tych, które w artykułach 18 aż do 21 są roztrząsane.

Artykuł 18.

Powiększenie kapitału i umorzenie długów.

(§. 94, lit. a i b.)

Według §. 94 nie wolno wliczać następujących pozycji wydatkowych:

a) „Na powiększenie kapitału w przedsiębiorstwie ulokowanego“.

1. Przez takowe rozumieć należy wkłady wszelkiego rodzaju jak kupno gruntów, wystawienie budynków, sprawienie machin itp., jakoteż koszta, łączące się z uzyskaniem kapitału (stęple, opłaty za notowanie kursu, koszta druku i ogłoszeń itp.).

2. Co się tyczy nowego nabycia na zastąpienie wyczerpanych lub w ogóle niedających się używać części składowych kapitału, o ile pokryte jest funduszami zasobowemi, odsyła się do artykułu 29 w szczególności ze względem na §. 95, lit. f, ustęp 4 nadmienia się co następuje:

4. Nabytki uzupełniające, obciążające właściwy rachunek zasobów (np. rachunek machinowy itp.) i w skutek tego wyrażone w bilansie jako podwyższenie odnośnego stanu czynnego, nie obciążają czystej intraty, ponieważ przedstawiają tylko przesunięcie w składzie majątku.

Przy ustanawianiu więc podstawy opodatkowania nie trzeba ich ani doliczać do nadwyżek bilansowych, ani z nich potrącać.

Przeciwnie takie nabytki uzupełniające, które obciążają rachunek zarządu lub kosztów, a przeto obciążają czystą intratę, należy doliczać do nadwyżek bilansowych, w przeciwnym bowiem razie ten sposób rachunku zmniejszyłby podstawę opodatkowania.

Tylko w takim razie, jeżeli co do pewnych przedmiotów zaniehdano uczynić odpowiedniego stosunkom odpisania, nabytki uzupełniające takich przedmiotów w granicach dozwolonego w ogóle lecz nie uskutecznionego odpisania, nie uważają się za pomnożenie kapitału.

Jeżeli więc naprzykład pewne przedsiębiorstwo, zamiast odpowiednio stosunkom odpisać 60.000 zł. w swoim rachunku machinowym, kupiło za 60.000 zł. nowe maszyny na karb intraty podlegającej opodatkowaniu, w takim razie tych 60.000 zł. nie należy jakoby pomnożenia kapitału doliczać do nadwyżek bilansowych.

Gdyby zaś przedsiębiorstwo kupiło na karb czystej intraty podlegającej opodatkowaniu, nowych machin za 80.000 zł., zamiast odpowiednio stosunkom odpisać kwotę 60.000 zł., w takim razie kwotę

20.000 należałoby uważać za pomnożenie dotychczasowego kapitału zakładowego, a przeto doliczyć do nadwyżek bilansowych.

Gdyby nakoniec nabytek uzupełniający pokryty został po części z osobnego na ten cel utworzonego funduszu rezerwowego, po części na karb czystej intraty, w takim razie do części pokrytej z osobnego funduszu rezerwowego należałoby zastosować postanowienie artykułu 29, l. 4, do pozostałej zaś części postanowienia ustępów powyższych.

b) „Na spłacenie kapitałów ulokowanych w przedsiębiorstwie przez uczestników, jakoteż na umorzenie takich długów, których spłacanie z dochodów bieżących przyczynia się do podwyższenia saldo majątkowego przedsiębiorstwa, obliczanego według zasad właściwego bilansu majątkowego — albo, które odnoszą się do zaliczek lub dopłat nie wliczonych stosownie do §. 96, lit. c w sumę podstawową opodatkowania“.

Za upłaty tego rodzaju uważać należy w szczególności także te kwoty, które użyte są na spłacenie wylosowanych akcji, priorytetów i zapisów udziałowych przedsiębiorstwa; przeciwnie sumy użyte na spłacenie wylosowanych listów zastawnych i obligacji gminnych łącznie z odnośnymi kosztami będą zwyczajnie wydatkami kwalifikującymi się do potrącenia, ponieważ takie zapisy długu nie stanowią części kapitału przedsiębiorstwa (prw. art. 19). Nie kwalifikują się do potrącenia, a względnie nie mogą być wyłączone z podstawy opodatkowania także te kwoty, które przepadają na korzyść przedsiębiorstwa, z powodu iż wylosowane zapisy długu, albo też kupony na odsetki i dywidendy za późno przedstawiono do wypłaty.

Nie kwalifikują się nakoniec do potrącenia także zwroty dopłat z tytułu gwarancyi i zaliczek państwa, przedstawiających się jako pożyczki przedsiębiorstwu udzielone; w skutek tego również ich odbioru — nie tak jak odbioru niezwrotnych subwencji i zapomóg od państwa — nie zalicza się do dochodów podlegających opodatkowaniu (§. 95, lit. c).

Artykuł 19.

Opłata odsetek od kapitału zakładowego.

(§. 94, lit. c.)

Według §. 94 pożyczkę wydatkową nie policzalną stanowią jeszcze także sumy wydane:

c) „Na opłacenie odsetek od kapitałów ulokowanych w przedsiębiorstwie (w akcyach, akcyach pierwszeństwa, wkładkach na przedsiębiorstwo, udziałach wspólników, wkładkach komandytystów itp.), jakoteż od kapitałów na obligacje pierwszeństwa lub na jakiegokolwiek inne udziałowe zapisy dłużne lub z hypotecznym ubezpieczeniem pożyczonych, o ile takowe są częściami kapitału zakładowego, atoli z wyjątkiem tych kwot w §. 95, lit. e) oznaczonych, które wydane zostały na opłacenie odsetek od listów zastawnych lub obligacji gminnych odpowiednio statutowi pokrytych i rzeczywiście emitowanych.

Tem postanowieniem ustawy przepisane jest wliczanie w podstawę opodatkowania odsetek od kapitału ulokowanego trwale w przedsiębiorstwie, o ile §. 95, lit. e nie stanowi w tym względzie wyjątków; za kapitał trwale ulokowany w przedsiębiorstwie uważać należy w szczególności kapitał pożyczony przedsiębiorstwu za zabezpieczeniem hipotecznym, dopóki przedsiębiorstwo nie udowodni, że kapitał ten nie może być poczytywany za część kapitału zakładowego; lecz w skutek wyraźnego zarządzenia ustawy, o czem nadmieniono już w artykule 18, lit. b, kapitały pożyczone na listy zastawne i obligacje gminne nie mogą być uważane za części kapitału zakładowego. Przeto odsetki policzone na ich oprocentowanie mają być uważane za pożyczkę wydatkową policzalną, jeżeli te listy zastawne są pokryte pożyczkami odpowiednio statutem udzielonemi trzecim osobom i jeżeli przedsiębiorstwo emitowało je rzeczywiście; takież samo postępowanie stosować należy analogicznie do asygnat amelioracyjnych i do obligacji kolei żelaznych emitowanych w myśl ustawy z dnia 31. grudnia 1894, Dz. u. p. Nr. 2 z roku 1895, artykuł VII; pod względem potrzeby badania tych ostatnich szczegółów stosować należy odpowiednie postanowienia artykułu 14, l. 5.

Również wkładki oszczędności w kasach oszczędności i zaliczkowych nie mają być uważane za części kapitału zakładowego, przeto też kwot potrzebnych na ich oprocentowanie nie można podawać między wydatkami policzalnymi (§. 95, lit. e).

Za równe oprocentowaniu kapitału zakładowego, a więc niepoliczalne pożyczki wydatkowe uważać należy należytości poboczne łączące się z tak zwaną obsługą kapitału.

W szczególności należą tutaj opłaty stęplowe od kuponów, prowizye płacone bankierom za wykupno kuponów, koszty nakładu nowych arkuszy kuponowych, należytości bieżące za notowanie papierów na giełdzie itp.

Artykuł 20.

Dopłaty z tytułu gwarancyi, darowizny, podarki itp.(§. 94, lit. *d* i *e*.)

Według §. 94 są pozycjami wydatkowemi nie-policzalnemi jeszcze także sumy wydane:

- d) „Na dopłaty z tytułu gwarancyi, zaliczki lub dodatki innym przedsiębiorstwom“;
- e) „na darowizny, podarki i inne datki, o ile takowych nie wymaga wykonywanie przemysłu, lub o ile takowe nie są ofiarowane przez jedną z uprzywilejowanych w myśl §. 85 spółek zarobkowych i gospodarczych lub kas zaliczkowych, na rzecz istniejących już zakładów dobroczynnych; remuneracye za usługi świadczone przez zajętych w przedsiębiorstwie, jakoteż datki na wypadek choroby udzielone pracującym w przedsiębiorstwie lub ich rodzinom, uważać należy za wydatek wymagany potrzebą obrotu“.

Darowizny, podarunki i inne datki, jakich nie wymaga wykonywanie przemysłu, mogą wszystkie przedsiębiorstwa, do składania publicznie rachunków obowiązane, zaliczać do wydatków; o ile takiego wydatku wymaga wykonywanie przemysłu, oć niać należy w każdym przypadku według rzeczywistego stanu rzeczy; ustawa wymienia w szczególności remuneracye udzielone zajęтым w przedsiębiorstwie (lecz nie członkom zarządu) za usługi przez nich świadczone, jakoteż datki na wypadek choroby wypłacone dla nich lub dla ich rodzin, lecz za wydatki policzalne trzeba będzie uważać w ogóle podarki dawane w nagrodę za szczególne zasługi około przedsiębiorstwa lub dla obudzenia interesu w rozwoju biegu czynności, innym osobom, nie będącym członkami zarządu, członkami rady zawiadowczej itp., tudzież podarki udzielone według powszechnego zwyczaju osobom, zostającym z przedsiębiorstwem w związku przemysłowym (naprzykład kolendy); podobnie postępować należy z kwotami, jakie niektóre towarzystwa ubezpieczeń wypłacają poszczególnym strażom pożarnym.

Poza granice tutaj zakreślone wychodzi ustawa tylko co do przedsiębiorstw uprzywilejowanych z §. 85, którym jak w §. 2, I, lit. *d* ustawy z dnia 27. grudnia 1880, Dz. u. p. Nr. 151, nadane zostało prawo, żeby sumy ofiarowane istniejącym zakładom dobroczynnym wykazywały jako wydatek policzalny przy stwierdzeniu podstawy opodatkowania.

Zresztą co się tyczy ostatniego zdania tej litery a mianowicie co do remuneracyi, które w kasach oszczędności, jakoteż w uprzywilejowanych z §. 85

spółkach zarobkowych i gospodarczych, tudzież w kasach zaliczkowych płacone są członkom zarządu i rady nadzorczej, odsyła się także do §. 95 lit. *i* a względnie do artykułu 27, lit. *i*.

Artykuł 21.

Podatki; dawne straty.(§. 94, lit. *f* i *g*.)

§. 94 uznaje nakoniec za pozycye wydatkowe nie policzalne, także jeszcze sumy wydane:

- f) „Na opłaceniu przypadającego według niniejszego rozdziału podatku z dodatkami; ze równy temu podatkowi uważać należy podatek zarobkowy, na podstawie dotychczasowych ustaw wymierzany, jakoteż podatek dochodowy I. i III. klasy“.

Zakaz tutaj wyrażony obejmuje tylko podatek z dodatkami przypadający według rozdziału II., nie rozciąga się więc na inne podatki, jakie przedsiębiorstwo opłaca, jak np. na podatki pośrednie wszelkiego rodzaju, na podatki w skutek kontraktu za urzędników opłacane, na dolno-austryacki podatek na ubogich itp.

Co do podatku gruntowego i budynkowego z dodatkami odsyła się do postanowień artykułu 16

Jeżeli przedsiębiorstwo wzięło na siebie pokrywanie z własnych funduszy podatku rentowego przypadającego od odsetek i rent, jakie ma wypłacać, a który stosownie do §. 133 ma pobierać drogą potrącenia i oddawać do kasy państwa, w takim razie można ten podatek rentowy uważać za wydatek policzalny, jeżeli odsetki i renty, temu podatkowi rentowemu podlegające, są same przez się policzalnymi wydatkami przedsiębiorstwa.

W pierwszym roku po wejściu ustawy w wykonanie, a względnie dopóki będą płacone należności podatkowe polegające na patencie o podatku zarobkowym i dochodowym, nie można także potrącać opłacanego przez przedsiębiorstwo podatku zarobkowego i dochodowego I. klasy, a względnie (co do kas oszczędności, zakładów zaopatrzenia itd.) podatku dochodowego III. klasy z dodatkami.

Mieć należy na względzie, że wprost przeciwnie postanowieniom ustawy z dnia 27. grudnia 1880, Dz. u. p. Nr. 151 także i dodatki krajowe, gminne i wszelkie inne z tym podatkiem zarobkowym pobierane, nie mają być na przyszłość uważane za policzalne pozycye wydatkowe. W pierwszym roku po wejściu ustawy w wykonanie, a względnie dopóki należności podatkowe oparte na ustawie z roku 1880 będą płacone, postanowienie to stosowane być ma odpowiednio także do dodatków przypadających od podatku wymierzonego w myśl powołanej ustawy.

g) „Na pokrycie strat bilansowych z lat poprzednich; z tych jednak wyłączyć należy dla przedsiębiorstw według §. 85 uprzywilejowanych, tę stratę, według postanowień ustawy niniejszej obliczoną, która powstała w roku czynności poprzedzającym bezpośrednio rok bilansowy“.

Postanowienie to odpowiada dążności ustawy do ujęcia za każdym razem całej intraty rocznej przedsiębiorstwa. Co się tyczy przedsiębiorstw w myśl §. 85 uprzywilejowanych, utrzymuje się w mocy upoważnienie udzielone w §. 2, I, ustęp ostatni ustawy z dnia 27. grudnia 1880, Dz. u. p. Nr. 151 z tą odmianą, że wolno potrącać nie stratę poprzedniego roku, która jest bilansowo wykazana, lecz obliczoną według postanowień niniejszej ustawy (prw. artykuł 33).

d) Pozycye wydatkowe, które można wliczać.

Artykuł 22.

Wstęp.

(§. 95.)

Ustawa wymienia nakoniec w §. 95 wyraźnie rozmaite rodzaje wydatków, które można potrącać z intraty przedsiębiorstwa i to nawet wtedy, gdyby inaczej postąpiono przy obliczaniu nadwyżek bilansowych.

Te pozycye wydatkowe mogą też być w rozmaity sposób uwzględnione przy stwierdzaniu podstawy opodatkowania podług tego, w jaki sposób przedsiębiorstwo zaciąga do rachunku te pozycye wydatkowe.

Jeżeli np. przedsiębiorstwo także samo przy obliczaniu nadwyżek bilansowych uwzględniło te pozycye wydatkowe jako wydatkowe, tak, że nadwyżki bilansowe są już zmniejszone o te kwoty, w takim razie przyjęć należy te nadwyżki bilansowe za podstawę opodatkowania, a pominąć wydatki policzalne już uwzględnione.

Jeżeli zaś przedsiębiorstwo przy obliczaniu nadwyżek bilansowych nie uwzględniło tych wydatków policzalnych, w takim razie przy stwierdzaniu podstawy opodatkowania potrącić należy te pozycye wydatkowe z wykazanych nadwyżek bilansowych.

Artykuł 23.

Rezerwy premiowe.

(§. 95, lit. d.)

Ustawa wymienia w §. 95 jako pozycyę wydatkową policzalną:

d) „Rezerwy premiowe w zakładach ubezpieczeń, przeznaczone na pokrycie ubezpieczeń, z końcem roku jeszcze nie ubiegłych, tudzież kwoty nie wypłacone jeszcze z końcem roku za szkody lub jakieś inne przypadki ubezpieczeń, z którymi już się zgłoszono“.

I. Postanowienie co do rezerw premiowych, zostaje w najściślejszym związku z przepisem o składaniu rachunków przez towarzystwa ubezpieczeń, wydanym rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 5. marca 1896, Dz. u. p. Nr. 31; według tego rozporządzenia (§. 28) spółki ubezpieczeń są bowiem obowiązane części bieżących dochodów z premii, według pewnych zasad obliczone, odkładać na uczynienie zadość zobowiązaniom swoim, poza rok obrotu sięgającym, lokować je oddzielnie i w rachunkach swoich wykazywać osobno w taki sposób, żeby rezerwy premiowe, które istniały z końcem poprzedniego roku, umieszczone były w ogólnym rachunku obrotu bieżącego roku, jako przychód, a rezerwy premiowe istniejące z końcem roku, jako przeniesienie na rok następny w dziale wydatków; kwoty rezerw premiowych na początku i na końcu tego samego roku nie będą oczywiście równe, ponieważ najprzód w ciągu roku obrotu wyjęte zostaną z tychże rezerw pewne kwoty na szkody, które rzeczywiście nastąpią i na zwroty premii (odkupy), a powtórnie na końcu roku rachunkowego do rezerw istniejących w dziale ubezpieczeń na życie doliczają się odsetki i premie czyste asekuracyjno-techniczne (premie taryfowe po strąceniu dodatku na zarząd), a w dziale ubezpieczeń od klęsk żywiołowych premie rezerwowe muszą być na nowo uregulowane stosownie do premii poza rok rachunkowy z góry zapłaconej, lub na podstawie ryczałtowego obliczenia.

Postanowienie ustawowe w mowie będące za rządcza więc, żeby podstawa opodatkowania dla towarzystw ubezpieczeń obliczana była zgodnie ze złożonym rachunkiem, według tychże zasad sporządzonym, a przeto żeby przeniesienie rezerw premiowych z roku poprzedniego zostawione było między dochodami, ale też przeniesienie rezerw premiowych na rok następny, między wydatkami; postanowienie co do obliczenia podstawy opodatkowania towarzystw asekuracyjnych, uzupełniające te zasady, zawiera §. 97, ustęp 2, o czym mówi się w artykule 30. Za równe rezerwom premiowym uważać należy przeniesienia premii, to jest sumę premii zapłaconych naprzód za okresy po za koniec roku rachunkowego. Nakoniec uposażenia tak zwanych rezerw wojennych — zgromadzone na pokrycie ryzyka wojennego —, uważać należy za równe sumom odkładanym na osobny fundusz rezerwowy z analogicznym zastosowaniem §. 95, lit. f. za pozycyę wydatkową policzalną.

II. W ostatniem zdaniu §. 95, lit. *d* — dozwolono, żeby podobnież zgodnie ze złożonym rachunkiem przepisany powyższem rozporządzeniem ministeryalnem (§. 33, l. 9) — kwoty już płatne na zasadzie umów o ubezpieczenie, chociażby w rzeczywistości nie były jeszcze wydane, umieszczano jako wydatek w znanej lub w przybliżeniu obliczonej wysokości; ponieważ te tak zwane rezerwy na szkody wykazane być mają w następnym roku jako dochód, rzeczywista zaś wypłata sumy ubezpieczonej wykazana będzie w następnym roku jako wydatek, przeto z zezwolenia w ustawie wyrzeczonego wyniknąć może szkoda dla skarbu podatkowego tylko o tyle, że przez wpisanie za wysokiej sumy rezerw na szkody, podstawa opodatkowania jednego roku mogłaby być obliczona za nisko na karb następnego roku; można więc w ogóle zaniechać sprawdzania, czy rezerwa na szkody przez przedsiębiorstwo podana, jest odpowiednia i także w tym względzie odsyła się do postanowienia artykułu 14, l. 5.

Artykuł 24.

Odsetki bierne.

(§. 95, lit. *e*.)

Ustawa wymienia nadto w §. 95 jako pozycję wydatkową policzalną:

- e*) „Wszelkie odsetki bierne, przez przedsiębiorstwo wypłacone, o ile w §. 94, lit. *c* wciągnięcie ich w sumę podstawową opodatkowania nie jest wyraźnie przepisane; w szczególności więc wypłacone przez przedsiębiorstwo odsetki lombardowe i eskontowe, odsetki od wkładek oszczędności, depozytów, od emitowanych asygnat kasowych, od pożyczek na prosty skrypt; wreszcie odsetki wypłacone od listów zastawnych lub obligacji gminnych według przepisów statutu pokrytych i rzeczywiście emitowanych.“

Wbrew patentowi o podatku dochodowym, ustawa postanowieniem powyższem pozwala zasadniczo, żeby odsetki bierne, jakie przedsiębiorstwo opłaca, były potrącane z jego intry (w której jednak zawarte są także wszelkie otrzymane odsetki czynne); odnośne wyjątki i postanowienia szczegółowe były już omawiane przy rozstrząsaniu §. 94, lit. *c* (artykuł 19).

Artykuł 25.

Odpisania i rezerwy.

(§. 95, lit. *f*.)

Ustawa wymienia nadto w §. 95, jako pozycję wydatkową policzalną:

- f*) „Odpisania odpowiednie zużyciu się lub zmniejszeniu się wartości inwentarza lub materiału ruchu, jakoteż stratom poniesionym w przedsiębiorstwie na iściźnie, kursie itp., tudzież te części intry, które z tych samych powodów składane są na osobne fundusze zasobowe (na odpisania, amortyzację, straty itp.), w tym ostatnim jednak przypadku tylko wtedy, jeżeli fundusze te przeznaczone są na pokrycie ubytków i strat wyraźnie oznaczonych a straty i ubytki tego rodzaju albo już nastąpiły, albo należy się ich spodziewać jako prawdopodobnego wyniku stosunków przedsiębiorstwa.“

Jeżeli Władza podatkowa ma wątpliwość, czy sumy odpisane, a względnie wzięte w zachowanie są odpowiednio wielkie, wezwać należy biegłych do wydania opinii.

Kasom oszczędności, zakładom ubezpieczeń, jakoteż stowarzyszeniom zaliczkowym uprzywilejowanym według §. 85, które książkowe, jednak nie zrealizowane zyski na kursie przekazują na specjalne rezerwy dla strat na kursie, wyłączenie takich przekazów z podstawy opodatkowania nie może być odmówione.

Użycie sum odpisanych na sprawienie nowych rzeczy inwentarskich lub materiału obrotowego nie ma być uważane za powiększenie kapitału w przedsiębiorstwie ulokowanego (§. 94, lit. *a*).“

Jak to już w artykule 14, l. 3 nadmieniono, ustawa pozwala przy ustanawianiu podstaw opodatkowania przyjmować odpisania służące do tego, żeby według zasad kupieckich wartość książkową przedmiotów, do przedsiębiorstwa należących, pogodzić z ich wartością rzeczywistą a w szczególności uwzględniając w odpowiedni sposób istotne zużycie, zmniejszenie się wartości lub uszczuplenie istniejących przedmiotów, prawdopodobieństwo bliskich strat lub niepewność zalegających wierzytelności.

Nadto ustawa pozwala także, żeby te części intry, które na podobne cele są odkładane, były pod pewnemi warunkami pomijane przy ustanawianiu podstawy opodatkowania. Do tego jednak nie wystarcza już sam fakt zarezerwowania części zysku, a w szczególności nie wystarcza do tego celu także odłożenie części zysku do tak zwanych ogólnych funduszy zasobowych, — które pod tą szczególną nazwą przedstawiają właściwie wzrost majątku (zakładowego) towarzystwa — lecz ustawa wymaga, żeby zarezerwowane części intry były odkładane do osobnych funduszy wyłącznie na pewne cele

przeznaczonych — do tak zwanych szczególnych funduszków zarobkowych, jak na przykład na odpisanie, na umorzenia, na odnowienie szyn, na odbudowanie, na wątpliwe wierzytelności, na spadek kursu, na straty itp. — i żeby straty lub ubytki tego rodzaju albo już nastąpiły, albo były spodziewane jako prawdopodobny wynik stosunków przedsiębiorstwa.

Tego ostatniego postanowienia nie należy jednak rozumieć dosłownie w taki sposób, że już oczekiwać się ma pewnej straty szczególnej, owszem, nie można spuszczać z uwagi, że w każdym przedsiębiorstwie przemysłowym straty mogą nastąpić kiedykolwiek i że przeto odpowiada to zwyczajowi kupieckiemu, który też uwzględnia się tutaj, żeby był założony fundusz zasobowy na straty tego rodzaju, proporcjonalny do rozmiarów przedsiębiorstwa i do prawdopodobieństwa strat.

Uznanie odpisań, jakoteż rezerw z zysku za pozycje potrącalne podlegać więc ma przedewszystkiem warunkowi, żeby środek ten odpowiadał istniejącym stosunkom; lecz warunek ten nie ziszczalby się, gdyby odpisanie uwzględniały nie zmniejszenia się wartości lub straty w iściźnie, które nastąpiły lub mogą być z pewnością oczekiwane, lecz jedynie programowe umorzenie kapitału (amortyzacye), — na przykład odpisanie na koszt założenia lub co do gruntów, których wartość została właściwie oznaczona itp.

Co do odpisań mogących służyć tak do celu powyżej wzmiankowanego jak i do oznaczenia właściwej wartości przedmiotu majątku, na przykład co do odpisań dotyczących budynków zakładowych itp. przestrzegać należy, żeby nie przekraczały oczywiście granicy minimalnej odpowiedniej ich rzeczywistej wartości jak to dzieje się często, gdy chodzi o amortyzację kapitału.

Gdyby Władza podatkowa miała wątpliwość co do stosowności odpisań i rezerw zysku, a w szczególności, gdyby powzięła uzasadnione podejrzenie, że przedsiębiorstwo przez nieuzasadnione lub przesadzone odpisanie lub oczywiście niepotrzebne odkładanie rezerw ma na celu umyślne zmniejszenie podstawy opodatkowania, winna z zachowaniem przepisu §. 111 kazać rozpoznać stosowność tych pozycji; także i pod tym względem trzymać się należy prawideł ogólnych w artykule 14. l. 5 przepisanych, według których rozpoznawanie takie zarządzać należy w ogólności, zwłaszcza co do pomniejszych przedsiębiorstw, jak spółki zarobkowe i kasy zaliczkowe, tylko wyjątkowo i z konieczności.

Stosownie do ustępu 3, lit. *f*, nie należy nigdy zarządzać takiego rozpoznania co do kas oszczędności, zakładów ubezpieczeń, jakoteż stowarzyszeń

zarobkowych i gospodarczych uprzywilejowanych według §. 85, odnośnie do ich zysków na kursie nie zrealizowanych lecz przekazanych na specjalne rezerwy dla strat na kursie.

Ma się rozumieć, że oprócz odpisań można także policzyć wyłożone rzeczywiście koszta bieżące reparacyi i konserwacyi machin, przedmiotów inwentarskich, fabryk, budynków, gruntów itd. zawarte w ogólnym rachunku obrotu, o ile Władza podatkowa nie może ich wyłączyć na zasadzie odnośnego postanowienia ustawowego; baczycy jednak należy na to, żeby kwota na zużycie przedmiotu nie była liczona dwa razy, raz jako odpisanie od przedmiotu, a drugi raz jako wydatek na reparację przedmiotu.

O używaniu zasobów utworzonych na odnowienie lub naprawienie przedmiotów mówi artykuł 29; postępowanie ze względu na prawo podatkowe z nabytkami uzupełniającymi było już rozstrząsane w artykule 18. l. 2 i 3.

Artykuł 26.

Kwoty płacone na cele zaopatrzenia. Tantiemy.

(§. 95, lit. *g* i *h*.)

Ustawa wymienia w §. 95 jako pozycje wydatkowe policzalne także:

- g*) „Kwoty płacone na cele zaopatrzenia funkcyjaryuszów;“
- h*) „tantiemy wypłacane funkcyjaryuszom na podstawie kontraktów.“

Zwyczajnie wydatki pod *g* i *h* wyliczone zawierają się już w ogólnym rachunku obrotu; lecz chociażby tak nie było, można je wyłączyć z podstawy opodatkowania; w szczególności odnosi się to — jak już nadmieniono w artykule 14, l. 6 — do takiego przypadku, gdy wydatki te obliczane są podług nadwyżek bilansowych i nienu pokrywane.

Artykuł 27.

Postanowienia szczególne dla kas oszczędności, stowarzyszeń i kas zaliczkowych.

(§. 95, lit. *i* i *k*.)

Ustawa wymienia nakoniec w §. 95, jako pozycje wydatkową policzalną:

- i*) W kasach oszczędności, jakoteż w spółkach zarobkowych i gospodarczych i kasach zaliczkowych uprzywilejowanych z §. 85, remunera

e) udzielane z czystego zysku członkom zarządu, rady nadzorczej lub urzędnikom przedsiębiorstwa za spełnione przez nich usługi.“

Według końcowego zdania §. 94, lit. e remuneracye funkcyonaryuszów przedsiębiorstwa, wypłacone nie z nadwyżek bilansowych, uważać należy w ogólności za wydatki policzalne; co do przedsiębiorstw tutaj wymienionych, pozwolonom zostało wyjątkowo, żeby także remuneracye członków zarządu i rady nadzorczej, tudzież funkcyonaryuszów, chociażby pokrywane były z czystego zysku (to jest z nadwyżek bilansowych), uznawano za pozycye potrącalne przy obliczaniu podstawy opodatkowania.

k) „Jeżeli w spółkach zarobkowych i gospodarczych intrata lub część takowej rozdziela się między członków w stosunku wykonanej pracy, dostarczonych materiałów itp., sumę tę do rozdzielenia przeznaczoną należy wprawdzie wciągnąć w sumę podstawową opodatkowania, spółki jednak mają prawo potrącić jako wydatek, kwotę odpowiednią wartości targowej tych świadczeń, z doliczeniem zaliczek, jeżeli spółnikom były naprzód dane.“

Nadmieniono już w §. 93 (artykuł 14, l. 6 i n.), że opodatkowaniu poddać należy cały czysty zysk bez względu „pod jaką nazwą i w jakim stosunku jest rozdzielany.“ §. 95, lit. k objaśnia bliżej to postanowienie i przydaje zarazem wskazówki co do sposobu obliczania czystej intraty w pewnych spółkach zarobkowych i gospodarczych.

Postanowienia te mają przeważnie na względzie spółki odbytowe i produkcyjne (§. 85, lit. d), w których przetwarzane są tylko płody dostarczone przez członków lub pracę produkcyjną, spełniają tylko członkowie; w spółkach takich zdarza się nie rzadko, że końcowa intrata obrotu spółki rozdzielana jest między członków w stosunku do dostarczonych materiałów surowych lub wykonanej pracy. W przypadku takim jest to dla członków rzeczą do pewnego stopnia obojętną, czy cena objęcia, a względnie zapłata ustanowiona jest wysoko czy nisko, ponieważ w pierwszym przypadku tem mniejszego, w drugim zaś tem większego udziału w końcowej intracie obrotu spółki spodziewać się mają; w następstwie tej okoliczności zdarza się nie rzadko, że nie ustanawia się z góry w ogóle żadnej ceny za dostarczone materiały lub wykonaną pracę, lecz ustanowienie tej ceny odkłada się do późniejszego czasu, w międzyczasie zaś udzielane są tylko upłaty częściowe lub zaliczki i takowe umieszczają się także w zamknięciu rachunków.

Ustawa postanawia więc, że stowarzyszenia uprawnione są w tych przypadkach do umieszczenia

między wydatkami swego rachunku obrotu rzeczywistej wartości targowej zamiast tych upłat częściowych, i do sprowadzania tym sposobem zysku bilansowego, gdyby za wysoko był wykazany, do sumy odpowiedniej stosunkom rzeczywistym.

W innych przypadkach wolno stowarzyszeniom umieszczać tylko wartość targową, gdyby zaś cena produktów surowych lub zapłata za wykonaną pracę podana była w kwocie za wysokiej, celem zmniejszenia tym sposobem zysku bilansowego i uszczuplenia niewłaściwie podstawy opodatkowania, Władza podatkowa ma prawo zarządzić odpowiednie sprostowanie tych kwot ceny.

Takiego oznaczania wartości targowej, — za którą uważać należy cenę w siedzibie stowarzyszenia, — nie trzeba jednak zarządzać zawsze, lecz tylko wtedy, gdy stowarzyszenie tego żąda, albowiem gdy wstawione ceny, lub intrata naderżająco wysoka lub niska wzniesi silne powątpiewanie co do stosowności tych podatków; z powodów wzmiankowanych już w artykule 14, l. 5 dochodzeń takich należy ile możności unikać mianowicie co do pomniejszych stowarzyszeń.

Gdy oznaczenie ceny targowej jest potrzebne, uczynić to należy na podstawie oświadczeń strony i opinii biegłych, którzy w tym celu wziąć mają na uwagę wszystkie szczególnie stosunki w tem stowarzyszeniu zachodzące (jakość produktów, regularność odbytu, zdolność robotników, tylko czasowe zatrudnianie tychże itp.).

e) Fundusze zasobowe.

Artykuł 28.

W ogólności. Użycie tych funduszów nie według ich przeznaczenia.

(§. 96.)

1. Odpisania i rezerwy z zysku mają służyć jedynie na pokrycie wydatków, strat i zmniejszenia się wartości, które już nastąpiły lub są oczekiwane w przyszłości; przeto dla zapobieżenia nieusprawiedliwionemu uszczupleniu podstawy opodatkowania, trzeba mieć na uwadze sposób zaciągnięcia do rachunku i rzeczywiste użycie kwot nagromadzonych z uwolnieniem od podatku na zasadzie postanowienia §. 95, lit. f). Co się tyczy rzeczywistego użycia, rozróżniać należy w szczególności, czy jest odpowiednie przeznaczeniu, lub też w skutek późniejszych zarządzeń odmienne od pierwotnego przeznaczenia.

Jak postępować należy w pierwszym przypadku, wyjaśnione jest w następnym artykule 29; we wszystkich innych przypadkach dodatkowe opodatkowanie sum nagromadzonych w tych rezerwach i funduszach nastąpić ma wtedy, gdy zostają użyte na cel uzasadniający obowiązek podatkowy; czy i o ile przypadek ten zachodzi, oceniać należy zawsze według stosunków rzeczywistych.

2. Za użycie rezerw i funduszków, podległe bądź co bądź opodatkowaniu uważać należy to, gdy użyte są na jeden z celów w § 93, ustęp 1 oznaczonych; ziszcza się to, mianowicie także wtedy, gdy w razie rozwiązania spółki lub stowarzyszenia wypłacane są członkom z tych funduszków sumy przewyższające kapitał zakładowy rzeczywiście wniesiony i jeszcze nie umorzony.

Pod tym względem pamiętać należy, że sumy z tych funduszków wypłacone podlegają tylko o tyle opodatkowaniu, o ile w zastosowaniu upoważnienia nadanego w §. 95, lit. f, ustęp 2, kwoty częściowe sum odłożonych do tych rezerw i funduszków nie były wyjątkowo już w wcześniejszym czasokresie poddane opodatkowaniu; gdyby przedsiębiorstwo utrzymywało, że jego rezerwy specjalne były już częściowo poddane opodatkowaniu, zostawić mu należy dostarczenie potrzebnych w tym względzie dowodów.

Jeżeli przedsiębiorstwo dostarczy tego dowodu, natenczas wypłaty uzasadniające według powyższego obowiązek podatkowy, o ile wyczerpują fundusz, poddać należy opodatkowaniu w tej kwocie, która nie jest jeszcze opodatkowana, w przeciwnym razie w takim stosunku, jak sumy nie opodatkowane w tym funduszu mają się do sum opodatkowanych.

Jeżeli np. w funduszu wynoszącym 3000 zł. mieszczą się sumy opodatkowane czyniące 1000 zł., natenczas w razie podległego opodatkowaniu użycia kwoty 1500 zł., poddać należy dodatkowo opodatkowaniu tylko 1000 zł. (stosunek 2 : 1).

3. Takie wypłaty z rezerw całkiem lub po części nieopodatkowane, uzasadniające obowiązek podatkowy, poddawać należy dodatkowo opodatkowaniu zwyczajnie razem z opodatkowaniem dotyczącego przedsiębiorstwa (porówn. artykuł 39, l. 2), jeżeli zaś takie opodatkowanie już nie ma miejsca, osobno, a to za ten rok, w którym dotyczące wypłaty przychodzą do skutku.

4. Ażeby Władzy podatkowej umożliwić zrobienie użytku z tego prawa dodatkowego opodatkowania ustawa, zobowiązuje członków zarządu a względnie likwidatorów przedsiębiorstwa, żeby uwiadomiali ją o takim użyciu funduszków zasobo-

wych szczególnych; w razie zaniedbania takiego uwiadomienia, zastosowane być mają odpowiednio postanowienia §. 112.

W razie rozwiązania towarzystwa itp., rzeczzone organa winny mieć wzgląd na przypadający podatek w myśl artykułu 245 p. k. h. w taki sposób, że rozdzielenie istniejącego majątku towarzystwa ma być wstrzymane aż do zapłacenia należności podatkowych, a przynajmniej kwota do tego celu potrzebna ma być złożona w sądzie lub w inny sposób zabezpieczona; gdyby tego nie uczyniono, członkowie zarządu lub likwidatorowie wykraczający przeciwko tym przepisom są osobiście i solidarnie obowiązani do opłacenia przypadających kwot podatku.

Artykuł 29.

Postępowanie z dochodami funduszków zasobowych i uwzględnianie wydatków pokrywanych funduszami zasobowymi.

(§. 97.)

1. W §. 97 ustawa wydaje postanowienie w tym względzie, o ile użycie funduszków zasobowych ma wpływać na ustanowienie podstawy opodatkowania; w tej mierze bierze się na uwagę mianowicie wydatki pokryte z funduszków zasobowych, tudzież dochody, które wpływają do funduszków zasobowych z jakiejś osobnej lokacji ich kapitałów.

2. Ze względu na prawo opodatkowania odróżnia ustawa rezerwy odkładane do funduszków zasobowych ogólnych, od rezerw odkładanych do funduszków zasobowych szczególnych i tak samo poddaje osobnemu sposobowi postępowania wydatki pokryte z funduszków zasobowych ogólnych i z funduszków zasobowych szczególnych.

3. Wydatki, które stosownie do swego rodzaju mogą być wstawione w ogólnym rachunku obrotu, wolno, z zastrzeżeniem postanowień zawartych w artykule 31 i n., jeżeli zamiast wpływami bieżącymi pokryte są z funduszu zasobowego (z ogólnego funduszu zasobowego) utworzonego z rezerw opodatkowanych, można przy ustanawianiu podstawy opodatkowania uważać za pozycję potrącalną, ponieważ w skutek odkładania do funduszu zasobowego sum opodatkowanych nie zmniejszyła się podstawa opodatkowania i przeto gdyby nastąpiła rzeczywista strata, odliczenie jej od wyniku obrotu musi być dozwolone.

4. Przeciwnie straty i wydatki, pokrywane z funduszu utworzonego z sum nieopodatkowanych (z funduszu zasobowego szczególnego itp.), a w skutek tego nie zmniejszające wykazanej czystej intry, nie mogą też być uważane za pozycję potrącalną

przy ustanawianiu podstawy opodatkowania, ponieważ przez nieopodatkowane odłożenie ich w swoim czasie do funduszu ze względu na oczekiwany wydatek, została już zmniejszona podstawa opodatkowania i przeto nie może być ponownie zmniejszana, gdy ten wydatek rzeczywiście nastąpi.

5. Jeżeli fundusze zasobowe przedsiębiorstwa zostały w sposób szczególnie ułożone (naprzykład przez kupno domów, papierów wartościowych itp. lub przez włożenie w przedsiębiorstwo z zapewnieniem stałego oprocentowania), dochody tych funduszy, uzyskiwane z takich szczególnych lokacji, mają być zwyczajnie doliczane do intrat rocznych przedsiębiorstwa.

6. Gdyby z szczególnej lokacji funduszy zasobowych wynikły także wydatki, w takim razie doliczyć należy do intraty rocznej przedsiębiorstwa tylko czystą intratę tych funduszy, obliczoną według postanowień ustawy niniejszej; gdyby z szczególnej lokacji wynikła strata, takowa mogłaby być uwzględniona przy stwierdzaniu podstawy opodatkowania tylko w takim razie, gdyby nastąpiła co do funduszy zasobowych utworzonych z rezerw opodatkowanych i jeżeli dotyczące obliczenie jest stosownie do przepisów udowodnione.

7. Ustawa ustanawia wyjątek od pravidła pod 1. 5 wzmiankowanego na ten przypadek, gdy intraty szczególnego funduszu zasobowego używane są na pokrycie wydatków, na które ów fundusz jest przeznaczony, ustawa bowiem przepisuje, że w przypadku takim zaniechać należy doliczania intrat szczególnego funduszu zasobowego do intraty rocznej przedsiębiorstwa; ponieważ w przypadku takim według zasad pod 1 rozstrągniętych także wydatków pokrytych intratami szczególnych funduszy zasobowych nie można już wstawiać w ogólnym rachunku obrotu, przedstawia się ten wyjątek jako prosta kompensata między dochodem, który sam przez się jest policzalny, a wydatkiem, który sam przez się jest policzalny. Przeto zwraca się uwagę szczególnie na to, że taka kompensata może mieć miejsce również w takich przypadkach, w których ustawa przypisuje doliczanie intrat funduszy zasobowych ogólnych do intraty rocznej przedsiębiorstwa, a mianowicie we wszystkich tych przypadkach, w których intraty funduszy zasobowych ogólnych używane są na pokrycie wydatków, które przy ustanawianiu podstawy okazują się pozycjami potrącalnymi, policzalnymi. Ten przypadek zachodzi, gdy intraty funduszu utworzonego z wkładów opodatkowanych używane są na pokrycie wydatku obowiązującego zwyczajnie ogólny rachunek obrotu. W przypadku tym intraty funduszu zasobowego należy wprawdzie doliczyć do dochodu przedsiębiorstwa, lecz pokryty wydatek (§. 97, ustęp 4) zamieścić

trzeba między wydatkami ogólnego rachunku obrotu przeto także tutaj ma miejsce kompensata.

8. Jeszcze wyraźniej przedstawia się to w tych przypadkach, w których intraty funduszy zasobowych pojawiają się w podstawie opodatkowania jedynie jako pozycja przemijająca. Tak jest mianowicie wtedy, gdy odsetki funduszu zasobowego szczególnego obracane są na powiększenie tego funduszu zasobowego szczególnego. Jeżeli ziszczają się warunki wzmiankowane w §. 95, lit. f, przekazanie tych odsetek do funduszu zasobowego szczególnego uważać należy za pozycję potrącalną policzalną, przeto podstawa opodatkowania powiększy się wprawdzie o kwotę intraty funduszu zasobowego ale zarazem zmniejszy się także o tę kwotę. Takie przekazanie intrat funduszu zasobowego szczególnego do funduszu zasobowego szczególnego ma miejsce stale mianowicie także co do rezerw premiiowych w towarzystwach ubezpieczeń i ma tu być zawsze dozwolane, ponieważ obliczanie tych rezerw opiera się zwykle na zasadzie reguły o procencie składanym.

9. Z tego co się powiedziało, jakoteż z przepisów następującego artykułu wynika, że Władze podatkowe muszą wglądać w zarząd funduszami zasobowymi; o ile więc bilans, zamknięcie rachunków lub podane zeznania nie dostarczą wyjaśnień potrzebnych do ocenienia wzmiankowanych okoliczności, podatnicy obowiązani są w myśl § 110, wykazać oddzielnie stanowcze szczegóły.

Artykuł 30.

Postanowienia szczególne co do rezerw premiiowych.

(§. 97, ustęp 2.)

1. O ile zakłady ubezpieczeń pokrywają wydatki (spłaty strat i odkupy) z funduszy oznaczonych w §. 95 d), mogą je tylko w tym razie wstawić w rachunek obrotu, jeżeli wstawią do dochodów całą równowartość z tych funduszy (§. 97, ustęp 2).

2. Także i to zarządzenie jest następstwem przepisane towarzystwom ubezpieczeń rozporządzeniem ministerjalnym z dnia 5. marca 1896, Dz. u. p. Nr. 31 już w artykule 23 wzmiankowanym sposobu składania rachunków i polega na rozważeniu, że ponieważ sumy odkładane na rezerwy premiiowe są uwolnione od podatku, tedy według zasad w artykule 29, l. 1 aż do 3 wyliczonych, wydatki z rezerw premiiowych pokrywane nie mogą być jeszcze raz uwzględniane w ogólnym rachunku obrotu, a względnie przy stwierdzaniu podstawy opodatkowania.

Artykuł 31.

Postanowienia przejściowe co do fundusów zasobowych utworzonych na mocy ustaw dotychczasowych.

(§. 98.)

Co się tyczy fundusów zasobowych utworzonych na mocy dotychczasowych ustaw, mieć należy na względzie, co następuje:

1. Ponieważ ustawa z dnia 27. grudnia 1880, Dz. u. p. Nr. 151 przepisuje co do rezerw odkładanych do fundusów zasobowych zasady istotnie podobne do przepisanych w ustawie niniejszej, przeto do fundusów zasobowych utworzonych na mocy powyższej ustawy, stosować należy podług tego, czy utworzone zostały z rezerw już opodatkowanych, czy z nieopodatkowanych, zasady przepisane w niniejszej ustawie dla jednej lub dla drugiej kategorii fundusów zasobowych.

Gdyby przedsiębiorstwa opodatkowane dotychczas według ustawy powyższej, miały fundusze zasobowe z rezerwami odłożonemi do nich przed rokiem 1880, w takim razie także i do tych rezerw należałoby stosować zasady niżej pod 2 wyłączone.

Do fundusów zasobowych utworzonych z rezerw po części opodatkowanych, po części nieopodatkowanych, stosować należy postanowienia ostatniego zdania artykułu 32, l. 4.

2. Co do zasobów i fundusów utworzonych na mocy patentu o podatku dochodowym z dnia 29. października 1849, Dz. u. p. Nr. 439, postanawia ustawa w §. 98, że rezerwy odłożone do tych zasobów i fundusów mają być uważane za równe rezerwom (funduszom zasobowym ogólnym), na zasadzie ustawy niniejszej już poddanym opodatkowaniu, tylko w tym razie, jeżeli

- a) wzięte były w zachowanie z wyłączeniem przeznaczeniem na uzupełnienie, odnowienie lub sprawienie nowego inwentarza, a względnie urządzenia ruchu lub na pokrycie strat szczególnie oznaczonych;
  - b) używane są stosownie do swego szczególnego przeznaczenia i jeżeli
  - c) w stosownym terminie, który Władza podatkowa wyznaczy (artykuł 32, l. 1, ad c), podatnik udowodni, że od kwot wziętych w zachowanie, podatek w wymiarze wyznaczonym w §. 19 patentu o podatku dochodowym z dnia 29. października 1849, Dz. u. p. Nr. 439 razem z dodatkiem nadzwyczajnym, był na rzecz skarbu państwa rzeczywiście opłacony.
3. W skutek postanowień powyższych, najprzód wszystkie tak zwane fundusze zasobowe ogólne,

na mocy dotychczasowych ustaw utworzone, tudzież w ogóle wszystkie te fundusze, które nie były szczególnie i wyłącznie przeznaczone na jeden z celów powyższych i też nie były na te cele rzeczywiście użyte, a względnie nie są na te cele nadal zachowywane, nakoniec także wszystkie te fundusze, co do których warunek pod c wzmiankowany nie jest udowodniony, są wyłączone od uważania na równi z funduszami zasobowymi (tak zwanymi ogólnymi) utworzonymi na mocy nowej ustawy z rezerw już opodatkowanych, a przeto też wydatki z pierwszych fundusów pokrywane nie mogą być umieszczane w ogólnym rachunku obrotu, a względnie nie mogą być uważane za policalne pozycje potrącalne.

Artykuł 32.

Bliższe postanowienia co do warunków w §. 98 przepisanych.

W szczególności nadmienić jeszcze należy w tym względzie co następuje:

1. ad a). Co się tyczy pierwszego z warunków w artykule 31, 2 a) wzmiankowanych, nie można pod tym względem podać ogólnego pravidła i pytanie, czy warunek ten uważać trzeba za dopełniony lub nie, rozstrzygać należy zawsze na podstawie ścisłego zbadania stosunków rzeczywistych; pod tym względem mniejszą przywiązywać należy wagę do nazwy rezerw, jak do ich przeznaczenia statutowego, do celu, jaki naznaczyło im Walne zgromadzenie przy ich odłożeniu. jakoteż do ich dotychczasowego używania; jeżeli z okoliczności tutaj nadmienionych i podobnych nie można wywieść, że fundusz był przeznaczony na jeden z szczególnych celów powyżej przytoczonych, lub jeżeli jedna z tych okoliczności, mianowicie sposób dotychczasowego używania tych fundusów dowodzi, że rzecz ma się przeciwnie, uważać należy pierwszy warunek za nie-dopełniony.

ad b). Rozstrzygnięcie pytania, czy warunek używania zgodnie z przeznaczeniem jest dopełniony, nie nastęrczy trudności, jeżeli uwzględnić się będzie najprzód przeznaczenie funduszu, a następnie rodzaj strat i wydatków z niego pokrywanych.

ad c). Co się tyczy trzeciego warunku w ustawie przepisanego, trzymać się należy następujących pravidel:

Ponieważ złożenie dowodu dopełnienia tego warunku, jakoteż sprawdzenie rzetelności tego dowodu, będzie z biegiem czasu rzeczą coraz trudniejszą, wszystkie Władze podatkowe winny niezwłocznie po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia wezwać indywidualnemi odezwaniami według wzoru A przedsiębiorstwa znajdujące się w ich okręgu, dotychczas według patentu o podatku dochodowym opodatkowane

wane, do składania publicznie rachunków obowiązane, które prawdopodobnie posiadają fundusz zasobowy pierwszemu warunkowi (art. 31, l. 2, lit. a) odpowiadający, żeby co do swoich funduszków zasobowych, o które idzie, złożyli najpóźniej w przeciągu sześciu miesięcy, licząc od dnia doręczenia, dowód, jako pierwszy i trzeci z warunków wyżej wzmiankowanych się ziszczają, jeżeli w ogóle zamysłają dowód ten złożyć; zarazem nadmienić należy, że gdyby w późniejszym czasokresie ofiarowano się dostarczyć tego dowodu, nie mogłoby to żadną miarą być uwzględnione. Po bezskutecznym upływie tego terminu orzec należy wyraźnie osobną decyzją

Wzór B. według wzoru B. że dotyczące fundusze nie będą uważane za równe rezerwom już opodatkowanym.

Dowody złożone przez przedsiębiorstwo poddać należy starannemu zbadaniu, zarządzić, żeby strona poczyniła w nich potrzebne uzupełnienia, uchylić, o ile to jest możebne wątpliwość przez zniesienie się ze stroną i bieglými, a następnie z użyciem

Wzór C. wzoru C wydać decyzję, czy a względnie o ile fundusz zasobowy przedsiębiorstwa w myśl §. 98 ma lub nie ma być uważany za równy rezerwom poddanym opodatkowaniu na zasadzie ustawy niniejszej; decyzja ta, a względnie wchodząca na jej miejsce decyzja, co do rekursu — z zastrzeżeniem prawa rozpoznania, służącego wyższymi Władzom i z onegoż wynikającego upoważnienia do uchylania decyzji niższych instancji, zarządzania ponownych dochodzeń i decydowania na ich podstawie — stanowi zasadę dla wszystkich przyszłych decyzji co do podatkowo-prawnego postępowania z takimi funduszami zasobowymi w myśl §. 97, tak, że gdyby zostało stwierdzone istnienie funduszu mającego uważać się za równy rezerwom opodatkowanym na zasadzie ustawy niniejszej, należałoby według okoliczności zbadać jeszcze tylko, czy drugi z powyższych warunków jest dopełniony, podczas gdy w takim razie, gdyby stwierdzone zostało, że nie istnieją rezerwy tego rodzaju, roszerzenia stron, żeby fundusz ten uważano za rezerwy opodatkowane, należałoby odrzucić z powołaniem się jedynie na decyzję ostateczną w tej sprawie wydaną.

3. Co się tyczy merytorycznego rozstrzygnięcia pytania, czy trzeci z warunków ustawowych (c) jest dopełniony, należy mieć na względzie, że trudno aby kiedy mógł być dostarczony bezpośredni dowód co do opodatkowania rezerw — które przecież stanowiły część intraty czystej, a przeto nie mogły być przedmiotem samoistnego opodatkowania — i sam przez się nie byłyby dostateczne; zamiast tego ustawa wymaga raczej udowodnienia, że

a) z intraty rocznej, z której rezerwę odłożono, większa kwota została wciągnięta w ówczesną podstawę opodatkowania niż ta, którą przed-

siębiorstwo rozdzieliło jako zysk i oprocentowanie kapitału zakładowego; i że

b) podatek dochodowy, przypadający od rzeczowej podstawy opodatkowania wynosi najmniej pięć procentów z dodatkiem nadzwyczajnym*) rezerwy odłożonej z tej intraty rocznej.

Strona winna więc wykazać

a) wzmiankowaną podstawę opodatkowania z podaniem intrat rocznych wziętych do obliczenia średniej;

β) podatek dochodowy opłacony od tej podstawy opodatkowania (łącznie z podatkiem zarobkowym) z dodatkiem nadzwyczajnym;

γ) kwoty rozdzielone z dotyczącej intraty rocznej tytułem zysku i oprocentowania kapitału zakładowego, i

δ) kwoty z dotyczącej intraty rocznej do rzeczowego funduszu zasobowego odłożone.

Dowód jakiego ustawa wymaga, uważany będzie za złożony, jeżeli 1. intrata roczna w podstawie opodatkowania pod α wciągnięta jest większa od kwoty wykazanej pod γ i jeżeli 2. podatek wykazany pod β czyni najmniej pięć procentów z dodatkiem nadzwyczajnym kwoty podanej pod δ.

4. Jeżeli pomieniony fundusz zasobowy utworzony jest z rezerw odłożonych z kilku intrat rocznych, dowód tutaj omawiany wyprowadzić należy jak się samo przez się rozumie, co do każdego roku z osobna; gdyby odnośnie do jednego z tych lat nie mógł być wyprowadzony pod względem obu wymagań, w takim razie pomieniony fundusz zasobowy możnaby tylko co reszty kwoty uważać za równy funduszom utworzonym z wkładek już opodatkowanych; do takiego funduszu stosują się analogicznie postanowienia artykułu 28, l. 2, ustęp 2 i n.

5. Gdyby strony prosiły o dozwoleńie przejrzania istniejących aktów wyniaru podatku dla wyprowadzenia dowodów wyżej oznaczonych (co do wysokości dochodu podległego opodatkowaniu, składu podstawy opodatkowania, wysokości opłaconego podatku dochodowego lub przypadającego podatku nadzwyczajnego itp.), należy im tego ile możliwości dozwolić.

*) Dodatek nadzwyczajny wynosił podług tego, czy przedsiębiorstwo miało opłacać mniej czy więcej, jak 30 zł. tytułem zwyczajnego podatku zarobkowego i dochodowego, 70% lub 100%; przeto podatek dochodowy przypadający od rzeczowej podstawy opodatkowania powinien wynosić ogółem 8·5 lub 10% odłożonej rezerwy.

6. Gdyby dochodzenia powyższe nie były jeszcze skończone aż do chwili pierwszego wymierzenia według ustawy niniejszej, podatek wymierzyć należy tymczasowo bez względu na roszczenia, jakieby stronie służyły z §. 98 i oznajmić stronie, że gdyby na podstawie decyzji co do postępowania w przyszłości z jej dotychczasowymi funduszami zasobowymi należało się odpisanie podatku, będzie to uczynione później z urzędu.

7. Od decyzji wydanych w drugiej instancji w skutek rekursów stron podanych przeciw decyzjom wydanym według wzoru *B* i *C* wolno odwołać się do Ministerstwa skarbu.

Postanowienia końcowe.

Artykuł 33.

Postępowanie wtedy, gdy zamknięcie rachunków wykazuje stratę.

(§. 99.)

Gdy rachunki przedsiębiorstwa nie wykazują nadwyżek bilansowych, Władze podatkowe mają niemniej przeto stwierdzić w myśl artykułów powyższych podstawę opodatkowania, jakaby była; jest to potrzebne po części ze względu na okoliczność, że przez wyłączenie wydatków niepoliczalnych zawsze przecież znaleźć się może czysta intrata podlegająca opodatkowaniu, po części zaś z tego powodu, że tylko strata według tych zasad obliczona może być skompensowana czystemi, gdyby były, intratami z innych przedsiębiorstw tego samego podatnika (artykuł 34, l. 1), a względnie co do przedsiębiorstw w myśl §. 85 uprzywilejowanych, może być uważana za policzalną pozycję potrącalną z czystej intraty następnego roku w myśl §. 94, lit. *g*.

O ile przedsiębiorstwa podlegające opodatkowaniu, w takim razie, gdy zysku czystego rzeczywiście nie mają, lub mają tylko nader mały, poddane być mają podatkowi minimalnemu według innych zasad obliczonemu, rozstrząsa się w artykule 35 i 36.

Artykuł 34.

O podatnikach utrzymujących w ruchu po kilka przedsiębiorstw.

(§. 93, ustęp 2, §. 95, ustęp 2.)

1. Jeżeli podatnik opodatkowany według II. rozdziału ma więcej przedsiębiorstw podatkowi podlegających, poddawać je należy opodatkowaniu

zwyczajnie razem, w taki sposób, że za podstawę opodatkowania przyjmuje się sumę czystych intrat opodatkowaniu podlegających po strąceniu strat, jeżeli je poszczególne przedsiębiorstwa poniosły; lecz strat poniesionych w przedsiębiorstwie nie podlegającym podatkowi nie wolno potrącać z intraty przedsiębiorstw, które mu podlegają.

2. Od pravidła tutaj przepisanego zachodzi wyjątek co do przedsiębiorstw rządowych, krajowych i gminnych, ponieważ takie przedsiębiorstwa opodatkowane być mają każde z osobna, a przeto też uchylone jest potrącanie straty jednego przedsiębiorstwa z intraty innych przedsiębiorstw.

3. Dalszy wyjątek zachodzi z natury rzeczy w takim przypadku, gdy towarzystwo wzajemnego ubezpieczenia oprócz czynności ubezpieczenia opartego na wzajemności, zajmuje się także innymi ubezpieczeniami lub pobocznie innym przedsiębiorstwem podległym opodatkowaniu. W przypadku takim tylko opodatkowanie czynności wzajemnego ubezpieczenia przywieść należy do skutku według §. 100, ustęp 9, inne przedsiębiorstwa opodatkowuje się oddzielnie według postanowień §§. 92—99.

4. Jeżeli podatnik w myśl postanowień omawianych wyżej pod l. 1 żąda odliczenia straty, którą poniósł w jednym ze swoich przedsiębiorstw opodatkowaniu podlegających, Władza podatkowa winna zawsze zrobić użytek z upoważnienia nadanego jej w §. 110, ustęp 3 i co do każdego z osobna przedsiębiorstwa zażądać wyjaśnień i wykazów potrzebnych do stwierdzenia wyniku jego obrotu i tylko stratę podług nich obliczoną, ze względem na §. 99 potrącić z sumy intrat czystych z innych przedsiębiorstw.

5. Jeżeli wydatki rozstrząsane w artykułach 17 i 27 dotyczą kilku przedsiębiorstw lub części intraty, z których jedno podlegają podatkowi zarobkowemu według rozdziału II, inne zaś są wolne od podatku, tak na przykład, jeżeli spółka akcyjna posiada fabrykę podlegającą opodatkowaniu i fabrykę wolną od podatku, albo jeżeli przedsiębiorstwo kolei żelaznych utrzymuje w ruchu linie kolejowe opodatkowane i wolne od podatku, w takim razie wyłącza się z podstawy opodatkowania, także tylko części tych wydatków, przypadające na podległe podatkowi przedsiębiorstwa lub części intraty. Rozdział ten powinien nastąpić ile możności według stosunków rzeczywiście zachodzących, a względnie według skali, jaką samo przedsiębiorstwo poda ze względem na te stosunki; gdyby nie można było stosunków tych dokładnie wysledzić lub jeżeli powstaną wątpliwości przeciw skali podziału przez przedsiębiorstwo podanej, które nawet w postępo-

waniu przepisany §. 111 nie mogą być usunięte, rozdział nastąpić ma w stosunku dochodów brutto rozmaitych przedsiębiorstw lub części intraty.

II. Wymiar podatku.

Artykuł 35.

Wymiar podatku. — W ogólności.

(§. 100.)

Ustawa przepisuje w §. 100 rozmaite stopy podatkowe dla przedsiębiorstw podlegających rozdziałowi II. ustawy.

Ustawa ustanawia

1. najprzód podatek minimalny, który płacić mają w każdym razie wszystkie przedsiębiorstwa w artykule 36, l. 1 i 2 bliżej oznaczone, bez względu na to, czy przedsiębiorstwo było w ogóle w ruchu czy nie, czy miało stratę czy zysk czysty to jest zawsze wtedy, gdy podatek od takich przedsiębiorstw, według wymiaru prawidłowo stosować się mającego, wynosiłby mniej od minimalnego; następnie przepisuje ustawa

2. za normalną stopę podatkową dla przedsiębiorstw podlegających temu rozdziałowi stopę 10procentową, lecz podwyższa ją

3. dla przeważnej ilości przedsiębiorstw podlegających podatkowi, czasowo do 10 $\frac{1}{2}$ procentu; nadto ustanawia ustawa

4. dla spółek akcyjnych, które przy wypłacie dywidend przekraczają pewne stopy procentowe, oprócz podatku pod 3 wzmiankowanego jeszcze podatek dodatkowy, po 2 a względnie 4 procenty; prócz tego

5. dla towarzystw wzajemnego ubezpieczenia osobną podstawę opodatkowania

6. dla kas oszczędności i

7. dla przedsiębiorstw uprzywilejowanych w myśl §. 85 osobną skalę podatkową; nakoniec wydaje ustawa

8. jeszcze osobne postanowienia co do opodatkowania funduszy propinacyjnych krajowych.

Artykuł 36.

Podatek minimalny.

(§. 100, ustęp 2 aż do 4.)

1. Od opłacania podatku minimalnego wyłączone są tylko:

- a) towarzystwa wzajemnego ubezpieczenia;
- b) kasy oszczędności;

c) stowarzyszenia i kasy zaliczkowe uprzywilejowane w myśl §. 85.

2. Wszelkie inne przedsiębiorstwa podlegające rozdziałowi II. opłacać mają najmniej podatek wymierzony w myśl postanowień niżej podanych.

3. Ten podatek minimalny wymierzać należy towarzystwom akcyjnym ubezpieczenia w ilość jeden od tysiąca sumy premii czystych rocznych (po strąceniu zwrotów premialnych [bonus] porw niżej l. 4), wszyskim zaś innym przedsiębiorstwom w ilości jeden od tysiąca całego kapitału zakładowego podatnika włożonego w podległe opodatkowaniu przedsiębiorstwa lub interesa.

4. Przy obliczaniu podatku minimalnego dla akcyjnych towarzystw ubezpieczenia stosować należy także tutaj to, co w artykule 40, l. 3 nadmieniono o premiach czystych rocznych: przy obliczaniu podatku minimalnego dla wszystkich innych przedsiębiorstw należy mieć na względzie, że za kapitał zakładowy podatnika uważać trzeba w spółkach akcyjnych i w spółkach komandytowych na akcje wniesiony kapitał akcyjny i zalegający jeszcze dług pierwszeństwa, w spółkach zarobkowych i gospodarczych, o ile nie należą do przedsiębiorstw uprzywilejowanych w myśl §. 85, sumę udziałów przez członków wniesionych. Szczegóły te będzie można wziąć zwyczajnie z bilansu, na którym się opodatkowanie opiera.

5. W takim przypadku, gdy kapitał zakładowy podatnika służy zarazem do przedsiębiorstw lub przemysłów (§§. 84, 88, 89 i 90) podlegających i niepodlegających opodatkowaniu, jakoteż co do podatników w ustępie powyższym szczegółowo nie wyliczonych, kapitał zakładowy w przedsiębiorstwie i przemysły podlegające opodatkowaniu włożony wykazać należy osobno; jeżeli to nie jest możebne należy zwyczajnie przyjmować, że taka część całego kapitału zakładowego uważana być ma za włożoną w przedsiębiorstwo podlegające opodatkowaniu jaka wypadnie w stosunku dochodów ogólnych do dochodów przedsiębiorstwa podlegającego opodatkowaniu. Lecz co do przedsiębiorstw, do których stosuje się ustawa z dnia 18. września 1892 Dz. u. p. Nr. 171 o uiszczaniu opłat stęplowych od akcji, rent i obligacji zagranicznych, nie należy nigdy przyjmować tej części kapitału zakładowego w mniejszej kwocie od tej, która odpowiada kapitałowi obrotowemu tutejszo-krajowemu w myśl §§. 5 i 6 tej ustawy obliczonemu.

Czy pierwsza czy ostatnia, a względnie jaka w ogóle skala w poszczególnym przypadku ma być zastosowana, oceniać należy według stosunków w tym przypadku zachodzących, które w razie potrzeby wyjaśnić należy drogą postępowania w §. 111 przepisanego.

6. Celem rozstrzygnięcia pytania, czy przedsiębiorstwo obciążać należy podatkiem 10, a względnie $10\frac{1}{2}$ procentowym czyli też minimalnym, jeżeli nie jest stanowczo pewnem, że powinien być opłacany tylko podatek minimalny lub wyższy od minimalnego, obliczyć należy najprzód podstawę opodatkowania w myśl artykułów 14—34 i przypadający od niej podatek 10, a względnie $10\frac{1}{2}$ procentowy, następnie także podatek minimalny według powyższych postanowień obliczać się mający; przypisać trzeba przedsiębiorstwu na podatek większą z tych dwóch kwot.

7. Jeżeli za pierwszy rok ruchu przypisany był przedsiębiorstwu tymczasowo podatek minimalny lub też podatek od prawdopodobnego dochodu, w takim razie po zestawieniu pierwszego bilansu, obliczyć należy na nowo, tak podatek minimalny, jak i podatek przypadający od czystej intryty podlegającej opodatkowaniu i gdyby wypadła większa kwota niż wynosił podatek tymczasowy, przypisać należy tę większą kwotę jako podatek stanowczy z wliczeniem tymczasowego podatku; jeżeli zaś okaże się, że podatek tymczasowy był wyższy, przypisać należy jako podatek stanowczy kwotę wymierzoną na podstawie ostatniego bilansu i dochodzeń, jeżeli co do tegoż bilansu były czynione, nadwyżkę zaś winna Władza podatkowa pierwszej instancji odpisać z urzędu, a to nawet w tym razie, jeżeli podatek tymczasowy nabył już mocy prawa.

Artykuł 37.

Dziesięcioprocentowa stopa podatku.

(§. 100, ustęp 6.)

Dziesięcioprocentowemu podatкови od czystej intryty opodatkować się mającej podlegają na teraz — pominiąwszy fundusze propinacyjne krajowe, o których opodatkowaniu mówi się w artykule 43 — tylko

- a) przedsiębiorstwa założone przez reprezentacje krajowe dla użytku publicznego, które nadwyżek swoich używają wyłącznie na utworzenie funduszów zasobowych lub wnoszą je do funduszów krajowych i
- b) instytucje hipoteczne nie liczące na zysk, lecz na zasadzie wzajemności oparte.

Pod tym względem należy jedynie nadmienić, że do stosowania 10procentowej (zamiast $10\frac{1}{2}$ procentowej) stopy podatkowej nie jest to przeszkodą, gdy instytucje pod lit. a wymienione obracają części swojego czystego zysku na cele w §. 95, lit. g i h oznaczone.

Artykuł 38.

Dziesięć i pół procentowa stopa podatku.

(§. 100, ustęp 1 i 5.)

Wszystkie przedsiębiorstwa podatkowi zarobkowemu według rozdziału II. podlegające, w artykule 36, l. 1, w artykułach 37 i 43 wymienione — o ile nie zachodzą warunki do opłacania podatku minimalnego, opłacać mają podatek w ilość $10\frac{1}{2}$ procentów czystej intryty podlegającej opodatkowaniu.

Gdyby w myśl artykułu IX, l. 3, lit. b, a względnie artykułu X, l. 3 i artykułu XI, ta stopa procentowa miała być niższa, Ministerstwo skarbu ogłaszać będzie to niższenie za każdym razem w Dzienniku ustaw państwa.

Artykuł 39.

Podatek dodatkowy od wypłaty większych dywidend.

(§. 100, ustęp 7.)

1. Spółki akcyjne, które za rok, wzięty za podstawę opodatkowania (to jest według wyników bilansu służącego do obliczenia podstawy opodatkowania) rozdzielają tytułem dywidendy więcej niż dziesięć procentów wniesionego kapitału akcyjnego, opłacać mają prócz podatku $10\frac{1}{2}$ procentowego, w poprzedzającym artykule omawianego, jeszcze podatek dodatkowy dwa, a względnie cztery procenty wynoszący; temu podatкови dodatkowemu poddaje się jedynie ową kwotę, którą przedsiębiorstwo przeznaczyło dla rozdzielenia dywidendy przynoszącej 10 procentów, a mianowicie dwuprocentowemu podatкови dodatkowemu podlega ta kwota, która potrzebna jest na jedenasty, aż do piętnastego procentu dywidendy, a czteroprocentowemu podatкови dodatkowemu ta kwota, która potrzebna jest na wypłacenie dywidendy przynoszącej 15 procentów.

2. Przytem należy mieć na względzie, że stopę procentową dywidendy obliczać trzeba nie według kapitału zakładowego w artykule 36, l. 4 oznaczonego, lecz jedynie według kapitału akcyjnego i nie według sumy imiennej onegoż, a względnie poszczególnych akcji, lecz tylko podług sumy rzeczywiście wniesionej na tę sumę imienną; z sumy tej potrącić należy umorzone już części kapitału akcyjnego.

Czy te wyższe dywidendy wypłacane są z wyników obrotu ostatniego roku czynności czyli też z jakichś rezerw przedsiębiorstwa nie stanowi to żadnej różnicy; jeżeli naprzykład przedsiębiorstwo, wypłacające dwunastoprocentową dywidendę, wzięło tylko ośm procentów z nadwyżek obrotu ostatniego roku, pozostałe zaś cztery procenty z funduszu zasobowego, to i tak sumę potrzebną do wypłacenia

jedenastego i dwunastego procentu dywidendy należałoby poddać dwuprocentowemu podatkowi dodatkowemu. Jeżeli wypłacono z funduszu zasobowego już opodatkowanego, należałoby wymierzyć tylko podatek dodatkowy, jeżeli zaś wypłacono z funduszu zasobowego jeszcze nie opodatkowanego, należałoby w myśl §. 96 wymierzyć nadto jeszcze podatek 10¹/₂ - a względnie 10procentowy od sumy wziętej z tego funduszu do rozdzielenia (prw. artykuł 28, l. 2).

3. Osobne postanowienie podaje ustawa nakoniec na ten przypadek, jeżeli takie wyższe dywidendy pochodzą zarazem z przedsiębiorstw podlegających opodatkowaniu według tego rozdziału i z niepodlegających temu podatkowi; w przypadku tym poddać należy podatkowi dodatkowemu tylko tę kwotę, w myśl postanowień powyższych obliczyć się mająca, która stosunkowo przypada na kapitał włożony w przedsiębiorstwa podległe opodatkowaniu.

4. W tym celu należy najprzód oznaczyć z zachowaniem prawideł w §. 111 przepisanych, jak kapitał akcyjny rzeczywiście wniesiony rozdziela się między przedsiębiorstwo podległe opodatkowaniu i wolne od podatku. Następnie całą kwotę potrzebną na wypłacenie dywidendy przewyższającej dziesiąty procent dzieli się stosunkowo między oznaczone w taki sposób części kapitału akcyjnego i poddaje się podatkowi dodatkowemu tylko tę część onegoż, która odpowiada kapitałowi akcyjnemu przypadającemu na przedsiębiorstwo podległe opodatkowaniu.

Ustawa pozwala jednak, żeby spółka akcyjna przeprowadziła dowód przeciwny temu domniemaniu, celem wykazania, że i o ile intrata pozwalająca na wypłatę większej dywidendy pochodziła rzeczywiście z przedsiębiorstwa, nie podlegających opodatkowaniu według rozdziału II.; gdyby Władza podatkowa miała wątpliwości co do tego dowodu, zarządzić należy znowu postępowanie w §. 111 przepisane.

Artykuł 40.

Opodatkowanie towarzystw wzajemnego ubezpieczenia.

(§. 100, ustęp 9.)

1. Podatek towarzystw wzajemnego ubezpieczenia wynosi jeden od tysiąca sumy premii czystych rocznych (po strąceniu zwrotów premii [bonus]).

2. Nadmienia się, że to opodatkowanie w przeciwieństwie do wzmiankowanego w artykule 36

minimalnego opodatkowania towarzystw akcyjnych ubezpieczenia nie jest co do towarzystw wzajemnego ubezpieczenia opodatkowaniem minimalnem, lecz — z zastrzeżeniem wydatków wzmiankowanych w artykule 34, l. 3 — jedynem co do towarzystw wzajemnego ubezpieczenia dopuszczalnem opodatkowaniem, które do nich może być stosowane przeto co do obrotu czynności towarzystw wzajemnego ubezpieczenia należy całkiem zamieścić oznaczania podstaw opodatkowania w myśl artykułów 14 aż do 34, ponieważ nie idzie ani o oznaczenie czy czysty zysk był osiągnięty, ani o sposób użycia takowego; skalą opodatkowania towarzystw wzajemnego ubezpieczenia jest jedynie wysokość premii czystych rocznych, które w roku służącym opodatkowaniu za podstawę zostały osiągnięte.

3. Przez „premie czyste roczne“ rozumieć tu należy odmiennie od terminologii użytej w rozporządzeniu ministeryalnem z dnia 5. marca 1896, Dz. u. p. Nr. 31 nie premie czyste w przeciwstawieniu do premii brutto, to jest nie te premie, które po strąceniu dodatków na zarząd i wszelkich innych pozostać muszą według rachunku prawdopodobieństwa, na którym się plan ubezpieczenia opiera; ustawa oznacza tym wyrazem raczej opłaty tytułem premii rzeczywiście od ubezpieczonych otrzymane, po strąceniu zwrotów premii (bonus) ubezpieczonym zwróconych lub dopisanych; dlatego też z przychodów premialnych w zamknięciu rachunkowem wykazanych potrącają się tylko zwroty premii (bonus) tamże wykazane, a następnie wymierza się podatek w kwocie jeden od tysiąca; w szczególności nie wolno więc potrącać z premii czystych rocznych, także premii kontrasekuracyjnych gdyby istniały.

4. Dla opodatkowania towarzystw wzajemnego ubezpieczenia nie stanowi to różnicy, czy system ich polega na pokrywaniu kapitału czy na rozkładaniu wydatków; również jest to dla opodatkowania rzeczą obojętną, czy w tym ostatnim przypadku kwoty rozkładu oznaczone są i pobierane z góry według prawdopodobnej wysokości szkód, czy też dopiero z dołu w stosunku do szkód, które rzeczywiście nastąpiły.

5. Opodatkowanie to obejmuje cały zakres czynności towarzystw wzajemnego ubezpieczenia w tym ich przynioście (ale prw. artykuł 34, l. 3); przeto intrata z ulokowanych korzystnie funduszy zasobowych takich towarzystw, gdyby istniała i podobne dochody, o ile zostają w związku z interesami wzajemnego ubezpieczenia, nie podlegają już osobnemu opodatkowaniu, według tego, ani według III. rozdziału.

Artykuł 41.

Opodatkowanie kas oszczędności.

(§. 100, ustęp 10.)

Dla kas oszczędności ustanowiona jest następująca stopa podatkowa wzrastająca w stosunku intraty czystej opodatkowaniu podlegającej:

Gdy intrata czysta wynosi aż do 10.000 zł. włącznie	3 procenty,
gdy intrata czysta wynosi nad 10.000 zł. aż do 100.000 włącznie	5 procentów.
gdy intrata czysta wynosi więcej niż 100.000 zł. aż do 200.000 zł.	7½ procentu,
a gdy intrata czysta wynosi więcej niż 200.000 zł.	10 procentów.

Artykuł 42.

Opodatkowanie przedsiębiorstw w myśl §. 85 uprzywilejowanych.

(§. 100, ustęp 11.)

Na karb spółek zarobkowych i gospodarczych, tudzież kas zaliczkowych w myśl §. 85 uprzywilejowanych poddaje się opodatkowaniu pierwszy tyśiąc w trzech dziesiątych, a dalsze dochody w pięciu dziesiątych częściach. O ile czysta intrata w taki sposób obliczona nie przenosi 600 zł., stopa podatkowa wynosi 8·6 procentu, w imych razach 10 procentów.

Co do przedsiębiorstw tutaj wymienionych obliczyć należy w myśl artykułów 14 aż do 34 czystą intratę podległą opodatkowaniu i wziąć za podstawę opodatkowania z pierwszego tyśiąca kwot w taki sposób obliczonych 300 zł., z następnych zaś tyśiący po 500 zł.; jeżeli według tego suma podstawy opodatkowania nie przenosi 600 zł., podatek wynosi 8·5 procentu tej sumy (w skutek czego dotychczasowy podatek od takich podstaw opodatkowania wynoszący 5 procentów z 70 procentowym dodatkiem, nie ulega zmianie); jeżeli zaś podstawa opodatkowania w powyższy sposób obliczona przenosi 600 zł., podatek wynosi 10 procentów tejże (dotychczas 5 procentów z 100procentowym do datkiem).

Artykuł 43.

Opodatkowanie funduszy propinacyjnych krajowych.

(§. 100, ustęp 12 i 13.)

Podatek funduszy krajowych propinacyjnych wynosi 10 procentów intraty czystej obliczonej według postanowień §§. 93 aż do 95 (artykuły 14 aż do 34), przyczem jednak należy wyłączyć z dochodów subwencje państwa, przychody z opłat szynkowych, inne publiczne opłaty i grzywny a na-

tomiaś doliczyć czyste dochody funduszu zasobowego, i nakoniec potrącić kwoty wydane na procentowanie i umorzenie obligacji długu propinacyjnego; jeżeli fundusze propinacyjne krajowe same ponoszą 10procentowy podatek rentowy, jaki według §§. 124, 131 a i 133 od odpowiednich odsetek ma być płacony, kwoty na ten cel wydane mają być również potrącone.

O ile według tego miałyby wejść w zastosowanie postanowienie §. 100, ustęp 2 o podatku minimalnym, za kapitał zakładowy uważa się sumę maksymalną przeznaczoną na emisję dotyczących zapisów długu funduszu propinacyjnego; ta suma maksymalna ustanowiona jest w §. 5 ustawy krajowej z dnia 22. kwietnia 1889, Dziennik ustaw krajowych dla królestwa Galicyi i Łodomeryi z Wielkim Księstwem krakowskim Nr. 30 na 62,200.000 zł., a względnie w §. 1 obwieszczenia c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego z dnia 18. czerwca 1890, Dziennik ustaw krajowych dla księstwa bukowskińskiego Nr. 16, na 6,983.000 zł.

III. Miejsce przypisania podatku.

Artykuł 44.

W ogólności.

(§. 101).

1. Jeżeli zakłady wykonywania przemysłu przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie znajdują się w tej samej miejscowości, w której przedsiębiorca (spółka akcyjna, stowarzyszenie, bank) ma siedzibę, przypisywać należy podatek w tej miejscowości; co do przedsiębiorców zagranicznych, za siedzibę przedsiębiorcy uważa się siedzibę reprezentacji tutejszo-krajowej, a względnie zastępcy ustanowionego w myśl §. 90, ustęp 2.

2. Stosownie do wyraźnego postanowienia ustawy podatek zarobkowy galicyjskiego funduszu propinacyjnego przypisuje się we Lwowie, a funduszu propinacyjnego księstwa Bukowiny w Czerniowcach, i dla obu niepodzielnie.

3. Jeżeli zakłady przemysłowe nie znajdują się w miejscu siedziby przedsiębiorcy lub znajdują się nie wyłącznie w tem miejscu, nastąpić ma rozmiat według rodzaju wykonywanego przedsiębiorstwa, podział podatku między miejsce siedziby przedsiębiorcy i miejsca, w których znajdują się zakłady przemysłu; przez wyraz „miejsce“ rozumieć tu należy zawsze gminę podatkową.

4. W kwestyi podziału podatku ustawa różnicza cztery kategorie przedsiębiorstw: 1. kopalnie, fabryki i inne przedsiębiorstwa mające na celu produkcję przemysłową. 2. przedsiębiorstwa han-

dlowe, instytucje kredytowe i zakłady ubezpieczenia, 3. przedsiębiorstwa kolei żelaznych i 4. przedsiębiorstwa żeglarskie.

Artykuł 45.

Podział podatku kopalń, fabryk i innych przedsiębiorstw mających na celu produkcję przemysłową. — Skala podziału. — Właściwość władz podatkowych.

(§. 102.)

1. Jeżeli zakłady wykonywania przedsiębiorstw, mających na celu produkcję przemysłową, jakoto kopalń, fabryk itp. znajdują się nie w miejscu siedziby przedsiębiorcy, w takim razie 20 procentów przypadającego podatku wymierzyć należy w miejscu siedziby przedsiębiorcy, pozostałe zaś 80 procentów w miejscu, w którym znajduje się zakład przemysłowy.

2. Jeżeli istnieje kilka zakładów przemysłowych tego samego przedsiębiorstwa, przypisać należy 20 procentów przypadającego podatku w miejscu siedziby, pozostałe zaś 80 procentów w miejscach, w których znajdują się zakłady przemysłu; podział taki ma nastąpić także wtedy, gdy jeden z kilku zakładów przemysłowych znajduje się w miejscu siedziby przedsiębiorcy, w skutek czego w przypadku takim przypisać należy w miejscu siedziby przedsiębiorcy najprzód 20 procentów całkowitego podatku, a nadto z pozostałych 80 procentów całkowitego podatku kwotę na zakład przemysłowy w siedzibie przedsiębiorcy przypadającą, obliczoną w myśl postanowień niżej podanych.

Odmienne od dotychczasowego ustawodawstwa przepisuje ustawa, że przy dzieleniu pozostałych 80 procentów mają być uwzględniane wszystkie zakłady przemysłowe bez różnicy, czy są samoistne czy zostają do siebie w stosunku zakładu głównego, filialnego lub pomocniczego; przeto mianowicie zakłady sprzedaży (magazyny fabryczne) przez fabryki założone uważać należy także za zakłady przemysłowe w duchu ustawy.

3. Dzielić należy w stosunku współdziałania poszczególnych zakładów przemysłowych do ogólnej intraty przedsiębiorstwa.

Pod tym względem mieć należy na uwadze

- a) zysk czysty osiągnięty w zakładzie przemysłowym;
- b) gdyby zysku czystego nie można było wykazać, znaczenie techniczne tego zakładu przemysłowego dla całego procesu produkcji.

W tym ostatnim przypadku uściłować należy oznaczyć dla współdziałania poszczególnych zakładów przemysłowych, za zgodą interesowanych, prosty stosunek (na przykład 1 : 2, 1 : 3, 2 : 5).

c) Jeżeli i to postępowanie nie prowadzi do celu, przyjąć należy, że wszystkie zakłady przemysłowe przyczyniają się do ogólnej intraty w stosunku kwot, jakie są w nich wydawane na płace i zarobki łącznie z tantiemami; przez zarobki rozumieć tu należy także zarobki wypłacane pomocnikom w domu pracującym, jakoteż prowizye wypłacane stałym agentom faktorom i tym podobnym pomocnikom.

Gdyby co do jednego z zakładów przemysłowych okazała się strata, podatek dzielony być ma zawsze według skali pod c) podanej.

4. Czwarty ustęp §. 102 mówi o takim przypadku, gdy ten sam zakład przemysłowy rozciąga się na obszar kilku gmin.

Jeżeli jedna z gmin, na które rozciąga się ten sam zakład przemysłu jest zarazem także siedziba przedsiębiorcy, przydzielić należy najprzód tej gminie kwotę 20 procentów całego podatku.

Podatek przypadający na wspólny zakład przemysłowy, a względnie kwota podatku w myśl powyższych l. 1 aż do 3 oznaczona, dzielona być ma między poszczególne gminy według słusznego uznania w stosunku ważności poszczególnych części zakładu przemysłowego z uwzględnieniem ciężarów komunalnych, jakie spadają na gminy w skutek istnienia zakładu przemysłowego, albo w skutek wykonywania przemysłu, tudzież w skutek rozległości.

Postanowienie §. 38, ustęp 4 co do miejsca przypisania podatku kopalniom ma być także tutaj analogicznie stosowane.

5. Podział podatku skuteczniac ma zwyczajnie Władza podatkowa wymierzająca podatek.

6. Lecz w takim przypadku, gdy ten sam zakład przemysłowy rozciąga się na kilka gmin, te zaś gminy uczestniczące należą do rozmaitych okręgów rozkładu (t. j. do okręgów rozmaitych Władz podatkowych pierwszej instancji) lub do rozmaitych krajów, ustawa przepisuje, że w pierwszym razie Władza skarbowa krajowa, w drugim zaś Ministerstwo skarbu orzekać ma tak o tem, której Władzy podatkowej wymierzenie podatku ma być poruczone, jak i o podziale podatku.

7. Zapowiedziane w ustawie osobne zarządzenie co do właściwości Władzy podatkowej będzie potrzebne tylko wtedy, gdy w skutek położenia zakładu przemysłowego powstanie także wątpliwość co do właściwości urzędowej w §. 109 (artykuł 51) przepisanej.

8. Lecz we wszystkich przypadkach pod l. 6 oznaczonych, podatek rozdzielać będzie między gminy uczestniczące Władza skarbowa krajowa, a względnie Ministerstwo skarbu: przeto Władza

wymierzająca podatek, a względnie Władza podatkowa (§. 102, ustęp 6), która najprzód dowie się o istnieniu takiego wspólnego zakładu przemysłowego, winna zdać sprawę tym Władzom i poczynić odpowiednie wnioski.

9. W tych przypadkach, w których ma być opłacany podatek zarobkowy od przedsiębiorstwa rozciągającego się z zakładu przemysłowego położonego za granicą, lub z siedziby podatnika tamże położonej, na obszar ważności ustawy niniejszej (§. 90), Ministerstwo skarbu orzeka tak o tem, której Władzy podatkowej wymierzenie podatku ma być poruczone, jak i o podziale przypadającego podatku; w tym celu Władza podatkowa, która najprzód dowie się o istnieniu takiego przedsiębiorstwa, winna za pośrednictwem przełożonej Władzy skarbowej krajowej zdać sprawę Ministerstwu skarbu i poczynić odpowiednie wnioski.

10. O decyzjach wydanych w sprawach podziału podatku, któremi orzeka się o dopuszczalności lub niedopuszczalności podziału podatku lub ustanawia się skalę podziału, która i w przyszłości ma być stosowana, a więc w szczególności o wszystkich takich decyzjach, dotyczących się podziału podatku przy pierwszym wymierzeniu według ustawy niniejszej lub przy pierwszym opodatkowaniu przedsiębiorstwa według niniejszego rozdziału, uwiadomić należy nie tylko podatnika, lecz także wszystkie gminy interesowane.

11. Natomiast nie trzeba uwiadomić gmin o cyfrze kwoty corocznego przypisu podatkowego na dotyczącą gminę przypadającego, oznaczonej z zastosowaniem tej samej metody, której trzymano się także w latach poprzednich.

12. Decyzje wzmiankowane pod l. 10 zawierać mają istotne powody orzeczenia i powinny dozwalać odwołania się do Władzy skarbowej krajowej, a względnie decyzje tej ostatniej Władzy powinny dozwalać odwołania się do Ministerstwa skarbu.

13. Przedstawienia gmin dążące do podziału podatku, a względnie do zmiany dotychczasowego sposobu podziału podatku, lub też do uchylecia podziału podatku, albo zaprzeczające trafności cyfrowego oznaczenia przypisu podatkowego w gminie, załatwiać ma właściwa Władza podatkowa we własnym zakresie działania i o ile uznane zostaną za usprawiedliwione, uwzględnić przy przyszłych podziałach podatku — wyjąwszy, jeżeli idzie o zakład przemysłowy rozciągający się na kilka gmin rozmaitych okręgów rozkładu (l. 4), w którym to razie postarać się należy o decyzję Władzy skarbowej krajowej, a względnie Ministerstwa skarbu.

W przypisach podatkowych już dokonanych, można zarządzić zmianę tylko na wyraźne żądanie gmin i tylko wtedy i o tyle, o ile w myśl §. 3 ustawy z dnia 18. marca 1878. Dz. u. p. Nr. 31, nie przedawniło się jeszcze prawo państwa do sprostowania wymiaru podatkowego.

Artykuł 46.

Podział podatku przedsiębiorstw handlowych, instytucji kredytowych i towarzystw ubezpieczeń.

(§. 103.)

1. Co do przedsiębiorstw tutaj oznaczonych, których podatek dotychczas w ogóle nie był dzielony, przypisać należy na przyszłość 50 procentów przypadającego całego podatku w miejscu siedziby, a 50 procentów w tych miejscach, w których znajdują się zakłady przemysłowe tych przedsiębiorstw.

2. Co do towarzystw ubezpieczenia nadmienia się tu jeszcze w szczególności, że za ich „zakłady przemysłu“ można uważać jedynie ich reprezentacje, tudzież agencje generalne i główne, przeto też i przy podziale podatku uwzględniać można tylko miejsca, w których rzeczony organa mają siedzibę, nie zaś wszystkie te gminy, w których agencje pośredniczą w interesach z towarzystwem ubezpieczenia.

3. Za skalę podziału podatku brać tu należy zawsze przyjęte w poszczególnych reprezentacjach, jakoteż agencjach generalnych lub głównych premie czyste (po strąceniu zwrotów premialnych [bonus]) w znaczeniu objaśnionem bliżej w artykule 40, l. 3.

4. We wszystkich innych punktach, postanowienia wydane w artykule 45, stosować należy także do tych przedsiębiorstw.

Artykuł 47.

Podział podatku przedsiębiorstw kolei żelaznych.

(§. 104.)

I. 1. Z podatku przedsiębiorstw kolei żelaznych bierze się na przepis 10 procentów w tej gminie w której przedsiębiorca ma siedzibę. Co do c. k. kolei żelaznych państwa decyduje w tym względzie siedziba najwyższej Władzy kierującej.

2. Co do pozostałych 90 procentów zbadać należy najprzód w myśl postanowień niżej podanych, w którym z królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych podatek ma być wzięty na przepis.

3. Jeżeli siedziba przedsiębiorcy a względnie naczelnego zarządu znajduje się w kraju, który kolej przecina, wziąć należy dalsze 15 procentów na przepis w tymże kraju, mianowicie zaś w gminie siedziby przedsiębiorcy a względnie naczelnego zarządu; pozostałe 75 procentów rozdziela się między wszystkie kraje, które kolej przecina, w stosunku długości odnośnych szlaków; w przeciwnym razie całe 90 procentów podatku rozdzielić należy w tym samym stosunku między kraje, które kolej przecina.

4. Z kwoty podatku, jaka z tych 75 a względnie 90 procentów na kraj przypada, bierze się na przepis trzy czwarte części w gminie, która jest siedzibą zarządu ruchu w kraju, albo, jeżeli w tymże kraju nie istnieje zarząd ruchu, w mieście stołecznem tego kraju.

Postanowienie to nie narusza jednak, ma się rozumieć, osobnego zarządzenia, które odnośnie do nabytej na rzecz państwa kolei zachodniej czeskiej wydane zostało ustawą z dnia 11. grudnia 1894, Dz. u. p. Nr. 228, na rzecz Smichowa.

5. Wzmiankowane trzy czwarte części podatku kolei państwa mają być brane na przepis zawsze w mieście stołecznem odnośnego kraju.

6. W myśl obu poprzednich ustępów kwota podatku mająca być przypisaną w miastach stołecznych w Gorycyi z Gradyską, Istrii i Vorarlbergu, aż do czasu oznaczenia tam stolic krajowych drogą ustawodawczą, ma być brana na przepis w tych miastach, w których były dotychczas przypisywane kwoty podatku według ustaw z dnia 8. maja 1869, Dz. u. p. Nr. 61 i z dnia 19. marca 1887, Dz. u. p. Nr. 33, przypadające na miasta stołeczne tych krajów.

7. Pozostałą jedną czwartą część brać należy na przepis we wszystkich innych gminach (to jest pod l. 1, 4, 5 i 6 nie wymienionych), które kolej przecina; za podstawę rozdziału przypisu podatkowego między gminy rzeczono brać należy sumę podatków bezpośrednich tych gmin, która oznaczana być ma co pięć lat. W tę sumę podatków nie należy wliczać podatku osobisto-dochodowego.

8. Powtórzone pod l. 1 aż do 7 postanowienia §. 104 odpowiadają w zasadzie postanowieniom ustaw dotychczas obowiązujących z dnia 8. maja 1869, Dz. u. p. Nr. 61 i z dnia 19. marca 1887, Dz. u. p. Nr. 33. Zawierają jednak istotne nowości, o ile

a) w kraju przez dotyczącą kolej przeciętym, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorcy a względnie zarząd naczelną przypisywać należy ogółem już tylko 25 procentów zamiast jak dotychczas 40 procentów, i

b) czwarta część podatku rządowego w stosunku długości szlaków kolei na pewien kraj przypadającego przypisywana być ma już nie w mieście stołecznem kraju, a względnie w siedzibie zarządu ruchu, lecz w tych gminach, które kolej przecina i w których już z tytułu l. 1, 4, 5, lub 6 nie jest przypisana część podatku kolei żelaznej.

II. Co się tyczy sumy podatków bezpośrednich gmin przez kolej przeciętych, która służyć ma za skalę podziału i tym w celu ma być co pięć lat oznaczana, nadmienia się co następuje:

1. Za „sumę podatków bezpośrednich“ tych gmin do pierwszego podziału podatku w roku 1898, jakoteż do podziału podatku w czterech następnych latach, uważać należy sumę podatków gruntowego, budynkowego, zarobkowego i dochodowego za rok 1897 — z wyłączeniem idealnego podatku budynkowego — przypisanych w gminach podatkowych, które kolej przecina; w następujących pięcioleciach za sumę podatków bezpośrednich w tych gminach uważać się będzie sumę podatków przypisanych w dotyczących gminach, za rok bezpośrednio poprzedzający dotyczące pięciolecie, a mianowicie gruntowego, budynkowego, rentowego i zarobkowego (z wliczeniem podatku zarobkowego przedsiębiorstwu kolejowemu przypisanego w dotyczących gminach) — z wyłączeniem podatku budynkowego idealnego i podatku osobistego dochodowego; co do przypadków, w którychby podatek nie został jeszcze wymierzony, wstawiać należy w rachunku sumy przeszloroczne.

2. Wszystkie Władze podatkowe mają w powyższy sposób obliczyć przypis podatkowy wszystkich gmin podatkowych swego okręgu, które kolej żelazna podatkowi podlegająca przecina i zestawieć te przypisy co do każdej kolei z osobna, dla przesłania tych szczegółów Władzy podatkowej powołanej do wymierzenia podatku zarobkowego.

Szczegółowy sposób postępowania urządzony jest w artykule 55.

3. Gminy uwiadamiać należy o przypadających na nie przypisach, jeżeli dodatki gminne pobierają urzędy podatkowe, tylko na prośbę gminy, w każdym z osobna przypadku podaną, w przeciwnym zaś razie bezwarunkowo, a w obu przypadkach czynić to ma Władza podatkowa pierwszej instancji, w której okręgu gmina leży; gdyby nadeszły przedstawienia przeciw wymiarowi tego przypisu podatkowego, przesłać je należy tej Władzy,

której poruczone jest wymierzenie podatku dotyczącego przedsiębiorstwu kolejowemu, ona zaś postąpić ma z nimi w myśl §. 45, l. 13.

4. Ministerstwo skarbu zastrzega sobie zezwalać na prośbę przedsiębiorstw kolejowych, żeby kwoty podatków rządowych, przedsiębiorstwu kolejowemu przypisane, płacone były w siedzibie przedsiębiorstwa, a według okoliczności w siedzibie poszczególnych dyrekcji ruchu lub w stolicach krajowych, tudzież wydanie potrzebnych zarządzeń, pod względem zaciągania ich do rachunku bieżącego u innych urzędów podatkowych.

Artykuł 48.

Ciąg dalszy; postanowienia przejściowe.

(§§. 105 i 106.)

W §§. 105 i 106 podaje ustawa postanowienia przejściowe co do tych przypadków, w których podział podatku ulegnie istotnym zmianom, bądź w skutek postanowień ustawy niniejszej, w porównaniu z przepisami teraz istniejącymi (§. 105), bądź w skutek nabycia kolei prywatnej na rzecz państwa, w porównaniu z dotychczasowym przepisem podatkowym; postanowienia te mają na celu ustąpienie uszczerbku w dochodach z podatków, jaki przez to poniosą poszczególne korporacje samorządne i uczynienie go tym sposobem mniej dotkliwym.

Odnosne postanowienia są już w ustawie tak dokładnie wyłuszczone i dotyczą przypadków zdarzających się tak rzadko, że słusznie można zaniechać szczegółowego rozstrząsania ich w tem miejscu.

Artykuł 49.

Podział podatku przedsiębiorstw żeglarskich.

(§. 107.)

Co do przedsiębiorstw żeglarskich na wodach śródkrajowych przypisuje się 80, a co do wszelkich innych 90 procentów podatku wymierzonego od wszystkich tego rodzaju przedsiębiorstw podatnika w gminie siedziby przedsiębiorcy. Pozostałe 20, a względnie 10 procentów przypisuje się w owej gminie, a względnie w owych gminach, w których znajdują się stacye, budowiska, agentury, warsztaty i tym podobne zakłady przemysłowe podatnika; pod tym względem stosować należy odpowiednio przepisy podane w artykule 45, l. 3.

Pod względem formalnego postępowania przy oznaczaniu kwoty podatków rządowych i innych na poszczególne gminy przypadających, stosować należy przepisy podane w artykule 47, II i 55,

a względnie używać należy formularza *F* odpowiednio zmienionego; pod względem płacenia wymierzonego podatku, stosują się odpowiednio postanowienia artykułu 47, II l. 4.

Artykuł 50.

0 podziale podatku w takim razie, gdy rozmaite kategorie przedsiębiorstw w artykule 44 wymienionych łączą się ze sobą.

(§. 108.)

1. Zwyczajnie wszystkie przedsiębiorstwa wykonywane przez przedsiębiorcę podlegającego opodatkowaniu według tego rozdziału (z wyjątkiem przedsiębiorstw państwa, krajów i gmin) opodatkowywać należy łącznie (artykuł 34, l. 1).

2. Lecz jeżeli przedsiębiorstwa te należą do rozmaitych w artykule 44 oznaczonych kategorii przedsiębiorstw i jeżeli takowe wykonywane są nie wyłącznie w miejscu siedziby przedsiębiorcy, w takim razie, celem właściwego rozdzielenia podatku oznaczyć należy naprzód podatek przypadający na każdą z tych kategorii przedsiębiorstw i podzielić go w myśl przepisów o podziale podatku dla tej kategorii istniejących, to jest przydzielić z góry 10, 20, 25, 50, 80 lub 90 procentów gminie siedziby przedsiębiorcy, a resztę rozdzielić na poszczególne zakłady przemysłowe tej kategorii przedsiębiorstw stosownie do postanowień §§. 102, 103, 104 i 107.

3. W tym celu rozdzielić należy wymierzony całkowity podatek w stosunku czystych intrat, osiągniętych w każdej z osobna kategorii przedsiębiorstw, gdyby zaś nie można było ich oznaczyć, w stosunku kapitałów zakładowych na takowe wyłożonych; gdyby w jednej kategorii przedsiębiorstw okazała się strata, podatek należałoby zawsze dzielić według wyłożonych kwot kapitału zakładowego.

Oddział III.

Postępowanie przy rozkładaniu podatku zarobkowego przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie.

Artykuł 51.

Właściwość Władz podatkowych. Przepisy o utrzymywaniu ewidencji.

(§. 109.)

1. Według §. 109 podatek zarobkowy od przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachun-

ków publicznie wymierzać ma zwyczajnie (l. 8 aż do 11) ta Władza podatkowa pierwszej instancji, w której okręgu znajduje się siedziba przedsiębiorcy, a dla c. k. kolei państwa ta, w której okręgu ma siedzibę zarząd naczelny.

2. Ażebym Władza podatkowa mogła podołać temu zadaniu, winna przedewszystkiem postarać się o dokładny przegląd wszystkich tych przedsiębiorstw, które mają siedzibę w jej okręgu urzędowym.

3. Również winna Władza podatkowa wywieźć się dokładnie o wszystkich poszczególnych zakładach przemysłowych, należących do tych przedsiębiorstw, a to po części w tym celu, iżby mogła sprawdzać wykazy przedsiębiorstwa, także pod tym względem a po części, iżby mogła przekazywać właściwej Władzy podatkowej, kwoty podatku przypadające na te poszczególne zakłady przemysłu.

4. Nakoniec winna Władza podatkowa wywieźć się o wszystkich znajdujących się w jej okręgu zakładach przemysłowych tych przedsiębiorstw, które mają siedzibę poza obrębem jej okręgu urzędowego, a to ażeby mogła utrzymywać w ewidencji rychłe przekazanie jej kwot podatku zarobkowego na te zakłady przemysłowe przypadających, a względnie, żeby właściwą Władzę podatkową prosić o ich przekazanie.

5. Celem wygotowania tych przeglądów winny Władze podatkowe sporządzić i ciągle prowadzić dwa katastry podług wzoru D, a mianowicie „kataster I. przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie, którym podatek wymierzyć ma podpisana Władza podatkowa“ i „kataster II. przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie, które mają siedzibę lub zakłady przemysłowe w okręgu podpisanej Władzy podatkowej, którym jednak nie wymierza się podatku w tutejszym urzędzie“.

6. Katastry te wygotować należy na osobnych kartach, lub w formie zapisków, według kategorii w §. 83 ustanowionych [które według okoliczności podzielić trzeba na odpowiednie podziały (naprzykład §. 83, I, lit. a, na przedsiębiorstwa przewozowe, przemysłowe, zakłady kredytowe, towarzystwa ubezpieczenia itd.; §. 83, II, lit. a, na stowarzyszenia zaliczkowe i kredytowe, stowarzyszenia spożywcze, stowarzyszenia produkcyjne, stowarzyszenia magazynowe itd.)] i w obrębie każdej kategorii uporządkować podług abecadła.

Kataster I będzie obejmował z wyjątkami podanymi w dalszych ustępach 8 aż do 11 wszystkie przedsiębiorstwa, których siedziba znajduje się w okręgu dotyczącej Władzy podatkowej, kataster II, podobnie z wyjątkami wyżej oznaczonymi te przedsiębiorstwa, których siedziba nie znajduje się w okręgu Władzy podatkowej kataster utrzymu-

jącej, które jednak posiadają zakłady przemysłowe w jej okręgu.

7. Do ułożenia tych katastrów winny Władze podatkowe używać wszelkich środków pomocniczych, jakimi rozporządzają, mianowicie swoich dotychczasowych zapisków, mają przeglądać rejestra handlowe i rejestra stowarzyszeń, porównywać te szczegóły z zapiskami jakieby znajdowały się u Władzy politycznej lub u Władzy skarbowej krajowej, rozpatrywać dotyczące ogłoszenia w dzienniku urzędowym itp.

8. Jeżeli jeden lub kilka zakładów przemysłowych znajduje się w okręgu innej Władzy podatkowej, a nie Władzy podatkowej tego okręgu, w którym mieści się siedziba przedsiębiorcy, Ministerstwo skarbu upoważnione jest na mocy drugiego ustępu §. 109, wydelegować tę inną Władzę podatkową do wymierzenia podatku; wnioski w tym względzie czynić należy tylko w takim razie, jeżeli z powodu zachodzących stosunków można spodziewać się, że środek ten przyczyni się do uproszczenia toku czynności, a względnie, że da większą gwarancję właściwego obliczenia podstawy opodatkowania (ponieważ ułatwi ustne przesłuchanie osób decydujących, oszczędzi długich dochodzeń itp.).

9. Prośby stron o wydelegowanie innej Władzy podatkowej zamiast tej, która w myśl pierwszego ustępu §. 109 byłaby właściwa, a względnie odnośne wnioski niższych Władz przesłać należy z wyłączeniem powodów za delegacją i przeciw niej mówiącym, za pośrednictwem przełożonej Władzy skarbowej krajowej do Ministerstwa skarbu.

10. Następnie Władza do wymierzenia wydelegowana zaciągać ma dotyczące przedsiębiorstw do swego katastru I, Władza w której okręgu znajduje się siedziba przedsiębiorcy, do swego katastru II.

11. W Wiedniu zachowuje się w mocy także na przyszłość szczególną właściwość c. k. Administracji podatkowej dla I. dzielnicy zaprowadzoną rozporządzeniem Ministerstwa skarbu z dnia 10. sierpnia 1877, Dz. u. p. Nr. 72. Wynikające z tego postanowienia zmiany powyższych przepisów ewidencyjnych nie wymagają jednak dalszych wyjaśnień.

Artykuł 52.

Zeznanie podatkowe.

(§. 110.)

1. Każdy przedsiębiorca, w myśl niniejszego rozdziału podlegający opodatkowaniu, winien corocznie w dni 14 po zatwierdzeniu zamknięcia rachunkowego według statutu lub w inny sposób zgodny z przepisami dokonane, najpóźniej zaś w sześć miesięcy po upływie roku ruchu, podać do właściwej Władzy podatkowej pierwszej instancji,

zeznanie czystej intraty opodatkowaniu podlegającej ze wszystkich swoich przedsiębiorstw w ruchu będących, a to podług wzoru, który przepisany będzie drogą rozporządzenia.

Ministerstwo skarbu zastrzega sobie wydanie właściwym Władzom podatkowym szczególnych poleceń co do wnoszenia i badania zeznań c. k. kolei państwa, kolei prywatnych na rachunek państwa w ruchu utrzymywanych, tudzież przedsiębiorstw przemysłowych, utrzymywanych przez koleje państwa.

2. Formularz takiego zeznania zawiera załączka E/1. Nadmieniam się, że rubryki 3, 4 i 5 pozwalają używać tego formularza także w tych przypadkach, w których opłacany być ma tylko minimalny podatek i przeto może służyć także wtedy, gdy się zeznaje do wymierzenia podatku tymczasowego w myśl ustępów 4 i 5 §. 92. Jak towarzystwa ubezpieczenia postępować mają przy wygotowywaniu zeznania, podane jest w uwadze 4 na karcie tytułowej formularza zeznania. Mniejsze przedsiębiorstwa mogą według okoliczności używać także formularza E/2.

3. Do zeznania dołączyć należy zupełny bilans, jakoteż zatwierdzone zamknięcia rachunkowe (rachunek zysków i strat, bilans intraty) w wierzytelnym odpisie; spółki akcyjne, spółki komandytowe na akcje, gwarectwa, tudzież spółki zarobkowe i gospodarcze winny nadto złożyć odpis skrócony protokołu walnego zgromadzenia (zgromadzenia gwarków).

4. Odpis może być tylko o tyle skrócony, że wolno wypuścić w nim dyskusje dotyczące się nie bilansu, zamknięcia rachunków, użycia zysku, udzielenia renumeracji, przyznania tantiem i innych postanowień co do majątku (pomnożenia kapitału akcyjnego, konwersyi itd.), lecz tylko innych spraw stowarzyszenia, a mianowicie wyborów podziękowań, proponowanych zmian statutu itp.; na szczególne żądanie złożyć należy pierwopis lub wierzytelny odpis całego protokołu; o uchwalonych zmianach statutów uwiadamiać należy Władzę podatkową, niezwłocznie po ich zatwierdzeniu.

5. Przedsiębiorstwo dostarczyć ma także materiałów potrzebnych do podziału podatku, gdyby miał nastąpić; w szczególności winno przedsiębiorstwo podać miejsce swojej siedziby, jakoteż wszystkich swoich zakładów przemysłowych i złożyć wykazy potrzebne do podziału podatku stosownie do §. 102, ustęp 2 aż do 6.

6. Wykaz zakładów przemysłowych obejmować ma co do przedsiębiorstw żeglugi wszelkie stacje, budowiska, agencje i warsztaty, które przedsiębiorstwo utrzymuje w obszarze ważności ustawy.

7. Koleje żelazne winny zamiast stacji wykazać wszystkie gminy podatkowe ich szlakami prze-

cięte, a nadto długość w kilometrach ich szlaków oddzielnie podług krajów, w których się takowe znajdują; używać należy do tego ile możliwości formularza F (artykuł 55, l. 1), którego dostarczy Władza podatkowa.

8. Lecz wykazów tych (l. 5 aż do 7) nie trzeba podawać na nowo corocznie, dostatecznym będzie powołanie się przy podawaniu zeznania na wykazy dołączone już do poprzedniego zeznania z oznajmieniem uzupełnień i sprostowań, jeżeli mają być w nich poczynione.

9. Jeżeli podatnik nie wypełni dostatecznie rubryk, jakie zawiera formularz zeznania albo, jeżeli oświadczenia, jakich formularz wymaga lub oprócz nich przez podatnika złożone, nie wystarczają do wyjaśnienia stanu rzeczy, Władzy podatkowej służy prawo żądania o ile uzna to za potrzebne jeszcze dalszych wyjaśnień i wykazów do stwierdzenia faktów ważnych dla wymierzenia podatku; mianowicie Władza podatkowa może także żądać (artykuł 34, l. 4), żeby czysta intrata każdego w szczególności z wykonywanych przedsiębiorstw, była wykazana o ile to jest możebne oddzielnie.

10. Pod groźbą następstw w artykule 53 oznaczonych, podatnik jest obowiązany uczynić tym wezwaniom zadosyć i dostarczyć sumiennie żądanych wykazów.

Artykuł 53.

Zgromadzanie zeznań; postępowanie przeciw opieszalym podatnikom; wymiar z urzędu.

(§. 112.)

1. Celem dopilnowania, żeby zeznania nadchodziły w czasie właściwym, Władze podatkowe winny starać się o nabycie wiadomości nie tylko co do upływu roku czynności w poszczególnych przedsiębiorstwach, lecz ile możliwości także (z dziennika urzędowego, z ogłoszeń publicznych i tym podobnych materiałów pomocniczych) o odbyciu się tych zgromadzeń (walnych zgromadzeń, zgromadzeń gwareckich itd.), na których zamknięcie rachunków itp. bywa zatwierdzone.

2. Jeżeli przedsiębiorstwo nie dotrzyma terminu ustanowionego w §. 110 do podania zeznania, należy wezwać je niezwłocznie, żeby w terminie najmniej czterogodniowym wniosło zeznanie, i ostrzedz, że gdyby terminu nie dotrzymano, podatek wymierzony będzie z urzędu. Władzy podatkowej wolno także zagrozić w tem wezwaniu karą porządkową.

Wzór E/1.

Wzór E/2.

Jeżeli przedsiębiorstwo nie uczyni zadosyć temu wezwaniu, w takim razie stosownie do zachodzących stosunków należy albo z zagrożeniem karą porządkową (według okoliczności karą porządkową odpowiednio podwyższoną) wydać ponowne wezwanie do wniesienia zeznania w przeciągu dni ośmiu lub też wymierzyć podatek zarobkowy z urzędu na podstawie posiadanych materyałów (bilansów, sprawozdań z czynności itp.).

3. Ażeby ten ostatni środek mógł być użyty, Władze podatkowe winny wystarać się o bilanse i zamknięcia rachunkowe poszczególnych przedsiębiorstw, a to bądź odręcznie (np. biorąc je z ogłoszeń w dzienniku urzędowym lub w innych pismach publicznych itp.) bądź przez zażądanie ich od innych (politycznych) Władz.

4. W podobny sposób postąpić należy, gdyby podatnik nie uczynił zadosyć wymaganiem od niego w myśl poprzedzającego artykułu wezwaniu od złożenia wykazów. I w tym razie należy albo wymusić zeznanie naznaczeniem wzrastających stopniowo kar porządkowych, albo też po poprzednim odpowiednim zagrożeniu (§. 112, ustęp 2) wymierzyć podatek z urzędu na podstawie posiadanych materyałów, z pozostawieniem stronie swobody dochodzenia drogą rekursu okoliczności, któreby z odmówionych wykazów na jej korzyść wywieść się dały.

Artykuł 54.

Badanie wyjawów; przesłuchiwanie biegłych.

(§. 111.)

1. Władza podatkowa winna nadchodzące do niej zeznania badać pod względem formy i treści, a gdyby uznała za potrzebne sprostowania lub uzupełnienia, winna je przeprowadzić przez porozumienie się z podatnikiem lub, według własnego uznania po wysłuchaniu biegłych. Co do kopalń i hut zasięgnąć należy zawsze opinii właściwego urzędu rewirowego.

2. Gdy Władza podatkowa czyni użytek z prawa przesłuchania biegłych, winna o ile to jest możliwe przesłuchać zawsze dwóch biegłych; opinię ich trzeba zakomunikować podatnikowi ustnie lub piśmiennie z wezwaniem, żeby w stosownym terminie, który Władza podatkowa winna wyznaczyć, wniósł zarzuty swoje, jeżeli je może uczynić; gdyby w zarzutach tych przywiedziono nowe okoliczności osłabiające opinię biegłych, należy udzielić je biegłym do wydania nowej opinii; gdyby opinia ta zawierała szczegóły istotnie nowe, należałoby zakomunikować ją znowu podatnikowi itd.

3. Gdyby w okręgu Władzy podatkowej pierwszej instancji nie było biegłych ukwalifikowanych, lub gdyby ważność sprawy tego wymagała, można zasięgnąć opinii odpowiedniej Izby handlowo-przemysłowej.

4. Po zupełnem wyjaśnieniu stanu rzeczy w sposób powyżej oznaczony, winna Władza podatkowa rozstrzygnąć punkta sporne z swobodnem ocenieniem dowodów według własnego dobrze rozważonego zdania.

Artykuł 55.

Postanowienia szczególne co do wykazów odnoszących się do miejsca przypisania podatku od przedsiębiorstw kolejowych i żeglarskich.

1. Władza podatkowa winna wykazy dostarczone przez przedsiębiorstwa żeglugi i kolei żelaznych (artykuł 52, l. 6 i 7) — o ile już przedsiębiorstwo tego nie uczyniło — oddzielnie podług okręgów rozkładu podatku (powiatów politycznych, okręgów administracji podatkowych) — przynieść do wykazów podług wzoru *F*, a następnie posłać je do Władzy w nagłówku formularza wymienionej, celem rozpoznania rzetelności i zupełności tych szczegółów, tudzież celem wypełnienia rubryk 4 i 5.

Wzór *F*.

2. Te ostatnie Władze winny obliczone w myśl artykułu 47, II, l. 1 sumy podatkowe wszystkich gmin podatkowych, które pewna kolej przecina, wpisać w rubryce 4 nadesłanego im formularza *F*; następnie ten formularz *F*, sprawdzony pod względem zupełności i niemyślności wpisów w rubrykach 2 i 3, po należytem wypełnieniu rubryk 4 i 5 zwraca się Władzy, która go nadesłała.

3. Po powrocie tych wykazów *F* winna Władza podatkowa zebrać wszystkie wykazy tyczące się każdego z osobna szlaku kolejowego i po wymiarzeniu podatku obliczyć przypadającą na każdą gminę podatkową kwotę podstawy dodatków, a według okoliczności dodatków, wpisać ją w dotyczących wykazach i odpisy ich jako załączki do nakazu płatniczego (formularz *G*) wyszczególniającego podatek rządowy, posłać przedsiębiorstwu kolejowemu i urzędowi podatkowemu, któremu pobór przypadającego podatku rządowego jest poruczony; nadto po jednym odpisie każdego z wykazów *F* posłać należy Władzy podatkowej oznaczonej w nagłówku formularza, ta zaś uwiadomi urzędy podatkowe celem zaciągnięcia do ksiąg i poboru kwot przypadających na rzecz państwa i kwot, które urzędy podatkowe mają pobierać na rzecz korporacji autonomicznych.

Artykuł 56.

Wymierzenie. Nakaz płatniczy i rekurs.

(§§. 113 i 114.)

1. Na podstawie zeznań i materiałów pomocniczych do nich dołączonych przystąpić należy do wymierzenia podatku zarobkowego według rozdziału II.

2. Władza podatkowa winna w tej mierze, ze względem na polecenia wydane w artykule 14, przedewszystkiem zbadać, czy wykazany zysk został obliczony według zasad właściwego bilansu, do tego zaś celu można w razie potrzeby zażądać odpowiednich wykazów i objaśnień. Uczynić to należy mianowicie wtedy, gdy idzie o jedno z przedsięwzięć wzmiankowanych w artykule 11, lub gdy dołączone materiały pomocnicze okazują się niepełnymi, niejasnymi lub niezastępującymi na wiarę.

3. Po skutecznieniu odnośnych uzupełnień, a według okoliczności sprostowań postępować należy przy oznaczaniu wymiaru podatku zarobkowego co do istoty rzeczy według wzoru podanego w formularzu zeznania, to jest oprzeć się należy na czystym zysku (a względnie stracie) wykazanym w bilansie i badać, które pozycje w myśl postanowień ustawy powyżej rozstrząśniętych, należy do niego doliczyć, a względnie z niego wyłączyć.

4. Przytem baczyć należy mianowicie na to, że zmiany, jakie przedstawiają wszelkie pozycje zachodzące się w bilansie lub uzupełnieniach, jakoto kapitał akcyjny, fundusz zasobowy, rezerwy szczególne, sumy wątpliwe, realności, maszyny, inwentarz itp., powinny być dostatecznie wyjaśnione, a w szczególności nie może zachodzić żadna wątpliwość pod tym względem, że przyrosty i ubytki w nich wykazane nie zostały osiągnięte przez policzenie dochodów i wydatków nieuwzględnionych w wykazanym bilansowym rachunku zysków i strat (jak naprzykład przychodów funduszy zasobowych, z których osobno składa się rachunek lub amortyzacji i odpisań również niewłaściwie wciągniętych).

5. O podstawie opodatkowania w ten sposób obliczonej, jakoteż o podatku zarobkowym od niej przypadającym uwiadomić należy podatnika nakazem płatniczym podług wzoru *G* lub *H*; jeżeli podstawa opodatkowania obliczona przez Władzę, nie zgadza się z intratą podległą opodatkowaniu zeznaną przez stronę, dołączyć należy do nakazu płatniczego uzasadnienie, a w niem przedstawić obliczenie podstawy opodatkowania, a względnie podać istotne rozstrzygające powody wciągnięcia, lub wyłączenia poszczególnych pozycji.

6. Formularza *G* używa się w tych przypadkach, w których podatek nie podlega podziałowi; Władza podatkowa winna wygotować całkowicie ten nakaz płatniczy z wyjątkiem rubryk dotyczących się dodatków nie skarbowych i ogólnej należytości podatkowej i dla skutecznienia przypisu podatkowego posłać do właściwego urzędu podatkowego celem obliczenia dodatków na potrzeby autonomiczne, które tenże ma pobierać; ten ostatni urząd ma obliczyć dodatki, wpisać je do nakazu płatniczego, a następnie doręczyć go podatnikowi. Tam, gdzie dodatków gminnych nie pobierają urzędy podatkowe, doręcza się za pośrednictwem zwierzchności gminnej, która ma owe dodatki obliczyć i wpisać; w przypadkach tych poświadczenie odbioru nakazu płatniczego przesłać należy niezwłocznie do Władzy podatkowej pierwszej instancyi.

7. Formularza *H* używać należy zawsze wtedy, gdy stosownie do §§. 102 aż do 109 podatek ma być podzielony. W formularzu tym wypełnić ma Władza podatkowa wszystkie rubryki i posłać go bezpośrednio podatnikowi; zarazem uwiadomić należy w odpowiedni sposób wszystkie urzędy podatkowe, w których podatek ma być przypisany, w celu wykonania tego; urzędy podatkowe winny wygotować następnie wzór *J* w sposób pod l. 6 przepisany i doręczyć podatnikowi.

8. Od nakazów płatniczych podług wzorów *G* i *H*, wolno podatnikowi odwołać się do Władzy skarbowej krajowej, która decyduje ostatecznie wyjąwszy, gdyby rekurs zwracał się także przeciw podziałowi podatku, w którym to ostatnim przypadku dozwolony jest tok instancyi aż do Ministerstwa skarbu.

9. Przeciw uwiadomieniu według wzoru *J* dozwolony jest rekurs tylko o tyle, o ile w nim ma być zaprzeczana cyfrowa dokładność podanych liczb; prawność wymierzenia podatku i podziału podatku można zacząć tylko rekursiem wymierzonym przeciw nakazowi płatniczemu według wzoru *H*.

10. Rekursiem przeciw uwiadomieniu według wzoru *J*, można w szczególności zacząć albo jakąś niezgodność pomiędzy sumą podatkową wykazaną w uwiadomieniu a wykazaną w nakazie płatniczym według wzoru *H* dla dotyczącego urzędu podatkowego, lub też stosownie stóp procentowych użytych do obliczenia dodatków do funduszy albo dokładność obliczenia przypadających dodatków.

11. Co do rekursów takich wydawać ma de cyzyg sam urząd podatkowy z dozwoleniem odwołania się do Władzy skarbowej krajowej.

12. Rekursa zarzucające, że podatek rządowy został nieprawnie wymierzony lub niewłaściwie rozdzielony, odrzucać należy niezwłocznie jako niedopuszczalny z powołaniem się na służące podatnikowi prawo rekursu przeciw nakazowi płatniczemu według wzoru *H*. Podobnie rekursa, w których zaprzeczany jest obowiązek opłacania dodatków lub tym podobne kwestye zwracać należy stronie niezwłocznie z powołaniem się na ustęp końcowy formularza *J*, w którym jest wskazane, gdzie takie rekursa należy podawać.

Artykuł 57.

Terminy płatności.

(§. 115.)

Według §. 115 podatek zarobkowy od przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie uiszczają należy w czterech równych, 1. stycznia, 1. kwietnia, 1. lipca i 1. października płatnych ratach.

Oddział IV.

Zmiany w stanie przedsiębiorstw podlegających podatкови.

Artykuł 58.

Przyrosty.

(§§. 116, 117.)

1. O przedsiębiorstwach nowo powstałych winien przedsiębiorca w przeciągu dni czternastu od chwili otwarcia ruchu uwiadomić Władzę podatkową pierwszej instancji i wykazać kapitał zakładowy lub jeżeli go wykazać nie można, zeznać prawdopodobną intratę (§. 92, ustęp 5).

Objęcie przedsiębiorstwa już istniejącego, atoli nie podlegającego opodatkowaniu według niniejszego rozdziału, uważać należy za nowe powstanie przedsiębiorstwa, które opodatkowaniu według niniejszego rozdziału podlega.

Powinność opodatkowania poczyna się w tym przypadku od chwili, w której rozpoczął się ruch na rachunek obejmującego.

Do pierwszego uwiadomienia o nowo utworzonej spółce akcyjnej, spółce komandytowej na akcyje lub spółce zarobkowej i gospodarczej dołączyć należy kontrakt spółki, a co do przedsiębiorstw, dla których istnieje osobny statut, dołączyć należy dwa egzemplarze onegoż.

Nowo założone stowarzyszenia i kasy zaliczkowe tego rodzaju, który w §. 85 jest oznaczony, przekładać winny Władzom podatkowym jedynie swoje statuty.

2. Obowiązek opodatkowania rozpoczyna się stosownie do postanowień zawartych w §. 92, ustęp 3 aż do 6 z rozpoczęciem się przedsiębiorstwa.

3. Przyrosty następują więc w skutek powstania nowych przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie, bądź tym sposobem, że

a) jednocześnie powstaje, a względnie wchodzi w obowiązek opodatkowania także nowy podmiot podatkowy (artykuł 1) obowiązany do składania rachunków publicznie; albo że

b) podmioty podatkowe, do składania rachunków publicznie obowiązane, już istniejące, zakładają nowe przedsiębiorstwa, a względnie do swoich dotychczasowych przedsiębiorstw przybierają inne; w obu przypadkach rozróżnić znowu należy, czy idzie

α) o przeistoczenie, a względnie wcielenie przedsiębiorstwa już istniejącego ale dotychczas nie podlegającego obowiązkowi składania rachunków publicznie w przedsiębiorstwo podlegające obowiązkowi składania rachunków publicznie, lub też

β) idzie o powstanie przedsiębiorstwa całkiem nowo założonego. Dalszy przypadek, mianowicie gdy przedsiębiorstwo także dotychczas obowiązane do składania rachunków publicznie przechodzi jedynie na inne przedsiębiorstwo tegoż samego rodzaju, rozstrząsa się osobno w artykule 61.

4. Różnica między przypadkami pod 1. 3 a) i b) przywiedzionymi wyraża się najprzód w sposobie wymierzenia podatku tymczasowego, o czem mówiło się już w artykule 13, l. 1 aż do 3; powtóre wpływa na rozpoczęcie się obowiązku opodatkowania.

5. Za chwilę rozpoczęcia się przedsiębiorstwa, a stosownie do §. 117 także rozpoczęcia się obowiązku opodatkowania, uważać należy w przypadkach a) zwyczajnie ukonstytuowanie się nowego podmiotu prawnego (naprzykład co do spółek akcyjnych wpisanie do rejestru handlowego, artykuły 178, 211 k. h.), a względnie gdyby wykonywanie przemysłu rozpoczęło się przed formalnem ukonstytuowaniem, rozpoczęcie się wykonywania dotyczącego przemysłu. Ta ostatnia chwila jest stanowczą także w tych przypadkach, w których nowe ukonstytuowanie się w ogóle nie ma nastąpić, ponieważ naprzykład podmiot prawny już istniejący, lecz dotychczas nie podlegający opodatkowaniu według rozdziału II, lub też podmiot prawny w myśl §. 93, ustęp 2 oddzielnie od wszelkiego przedsiębiorstwa opodatkowany (państwo, kraj, gmina, fundusz publiczny itp.) otwiera przedsiębiorstwo podległe obowiązkowi składania rachunków publicznie.

6. Przeciwnie w przypadkach oznaczonych pod b) obowiązek podatkowy rozpoczyna się już od tej chwili, od której przedsiębiorstwo wykonywane

est na rachunek objemcy, a chwila ta bardzo często poprzedza ukonstytuowanie się nowego podmiotu prawnego, a względnie urzeczywistnienie objęcia.

7. Będzie to zadaniem Władzy podatkowej zbadać starannie w każdym z osobna przypadku według postanowień niniejszych rozpoczęcie się przedsiębiorstwa; najczęściej można będzie do badać się tej chwili z kontraktu spółki, z sprawozdania z czynności lub z bilansu; gdyby to było niemożliwe, stwierdzić ją należy drogą osobnych dochodzeń (artykuł 52. l. 9).

8. Rozstrząsane tutaj postanowienia co do rozpoczęcia się obowiązku podatkowania odnoszą się nie tylko do podatku tymczasowego, lecz także do podatku stanowczego przypadającego na pierwszy rok ruchu, przeto stosować je należy także do tych przedsiębiorstw, które stosownie do artykułu 13, l. 1, nie podlegają w ogóle tymczasowemu opodatkowaniu.

9. Tak samo, jak przedsiębiorstwa podmiotów prawnych nowo ukonstytuowanych lub bądź co bądź nowo wchodzących w obowiązek podatkowania, podlegają opodatkowaniu według rozdziału drugiego już w pierwszym roku objęcia ruchu (prw. art. 59) także te przedsiębiorstwa, które zakłada lub obejmuje przedsiębiorstwo już istniejące, a względnie opodatkowane, obowiązkowi składania rachunków publicznie podlegające

Artykuł 59.

Postanowienia szczególne co do opodatkowania nowych przedsiębiorstw, oznaczonych w artykule 58, l. 9.

1. Gdyby uwzględniono tylko nadwyżki bilansowe przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie, przedsiębiorstwa nowo nabyte byłyby opodatkowane dopiero w roku, który nastąpi po wcieleniu i postanowienie §. 117, nie byłoby wykonane. W duchu §. 117 trzymać się więc należy następującego sposobu postępowania:

2. Gdy podmiot podatkowy już istniejący, obowiązany do składania rachunków publicznie, przybierze do swoich dotychczasowych przedsiębiorstw inne przedsiębiorstwo już istniejące lecz dotychczas nie według rozdziału II. opodatkowane, natenczas ma w roku tego objęcia przedsiębiorstwa, oprócz podatku wymierzonego na podstawie czystych intrat bilansowych poprzedniego roku, opłacić nadto jeszcze od przedsiębiorstwa nowo objętego podatek tymczasowy według §. 92, ustęp 5 przypadający.

3. Podatek ten po strąceniu kwoty przypadającej na gminę siedziby przedsiębiorcy przypisać należy w całości w tej gminie, w której znajduje się przedsiębiorstwo nowo objęte.

4. Po wygotowaniu pierwszego bilansu wykazującego także wyniki obrotu przedsiębiorstwa nowo objętego, zastąpić należy opodatkowanie tymczasowe stanowczem opodatkowaniem nowego przedsiębiorstwa.

5. Za podstawę tego stanowczego opodatkowania przedsiębiorstwa nowo objętego za rok objęcia ruchu wziąć należy intratę czystą w tem przedsiębiorstwie stosownie do §§. 92—99 obliczyć się mającą, rzeczywiście uzyskaną, o ile zaś takowej nie można oddzielnie wykazać, tę kwotę, która z zastosowaniem postanowień §. 102, ustęp 2 aż do 6 oznaczona będzie jako przypadająca na to przedsiębiorstwo.

6. Pod względem miejsca przypisania tego podatku stosować należy przepisy §§. 101 aż do 108 w taki sposób, jak gdyby to przedsiębiorstwo było jedynem przedsiębiorcy podlegającego opodatkowaniu; przeto dla innych przedsiębiorstw nie ma nastąpić zmiana w przypisie podatkowym tego roku, natomiast ma według okoliczności nastąpić dalsze przekazanie części stanowczego podatku na nowe przedsiębiorstwo przypadającego, gminie siedziby przedsiębiorcy itp.

7. Do przypisu podatku wymierzonego za rok po objęciu ruchu stosować należy w zupełności przepisy powyższych §§. 101 aż do 108.

8. Gdy podmiot prawny już istniejący, do składania rachunków publicznie obowiązany, przybierze do swoich dotychczasowych przedsiębiorstw przedsiębiorstwo całkiem nowo założone, postąpić należy całkiem podobnie jak w przypadku dopiero pod l. 1—7 rozstrząsniałym; tylko że podatek tymczasowy może tu być zawsze nałożony w najmniejszym wymiarze wtedy, jeżeli kapitał zakładowy tego przedsiębiorstwa jest wykazany (art. 13, l. 1 i 2).

9. Za założenie nowego przedsiębiorstwa uważać należy w szczególności także utworzenie nowych zakładów przemysłowych tego samego rodzaju co dotychczasowe zakłady przemysłowe, naprzykład wybudowanie drugiego budynku fabrycznego lub założenie filii banku.

10. Za podstawę stanowczego wymierzenia podatku w tych przypadkach wziąć należy nadwyżkę intraty uzyskaną tem rozszerzeniem przedsiębiorstwa, którą według okoliczności obliczyć należy zapomocą proporeyi.

Artykuł 60.

Ubytki.

(§§. 118, 119, 122.)

1. Jeżeli przedsiębiorstwo zostanie zaniechane w ciągu roku podatkowego, przedsiębiorca winien uiawiomić o tem Władzę podatkową pierwszej instancyi w przeciągu czterech tygodni. Powinność

podatkowa ustaje z końcem tego kwartału podatkowego, w którym przedsiębiorstwo zostało zaniechane. (§. 118, ustęp 1).

2. Gdyby uwiadomienia nie podano, lub gdyby je podano za późno, podatek odpisany będzie dopiero od tego terminu płatności, który nastąpi po dniu nadejścia do Władzy uwiadomienia lub uzyskania urzędownie wiadomości o zawieszeniu przedsiębiorstwa. (§. 118, ustęp 3).

3. Jeżeli z kilku przedsiębiorstw, któremi podatnik się trudni, jedno zostanie zawieszono, w takim razie odpisać należy z podatku, za odnośny rok podatnikowi przypisanego, taką część, jaka przypada na intratę z zaniechanego przedsiębiorstwa przez podatnika wykazaną, a to od tego terminu płatności, który nastąpi po dniu zawieszenia przedsiębiorstwa. (§. 118, ustęp 2.)

4. Likwidacyi przedsiębiorstwa, jeżeli zarazem ruch przemysłowy nie zostanie całkiem zawieszony, nie uważa się za zaniechanie w myśl poprzedzającego ustępu (§. 119).

5. Jeżeli czysta intrata poszczególnego przedsiębiorstwa da się wykazać, takowa była już zwyczajnie wzięta za podstawę podziału podatku (§§. 102 do 108), lecz jeżeli wykazana czysta intrata nie była cała poddana opodatkowaniu, lecz po części stratami innych przedsiębiorstw skompensowana (§. 93), w takim razie ma się rozumieć także przy odpisywaniu podatku wzięta być może na uwagę tylko ta część czystej intraty, która była rzeczywiście poddana opodatkowaniu.

Například: W roku 1897 pewien przedsiębiorca zyskał na przedsiębiorstwie w *A* 100.000 zł., na przedsiębiorstwie w *B* 20.000 zł., lecz na przedsiębiorstwie w *C* stracił 80.000 zł., przeto podstawa opodatkowania na rok 1898 40.000 zł., przypadający 10½ procentowy podatek 4.200 zł.; jeżeli przedsiębiorstwo w *A* zostanie dnia 1. maja 1898 zaniechane, odpisać należy taki podatek, jaki stosunkowo przypada na czystą intratę przedsiębiorstwa w *A* rzeczywiście opodatkowaną.

Z ogólnej czystej intraty w sumie 120.000 zł. opodatkowano 40.000 zł., przeto z 100.000 zł. z przedsiębiorstwa w *A* 33.333 zł. 33 c.; podatek 10½ procentowy od tego wynosi 3500 zł., należałoby więc odpisać (od 1. lipca 1898) połowę tej kwoty to jest 1750 zł.

Gdyby przedsiębiorstwo w *C* zostało zawieszono, podatek nie mógłby w ogóle być odpisany dla braku opodatkowanej intraty tego przedsiębiorstwa.

Podatek za rok 1899 należałoby wymierzyć według przepisów powszechnie obowiązujących na

podstawie wykazanego w bilansie czystego zysku z roku 1898, nie biorąc już na uwagę uszczuplenia rozmiarów przedsiębiorstwa, ponieważ według powyższego zostało to już uwzględnione.

6. Jeżeli nie można obliczyć czystej intraty poszczególnego przedsiębiorstwa, odpisać należy tę część podatku, która stosownie do postanowień §§. 102 aż do 108 oznaczona została jako przypadająca na dotyczące przedsiębiorstwo.

7. Miejsce, w którym kwota podatku ma być odpisana, oznaczyć należy stosownie do §. 122 z zastosowaniem §§. 101 aż do 108 w taki sposób, jak gdyby zaniechane przedsiębiorstwo było jedynym przedsiębiorstwem podatnika; stosują się więc analogicznie także w tym przypadku postanowienia zawarte w artykule 59, l. 6, mianowicie co do odpisywania podatków w siedzibie przedsiębiorcy.

8. Zdarzyć się może także taki przypadek, że odpisanie na rzecz pewnej gminy będzie wynosiło więcej niż kwota podatku tamże przypisana — tak w przykładzie rozstrzaskanym pod l. 5, w którym stosownie do artykułu 45, l. 3, lit. c podatek miał być rozdzielony między miejsca *A B* i *C* nie według osiągniętych wyników ruchu, lecz według wypłaconych zarobków; tutaj podatek wynoszący 4.200 zł. mógł być przypisany w kwocie np. 2500 zł. w *A*, 1200 zł. w *B*, a 500 zł. w *C* — przeto dnia 1. lipca 1898 przypis w *A* wynosiłby mniej niż odpisanie, które ma być dozwolone.

Co do przypadków takich ustawa postanawia, że pozostałą kwotę odpisania rozłożyć należy na te gminy, w których przypisany jest podatek tego przedsiębiorcy w stosunku ich przypisów; podług tego należałoby w przerzeczonym przykładzie postąpić jak następuje: Z powodu zawieszenia przedsiębiorstwa w *A* odpisać należy 1750 zł.; z tego przypada 20 procentów na siedzibę przedsiębiorstwa w *B*, przeto najprzód odpisać należy w *B* 350 zł., pozostałe zaś 1400 zł. należałoby odpisać w *A*; lecz przypis w *A* za III. i IV. kwartał 1898 wynosi tylko 1250 zł., przeto pozostałą kwotę odpisania to jest 150 zł. należałoby odpisać w miejscach *B* i *C* w stosunku przypisów tychże miejsc wynoszących w *B* 850 zł., a w *C* 500 zł.

9. Gdyby podatek, od którego pewna suma ma być odpisana, nie był jeszcze wymierzony, załatwienie uwiadomienia mającego na celu odpisanie, odroczyć należy aż do wymierzenia podatku; w każdym razie podatek należy najprzód całkowicie przypisać, a potem dopiero wykonać odpisanie jeżeli ma nastąpić.

Artykuł 61.

Przejście przedsiębiorstwa obowiązane do składania rachunków publicznie na inne przedsiębiorstwo tegoż rodzaju.

(§. 120.)

1. Gdy wszystkie przedsiębiorstwa podatnika opodatkowanego według niniejszego rozdziału przejdą w posiadanie innego takiegoż podatnika, ten ostatni ponosić ma podatek wymierzony jego poprzednikowi w przedsiębiorstwie od tego kwartału, który nastąpi po przejściu posiadania; w przypadku więc takim za rok objęcia ruchu ani się na nowo nie wymierza, ani też nie dzieli się podatku na nowo, chociażby nowe przedsiębiorstwo miało siedzibę w innej gminie.

2. Jeżeli w inne ręce przejdzie posiadanie tylko jednego z kilku przedsiębiorstw podatnika, powinność podatkowania poprzedniego posiadacza kończy się, a powinność podatkowania nowego posiadacza poczyna się od tego terminu płatności, który nastąpi po przejściu posiadania.

Za chwilę przejścia posiadania uważać należy tę chwilę, od której przedsiębiorstwo wykonywane jest na rachunek objemcy.

3. W przypadku takim oznaczyć należy najprzód w sposób podany w artykule 58, l. 7 chwilę, od której przedsiębiorstwo wykonywane jest na rachunek objemcy i od kwartału, który po tej chwili nastąpi, odpisać podatek poprzedniemu posiadaczowi.

4. Dla nowego posiadacza przedsiębiorstwo objęte jest nowym przedsiębiorstwem, przeto podatek ma być onemuż na nowo wymierzony w myśl końcowego zdania ustępu 4, a względnie według ustępu 3, §. 92 i według okoliczności podatek ten ma także być na nowo podzielony według zasad podanych w artykułach 45 aż do 50, jednakże z tą różnicą, że obowiązek podatkowania i podział podatku rozpoczyna się dopiero od kwartału, który nastąpi po przejściu posiadania.

Artykuł 62.

Wypuszczenie w dzierżawę przedsiębiorstwa obowiązane do składania rachunków publicznie.

(§. 121.)

1. Gdy przedsiębiorstwo obowiązane do składania rachunków publicznie wypuści w dzierżawę jedno, kilka lub wszystkie swoje przedsiębiorstwa, nie pociąga to za sobą zmiany w przypisie podatkowym na rok bieżący; podatek też wymierzany być ma na przyszłość jak dotąd według czystego zysku bilansowego (§. 92).

2. Dla dzierżawcy dzierżawa ta jest nowym przedsiębiorstwem, które stosownie do charakteru

dzierżawcy poddane być ma opodatkowaniu od rozpoczęcia się dzierżawy według odnośnych postanowień I. lub II. rozdziału.

Artykuł 63.

Przeistoczenie przedsiębiorstwa zwolnionego od podatku lub uprzywilejowanego w myśl §. 85 na przedsiębiorstwo podlegające opodatkowaniu według prawideł powszechnych lub odwrotnie.

1. Gdy przedsiębiorstwo podmiotu prawnego, obowiązane do składania rachunków publicznie, z jakiegokolwiek przyczyny dotychczas wolne od podatku, przeistoczy się w ciągu roku podatkowego w przedsiębiorstwo podlegające opodatkowaniu według rozdziału II, uważać je należy pod względem opodatkowania za przedsiębiorstwo założone w myśl ostatniego zdania ustępu 4, a względnie według ustępu 3, §. 92. i §. 117.

2. Gdy przedsiębiorstwo w myśl §. 85 uprzywilejowane przeistoczy się w ciągu roku podatkowego w przedsiębiorstwo nie mające prawa do tych dobrodziejstw, taką zmianę wykonywania przemysłu bez względu, czy jest statutową czy faktyczną, uważać należy ze stanowiska opodatkowania za zawieszenie dotychczasowego przedsiębiorstwa w myśl §. 118, ustęp 1 i otwarcie przedsiębiorstwa nowo założonego w myśl l. 1.

3. Gdy zaś przeciwnie przedsiębiorstwo opodatkowane dotychczas według powszechnych postanowień rozdziału II. przeistoczy się w przedsiębiorstwo uprzywilejowane w myśl §. 85, również i to uważać należy za zawieszenie dotychczasowego przedsiębiorstwa w myśl §. 118, ustęp 1 i otwarcie nowego w myśl §. 85 uprzywilejowanego przedsiębiorstwa stosownie do §. 92, ustęp 3 i §. 117.

Oddział V.

Ustawowe prawo zastawu dla podatku zarobkowego od przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie.

Artykuł 64.

(§. 123.)

Postanowienia podane w rozdziale I. ustawy pod względem ustawowego prawa zastawu (§. 76) służącego podatкови zarobkowemu powszechnemu i należytościom pobocznym, stosują się odpowiednio także do podatku zarobkowego według rozdziału II; odsyła się więc w tym względzie do postanowień artykułu 58 przepisu wykonawczego do rozdziału I.

Biliński r. w.

Wzór A.

(Do artykułu 32.)

Załatwienie pytania, czy zasoby utworzone za patentu o podatku dochodowym z dnia 29. października 1849, Dz. u. p. Nr. 439 (fundusz zasobowy szczególny, fundusz na odpisanie, na amortyzację, na wątpliwe należności, na stratę na kursie, fundusz zasobowy na straty, fundusz odbudowy itp.), należy poczytywać za równe zasobom na zasadzie ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220 już opodatkowanym i czy w skutek tego wydatki i straty z powyższych funduszków pokryte, mają być przy przysłem wymierzaniu podatku uważane za potrącenia policzalne w myśl §. 97, zależy stosownie do §. 98 ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220 od wielorakich udowodnień, których wyprowadzenie jest obowiązkiem strony, o ile takowa w ogóle zamierza żądać, żeby w taki sposób postąpiono z jej funduszami dotychczas nagromadzonymi.

Termin do wyprowadzenia tego dowodu w §. 98 przewidziany, ustanawia się niniejszem na sześć miesięcy, licząc od dnia, który nastąpi po doręczeniu niniejszego dekretu i wzywa się . . . . . (Towarzystwo), ażeby w tym terminie, o ile zamierza dowód ten przeprowadzić, wykazało:

1. Na jaki cel szczególny fundusz, o który idzie, był stosownie do statutu lub w skutek szczególnej uchwały walnego zgromadzenia przy utworzeniu przeznaczony i dotychczas zachowywany?

2. w których latach został utworzony i z jakich poszczególnych rezerw i datków? Co do każdego z tych lat należałoby następnie wykazać:

- a) kwoty odłożone z dotyczącej inrady rocznej do pomienionego funduszu zasobowego;
- b) kwoty z dotyczącej inrady rocznej rozdzielone jako zysk i tytułem odsetek od kapitału zakładowego
- c) podatek zarobkowy i dochodowy zwyczajny i nadzwyczajny opłacony za rok kalendarzowy następujący po dotyczącym roku czynności — jeżeli zaś rok czynności nie schodził się z rokiem kalendarzowym, za obadwa lata kalendarzowe, które po roku czynności następowały — (jeżeli więc na przykład odłożono pewną sumę z inrady roku czynności 1890, podatek za rok 1891, jeżeli zaś odłożono jakąś sumę z inrady roku czynności 1891/92, podatek za lata 1892 i 1893);
- d) podstawę opodatkowania, podług której podatek dochodowy był wymierzony za ten rok kalendarzowy, a względnie te lata kalendarzowe — rozłożoną według inrat z lat wziętych do obliczenia średniej.

Gdyby w przeciągu powyższego sześciomiesięcznego terminu nie wyprowadzono dowodu powyżej wymaganego, poczytano by to za znak, że . . . . . stowarzyszenie zrzeka się stanowczo dochodzenia praw, któreby z §. 98 ustawy na jego korzyść wynikały. Gdyby w późniejszym czasie ofiarowano się wyprowadzić dowody w §. 98 wymagane, powyżej wyszczególnione, nie mogłoby to żadną miarą być uwzględnione.

C. k. Administracya podatkowa.**C. k. Starostwo.**

Wzór B.

(Do artykułu 32.)

Ponieważ w terminie wyznaczonym tutejszym dekretem z . . . . . który dnia . . . . .
 . . . . . upłynął, nie wprowadzono oznaczonego powyższym dekretem tutejszym dowodu co do
 pytania czy zasoby (fundusz . . . . .) Towarzystwa . . . . . utworzone za
 patentu cesarskiego z dnia 29. października 1849, Dz. u. p. Nr. 439, należy poczytywać za równe zasobom na zasadzie ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220 już opodatkowanym i czy w skutek tego wydatki i straty z powyższych funduszków pokryte, mają być przy przyszłym wymierzeniu podatku uważane za potrącalne w myśl §. 97, oświadcza się niniejszem, że przerzeczony fundusz nie może być poczytywany za równy zasobom na zasadzie ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220 już opodatkowanym.

W skutek tego wydatki i straty, które w przyszłości będą z tego funduszu pokrywane, nie mogą być umieszczane w ogólnym rachunku obrotu, a względnie nie mogą być uważane za potrącenia policzalne przy ustanawianiu podstawy opodatkowania.

Gdyby chciano odwołać się, rekurs podać należy w przeciągu dni 30, licząc od dnia doręczenia niniejszego dekretu, do podpisanej Władzy podatkowej.

C. k. Administracya podatkowa.**C. k. Starostwo.**

Wzór C, 1.

(Do artykułu 32.)

Podpisana Władza zbadawszy udowodnienia wyprowadzone podaniem z dnia . . . . .
 przekonała się, że zasoby (fundusz zasobowy szczególny . . . . .) Towarzystwa . .
 . . . . . utworzone za patentu cesarskiego z dnia 29. października 1849, Dz. u. p.
 Nr. 439, w sumie . . . . . mogą być poczytywane (według okoliczności: mogą być
 poczytane tylko w sumie . . . . .) za równe zasobom na mocy ustawy z dnia 25. paź-
 dziernika 1896, Dz. u. p. Nr. 220 już opodatkowanym, ponieważ . . . . .
 . . . . .
 . . . . .

W skutek tego wydatki i straty, któreby odpowiednio szczególnemu przeznaczeniu
 rzeczono funduszu były z niego pokrywane, uważane będą przy ustanawianiu przyszłych podstaw
 opodatkowania za potrącenia policzalne aż do sumy ogólnej odpowiedniej kwocie powyższej.

Gdyby chciano odwołać się, rekurs podać należy w przeciągu dni 30, licząc od dnia doręczenia
 niniejszego dekretu, do podpisanej Władzy podatkowej.

C. k. Administracya podatkowa.**C. k. Starostwo.**

Wzór C, 2.

(Do artykułu 32.)

Podpisana Władza zbadawszy udowodnienia wyprowadzone podaniem z dnia . . . . .
 przekonała się, że zasoby (fundusz zasobowy szczególny . . . . .) Towarzystwa . . .
 . . . . . utworzone za patentu cesarskiego z dnia 29. października 1849, Dz. u. p. Nr. 439
 w sumie . . . . . nie mogą być poczytane za równe zasobom na mocy ustawy
 z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220 już opodatkowanym, ponieważ . . . . .
 . . . . .
 . . . . .

W skutek tego wydatki i straty, któreby w przyszłości z tego funduszu były pokrywane, nie mogą
 być umieszczane w ogólnym rachunku obrotu, a względnie nie mogą być uważane przy ustanawianiu
 podstawy opodatkowania za potrącenia policzalne.

Gdyby chciano odwołać się, rekurs podać należy w przeciągu dni 30, licząc od dnia doręczenia
 niniejszego dekretu, do podpisanej Władzy podatkowej.

C. k. Administracya podatkowa.**C. k. Starostwo.**

Wzór D.

(Do artykułu 51.)

Numer katastralny	Tytuł statutowi odpowiedni (firma)	Siedziba	Ma zakłady przemysłowe w 1)	Podatek wymierza	Początek i koniec roku czynności	U w a g a 2)

1) W tej rubryce podać należy gminę podatkową, okrąg urzędu podatkowego i okrąg rozkładu podatku, w których znajdują się poszczególne zakłady przemysłu.
2) W tej rubryce podawać należy corocznie szczególnie liczące się przypisu podatkowego.

Wzór E, 1.

(Do artykułu 52.)

Kraj . . . . .
Powiat polityczny . . . . .

Okrąg urzędu podatkowego . . . . .
Gmina . . . . .

Zeznanie do podatku zarobkowego**przedsiębiorstw podlegających obowiązкови składania rachunków publicznie**

. . . . . (Oznaczenie firmy)
w . . . . . (Siedziba i adres przedsiębiorstwa)

za rok podatkowy 189 .

Podpisany zarząd oświadcza według najlepszej wiedzy i sumienia, że szczegóły podane tutaj w celu wymierzenia podatku zarobkowego przedsiębiorstwom wewnątrz wyszczególnionym są zgodne z prawdą i zupełne.

Podpis:

. . . . .

Uwaga: 1. Zeznanie to podpisać należy zgodnie z przepisem statutowym co do podpisywania firmy.

2. W myśl §. 110 ustawy z dnia 22. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220, zarząd obowiązany jest wypełnić rubryki znajdujące się wewnątrz, jak tylko można najdokładniej.

3. Rubryki 3, 4 i 5 wypełniać należy tylko w przypadkach §§. 92, ustęp 4 i 5, 100, ustęp 4 i 108, rubryki 17 i 18 tylko w przypadkach §§. 93, ustęp 2, 102 i 108.

4. Akcyjne towarzystwa ubezpieczeń podać mają w rubryce „Uwaga“ także sumę zebranych w ostatnim roku czynności premii rocznych i wydanych w tymże czasie zwrotów premii, co do każdej z osobna reprezentacji, tudzież agencji generalnej lub głównej; towarzystwa wzajemnego ubezpieczenia mogą ograniczyć się do wypełnienia jedynie rubryki „Uwaga“ podaniem tych ostatnich szczegółów.

5. Dla innych przedsiębiorstw rubryka ta przeznaczona jest na zapisanie bliższych szczegółów co do obliczenia intryty poszczególnych filii tutejszo-krajowych, co do obliczenia zysków filii zagranicznych itp.

Okres wymiaru i podstawa opodatkowania.

§. 91. Podatek zarobkowy, który według rozdziału niniejszego ma być brany na przepis, wymierza się corocznie.

§. 92. Za podstawę do wymierzenia podatku zarobkowego według niniejszego rozdziału służy zwyczajnie czysta intrata przedsiębiorstw podatkowi podlegających, osiągnięta w ostatnim roku czynności przed rozkiem podatkowym, bez względu, czy uzyskano ją na własną rękę, czy przez wydzierżawienie przedsiębiorstwa. — Jeżeli ostatnie zamknięcie czynności obejmuje tylko część roku czynności lub okres więcej niż rok wynoszący, za czystą intratę roku czynności uważać należy kwotę, przypadającą na rok podług stosunku długości okresu ruchu do jednego roku. — Na ten rok, w którym przedsiębiorstwo rozpoczęło swoje czynności, za podstawę opodatkowania bierze się intratę w tymże roku uzyskana. — Przedsiębiorstwu całkiem nowo założonemu wymierzyć należy podatek za czas aż do dnia wygotowania pierwszego bilansu tymczasowo w wymiarze najniższym w §. 100, ustęp 2 oznaczonym. Jeżeli jednak przedsiębiorstwo nowo założone objęto całkiem lub częściowo, które już przedtem istniały, wymierza się podatek tymczasowo od tej części intraty rocznej, według postanowień następującego ustępu obliczonej, która stosunkowo przypada na okres ruchu. — Za intratę roczną przyjąć należy cztery od sta kapitału zakładowego w przedsiębiorstwie włożonego a tylko w takim razie, gdyby intrata czteroprocentowa nie była prawdopodobna, albo gdyby kapitał zakładowy nie mógł być wykazany, prawdopodobną intratę roczną oznaczyć należy ze względu na rozmiary przedsiębiorstwa i na przemysły w podobnych okolicznościach w ruchu utrzymywano. — Po wygotowaniu pierwszego bilansu wymierza się podatek stanowiąco. — Postanowienia zawarte w ustępach 4 i 5 nie stosują się do spółek zarobkowych i gospodarczych i do kas zaliczkowych podlegających dobrodziejstwom §. 85.

§. 93. Z zastrzeżeniem postanowień §§. 94 aż do 99, intratę czystą stanowią nadwyżki bilansowe, bez względu, czy takowe są jako odsetki, dywidendy, tantiemy lub jak jakiegokolwiek inna nazwa i w jakimkolwiek stosunku rozdzielane, na fundusz zasobowy składane, na przyszły rachunek przenieszone lub w inny sposób używane. — Do wymierzenia podatku od przedsiębiorstw rządowych, krajowych i gminnych, temu rozdziałowi podlegających, brać należy za podstawę intratę czystą każdego z osobna przedsiębiorstwa. Co do innych kontrybuentów, utrzymujących w ruchu kilka przedsiębiorstw podatkowi podlegających, podstawę opodatkowania stanowi suma ich czystych intrat po strąceniu strat, jeżeli je na niektórych przedsiębiorstwach poniesiono.

§. 94. Do nadwyżek bilansowych doliczać należy te kwoty niemi niemi objęte, które z wyników obrotu roku czynności użyte zostały na jeden z celów w paragrafie poprzedzającym wyraźnie wymienionych, lub na jeden z następujących celów:

- Na powiększenie kapitału w przedsiębiorstwie ulokowanego;
- Na spłacenie kapitałów ulokowanych w przedsiębiorstwie przez uczestników, jakoteż na umorzenie takich długów, których spłacanie z dochodów bieżących przyczynia się do podwyższenia saldo majątkowego przedsiębiorstwa, obliczonego według zasad właściwego bilansu majątkowego — albo, które odnoszą się do zaliczek lub dopłat nie wliczonych stosownie do §. 95, lit. c) w sumę podstawową opodatkowania;
- Na opłacenie odsetek od kapitałów ulokowanych w przedsiębiorstwie (w akcyach, akcyach pierwszeństwa, wkładkach na przedsiębiorstwo, udziałach wspólników, wkładkach komandytystów itp.), jakoteż od kapitałów na obligacje pierwszeństwa lub na jakiegokolwiek inne udziałowe zapisy dłużne lub z hipotecznym ubezpieczeniem pożyczonych, o ile takowe są częściami kapitału zakładowego — atoli z wyjątkiem tych kwot, w §. 95, lit. e) oznaczonych, które wydane zostały na opłacenie odsetek od listów zastawnych lub obligacji gminnych odpowiadno statutowi pokrytych i rzeczywiście emitowanych;
- Na dopłaty z tytułu gwarancji, zaliczki lub dodatki innym przedsiębiorstwom;
- Na darowizny, podarki i inne datki, o ile takowych nie wymaga wykonywanie przemysłu, lub o ile takowe nie są obiarowane przez jedną z uprzywilejowanych w myśl §. 85 spółek zarobkowych i gospodarczych lub kas zaliczkowych na rzecz istniejących już zakładów dobroczynnych: remuneraacye za usługi wyświadczone przez zajętych w przedsiębiorstwie, jakoteż datki na wypadek choroby udzielone pracującym w przedsiębiorstwie, lub ich rodzinom uważać należy za wydatek wymagany potrzebą obrotu;
- Na opłacenie przypadającego według niniejszego rozdziału podatku z dodatkami; za równy temu podatkowi uważać należy podatek zarobkowy, na podstawie dotychczasowych ustaw wymierzany, jakoteż podatek dochodowy I i III klasy;
- Na pokrycie strat bilansowych z lat poprzednich; z tych jednak wyłączyć należy dla przedsiębiorstw według §. 85 uprzywilejowanych, tę stratę, według postanowień ustawy niniejszej obliczoną, która powstała w roku czynności poprzedzającym bezpośrednio rok bilansowy.

§. 95. Natomiast następujących pozycji nie należy wliczać w sumę podstawową opodatkowania, a względnie należy je potrącić z nadwyżek bilansowych, jeżeli i tak już przy obliczeniu nadwyżek bilansowych nie były uwzględnione jako pozycje potrącalne:

- zyski bilansowe z lat poprzednich;
- intraty czyste z realności podlegających podatkom gruntowemu i budynkowemu, w takiej kwocie, w jakiej służą za podstawę do wymierzenia podatku gruntowego i budynkowego; za czystą intratę z budynków podlegających podatki klasowemu uważać należy tę kwotę, którą budynek musiałby jako czynsz czysty przynosić, gdyby podlegał podatkowi domowo-czynszowemu, żeby podatek domowo-czynszowy wyrównywał podatekowi klasowemu, jaki budynekowi jest rzeczywiście wzięty na przepis;
- otrzymane dopłaty z tytułu gwarancji lub zaliczek rządowe;
- rezerywy premiove w zakładach ubezpieczeń przeznaczone na pokrycie ubezpieczeń z końcem roku jeszcze nie ubiegłych, tudzież kwoty nie wypłacone jeszcze z końcem roku za szkody lub jakieś inne przypadki ubezpieczenia, z którymi już się zgłoszono;
- wszelkie odsetki bierne przez przedsiębiorstwo wypłacone, o ile w §. 94, lit. c) wliczanie ich w sumę podstawową opodatkowania nie jest wyraźnie przepisane; w szczególności więc wypłacone przez przedsiębiorstwo odsetki lombardowe i eskomtowe, odsetki od wkładów oszczędności, depozytów, od emitowanych asygnat kasowych, od pożyczek na prosty skrypt; wreszcie odsetki wypłacone od listów zastawnych lub obligacji gminnych według przepisów statutu pokrytych i rzeczywiście emitowanych;
- odpisana odpowiednio zużyciu się lub zmniejszeniu się wartości inwentarza lub materiału ruchu, jakoteż stratom poniesionym w przedsiębiorstwie na ściżenie, kursie itp., tudzież te części intraty, które z tych samych powodów składane są na osobne fundusze zasobowe (na odpisaną, amortyzacyjną, straty itp.), w tym ostatnim jednak przypadku tylko wtedy, jeżeli fundusze te przeznaczone są na pokrycie ubytków i strat wyraźnie oznaczonych a straty i ubytki tego rodzaju albo już nastąpiły albo należy się ich spodziewać jako prawdopodobnego wyniku stosunków przedsiębiorstwa. — Jeżeli Władza podatkowa ma wątpliwość, czy sumy odpisane a względnie wzięte w zachowanie są odpowiednio wielkie, wezwąć należy biegłych do wydania opinii. — Kasom oszczędności, zakładom ubezpieczeń, jakoteż stowarzyszeniom zaliczkowym i gospodarczym i kasom zaliczkowym uprzywilejowanym według §. 85, które książkowo, jednak nie realizowane zyski na kursie przekazują na specjalne rezerwy dla strat na kursie, wyłączenie takich przekazów z podstawy opodatkowania nie może być odmówione. — Użycie sum odpisanych na sprawienie nowych rzeczy inwentarskich lub materiału obrotowego nie ma być uważane za powiększenie kapitału w przedsiębiorstwie ulokowanego (§. 94, lit. a);
- kwoty płacone na cele zapotrzączenia funkcyjaryuszów;
- tantiemy wypłacane kontrybucyjnym przedsiębiorstwom na podstawie kontraktów;

- w kasach oszczędności jakoteż w towarzystwach zarobkowych i gospodarczych i kasach zaliczkowych uprzywilejowanych z §. 85, remuneraacye udzielane z czystego zysku członkom zarządu, rady nadzorczej, lub urzędnikom przedsiębiorstwa za spełnienie przez nich usług;
- jeżeli w spółkach zarobkowych i gospodarczych intrata lub część takiej rozdziela się między członków w stosunku wykonanej pracy, dostarczonych materiałów itp., sumę tę do rozdzielenia przeznaczoną należy wprawdzie wliczyć w sumę podstawową opodatkowania, spółki jednak mają prawo potrącić jako wydatek kwotę odpowiednią wartości targowej tych świadczeń, z doliczeniem zaliczek, jeżeli spółnikom były naprzód dane.

Jeżeli wydatki powyżej oznaczone odnoszą się zarazem do przedsiębiorstw, lub części intraty podlegających i niepodlegających opodatkowaniu według niniejszego rozdziału, potrącić należy tylko części owych wydatków, przypadające na podległe opodatkowaniu przedsiębiorstwa a względnie intraty. Gdyby udziałów tych nie można było dokładnie oznaczyć, przyjmuje się, że takowe rozdziela się na przedsiębiorstwa a względnie intraty w stosunku przychodów ryczałtowych.

§. 96. Zasoby i fundusze w §. 95, lit. d) i f) oznaczone poddaje się opodatkowaniu tylko w tym razie, jeżeli i o ile sposób użycia takowych uzasadnia obciążenie ich podatkiem; w szczególności za taki sposób użycia uważać należy, jeżeli w razie rozwiązania spółki lub stowarzyszenia rozdzielane z nich będą nadwyżki przewyższające kapitał zakładowy. Jeżeli nadwyżki takie nie były już przy dawniejszym wymiarze podatku wliczane w sumę podstawową opodatkowania, poddać je należy dodatkowemu opodatkowaniu i kontrybucyjnym w tym celu zeznać. Należność podatku zabezpieczyć trzeba w sposób przewidziany w artykule 245 albo według okoliczności 202 powszechnego kodeksu handlowego z dnia 17. grudnia 1862, Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1863. Członkowie dyrekcji i likwidatorowie, przeciwko tym przepisom wykraczający, są osobiste i solidarnie obowiązani do opłacenia przypadającego podatku. — Natomiast rozdzielania samego kapitału akcyjnego lub zakładowego w razie rozwiązania spółki lub stowarzyszenia, nie uważa się za użycie podlegające opodatkowaniu.

§. 97. Wydatków pokrywanych zasobami i funduszami w §. 95 lit. f) oznaczonymi nie wolno zamieszczać w ogólnym rachunku obrotu. — O ile zakłady ubezpieczeń pokrywają wydatki (spłaty strat i odkupy) z funduszy oznaczonych w §. 95 d), mogą je tylko w tym razie wstawić w rachunek obrotu, jeżeli wstawią do dochodów całą równowartość z tych funduszy.

Gdyby też, lub jakiegokolwiek inne fundusze zasobowe były osobno ulokowane, dochody tym sposobem osiągnięte, o ile nie będą użyte na pokrycie wydatków ciężących na tych funduszach stosownie do ich szczególnego przeznaczenia, mają być doliczone do intraty rocznej. — Jeżeli straty i wydatki, które w innych przypadkach obciążałyby ogólny rachunek obrotu, pokrywane są zasobami na zasadzie ustawy niniejszej opodatkowaniu podlegającymi lub ich dochodami, uważać należy takowe przy wymiarzeniu podatku zarobkowego za pozycje potrącalne.

§. 98. Zasoby utworzone na zasadzie patentu o podatku dochodowym z dnia 29. października 1849, Dz. u. p. Nr. 439, uważać należy za równe zasobom poddanym opodatkowaniu na zasadzie ustawy niniejszej, jeżeli wzięte były w zachowanie z wyłączeniem przeznaczeniem na uzupełnienie, odnowienie lub sprawienie nowego inwentarza, a względnie urządzenia ruchu, lub na pokrycie strat szczególnego oznaczonych, jeżeli używane są stosownie do swego szczególnego przeznaczenia i jeżeli w stosownym terminie, który Władza podatkowa wyznaczy, będzie udowodnione, że od kwot wziętych w zachowanie podatek w wymiarze oznaczonym w §. 10 patentu o podatku dochodowym z dnia 29. października 1849, Dz. u. p. Nr. 439, razem z dodatkami nadzwyczajnym, był na rzecz skarbu państwa rzeczywiście opłacony. Za niedopełnienie tego ostatniego warunku uważa się, jeżeli w sumę podstawową opodatkowania wliczone z intraty rocznej, z której zasób został odłożony, kwotę mniejszą od tej, która rozdzielono jako zysk lub jako odsetki od kapitału zakładowego. O ile powyższe warunki nie stosują się do zasobów oznaczonego rodzaju, mają być one uważane jak rezerwy nieopodatkowane.

§. 99. Jeżeli niemi nadwyżki bilansowej, uwzględniać należy tylko kwoty, które z odpowiednim zastosowaniem §. 94, mają być wliczone w sumę podstawową opodatkowania, z odliczeniem kwot, które z przychodów mają być wylączone, jakoteż sumy strat.

Zeznania podatkowe.

§. 100. Każdy przedsiębiorca w myśl niniejszego rozdziału podlegający opodatkowaniu, winien corocznie w dni czterdzieści po zatwierdzeniu zamknięcia rachunkowego według statutu lub w inny sposób zgodny z przepisami dokonaniem, najpóźniej zaś w 6 miesięcy po upływie roku ruchu, podać do właściwej Władzy podatkowej pierwszej instancji zeznanie czystej intraty opodatkowaniu podlegającej ze wszystkich przedsiębiorstw w ruchu będących a to podług wzoru, który przepisany będzie drogą rozporządzenia. — Do zeznania dołączyć należy zupełny bilans, jakoteż zatwierdzone zamknięcia rachunków (rachunek zysków i strat), tudzież sprawozdania z czynności, jeżeli były przedstawiane, w dwóch egzemplarzach, nadto spółki akcyjne, spółki komandytowe na akcyę, gwarectwa, tudzież spółki zarobkowe i gospodarcze mają dołączyć odpis protokołu walnego zgromadzenia (gwareckiego zgromadzenia), o ile tenże tryb się zarządu czynnościami, nakoniec wykaz okoliczności potrzebnych do oznaczenia miejsca, w którym podatek ma być wzięty na przepis (§§. 101 do 108). — Oprócz tego przedsiębiorca obowiązany jest dostarczyć Władzy podatkowej sumiennie wszelkich wyjaśnień i wykazów potrzebnych do stwierdzenia okoliczności mających wpływ na wymierzenie podatku według niniejszego rozdziału a w szczególności na zadanie Władzy wykazać czysty dochód każdego z osobna przedsiębiorstwa jakie prowadzi.

§. 101. Jeżeli zeznanie lub potrzebne do ich zbadania rachunkowe zestawienia, nie będą przedstawione w terminie ustanowionym, może być oznaczona suma podstawowa opodatkowania i może być wymierzony podatek na zasadzie dokumentów, jakie Władza podatkowa posiada lub o jakie stosowną drogą może się postarać (bilansów, sprawozdań z czynności).

Wymierzenie atoli podatku w taki sposób poprzedzić ma, najmniej o cztery tygodnie, wezwanie, przypominające wyraźnie ten skutek prawny i polecające kontrybucyjnym, aby wniósł potrzebne zeznanie lub dowody rachunkowe.

Postanowienie powyższe nie uchyła możliwości ukarania zastępców kontrybucyjnego za niewnieślenie zeznań, jakoteż prawa Władzy podatkowej wezwania ich do wniesienia tychże lub jakiegokolwiek innych dokumentów z zagrożeniem karami porządkowymi.

Defraudacya podatku.

§. 230. Winnym defraudacyi podatku staje się ten, kto świadomie, z zamiarem uchylenia się od opłacenia podatku według ustawy, podaje mylne zeznanie lub dopuszcza się zatajenia bądź w deklaracji podatkowej, jaka według ustawy ma złożyć, bądź w zeznaniu podatkowym, bądź w odpowiedzi na pytania zadane mu przez Władzę właściwą, albo też czyni to dla uzasadnienia środka prawnego, lub dla uzyskania uwolnienia od podatku i tym sposobem udermienia wzięcie na przepis podatku, który na nim ciąży według ustawy, lub uzyskuje wzięcie na przepis podatku mniejszego od ustawowego lub nie służące innu uwolnieniu od podatku; toż samo tyczy się pełnomocnika, dopuszczającego się oznaczonych czynów i zaniechań karygodnych co do opodatkowania osoby, która zastępuje.

§. 241. Za defraudacyą karze się grzywnami w wymiarze trzy aż do dziesięćkroć wziętej kwoty, o którą podatek został umniejszony lub był na umniejszenie wystawiony. — Jeżeli ta kwota nie da się ściśle cyfrowo oznaczyć, należy prawdopodobną kwotę wziąć za podstawę wymiaru kary. — Zaniast tych kar naznacza się grzywnę aż do 50 zł., jeżeli z okoliczności można poznać, że mylne lub nieokładne zeznanie podano wprawdzie świadomie, ale nie w zamiarze popełnienia defraudacyi. — W każdym przypadku niezawisłe od grzywny dopłacić należy kwotę, o którą podatek został umniejszony.

Miejsca ustawy jak we wzorze E/1.

Wzór F.

(Do artykułu 55.)

W y k ł z

przedstawiający w jaki sposób czwarta ćwierć podatku rządowego wziętego na przepis kolei . . . . .
 przypisana jest stosownie do §. 104, ustęp 7 w gminach podatkowych, które rzeczona kolej przecina w okręgu c. k. Starostwa
 *)

1	2	3	4	5					6	7					Uwaga		
				w odsetkach						złoty ch							
Iliczba porządkowa	Oznaczenie okręgu po-datkowego	Oznaczenie gminy po-datkowej	Suma podatków bez pośrednich w roku 1897	Wysokość dodatków pobierać się mających w roku 1898, a mianowicie:					Z obliczonej w kwocie . . . . . z: ćwierci podatku rządowego przypada na okrąg urzędu podatkowego obok oznaczony a względnie na gminę obok oznaczoną jako pod-sława dodatków kwota	Przeło przypada na					suma		
				krajowego	powiatowego	gminnego	szkolnego	wszelkiego innego		suma ogólna	krajowy	powiatowy	gminny	szkolny		wszelki inny	

Uwaga. Rubryki 4 i 5 wypełnić ma Władza podatkowa wymienciona w nagłówku niniejszego wykazu, rubryki 1—3 przedsiębiorstwo, według okoliczności zaś, tak samo jak rubryki 6 i 7 Władza wynierająca podatek rzeczonemu przedsiębiorstwu kolei żelaznej; rubryki 5 a względnie 7 wypełniać należy tylko w tym razie, gdy urzędy podatkowe uskutecznią pobór dodatków; dostatecznym też będzie, jeżeli w rubryce 7 obliczona zostanie kwota przypadająca na dodatki krajowe według okręgów urzędów podatkowych, kwota przypadająca na dodatki powiatowe, według powiatów itp. i jeżeli kwoty te wykazane będą przy głównej gminie odnośnego powiatu, a według okoliczności przy gminie rozporządzającej wyznaczoną kolej; dodatki gminne wykazać należy w danym razie oddzielnie dla każdej z osobna gminy podatkowej.
 W rubryce 8 winna Władza w nagłówku niniejszego wykazu wymienciona wpisać główne miejsca powiatu itp.; Władza zaś wymierzająca, według okoliczności szczegóły co do zamierzonego sposobu spłacenia należności itp.

*) W wykazach nadchodzących do administracji podatkowych nazłówek powinien być odpowiednio zmieniony.

Nakaz płatniczy Nr.... na podatek zarobkowy

za rok 189 .

od przedsiębiorstw . . . . . podlegających obowiązkowi składania rachunków publicznie.

(Nr. k. . . .)

Według obliczenia uczynionego odpowiednio zeznaniu z dnia . . . . .
przedstawionego na następującej stronie

podstawa opodatkowania dla rzeczonych przedsiębiorstw wynosi stosownie do §§. 83—123 ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220:

Podstawa opodatkowania za rok powyższy	zł.	ct.
Przeło podatek zarobkowy obliczony według . . . . .procentowej stopy podatkowej wynosi	. . . . .	. . . . .
Do tego dodatki nie skarbowe, a mianowicie:		
Dodatek krajowy . . . . . %	} razem . . . . . %	
Dodatek powiatowy szkolny . . . . . %		
Dodatek powiatowy drogowy . . . . . %		
Dodatek powiatowy . . . . . %		
Dodatek gminny . . . . . %		
Dodatek na izby handlowe . . . . . %		
całkowita należność czyni .	. . . . .	. . . . .

którą uiścić należy w czterech równych ratach płatnych dnia 1. stycznia, 1. kwietnia, 1. lipca i 1. października w urzędzie podatkowym w . . . . .

Gdyby poszczególnych rat nie zapłacono najpóźniej w 14 dni po upływie terminu płatności dla każdej z nich wyznaczonego, podatnik byłby obowiązany w myśl §. 283 ustawy powyższej opłacić odsetki za zwłokę, o ile powyższy podatek rządowy przenosi 50 zł.

Kwoty podatku zalegające po upływie czterech tygodni od terminu płatności ściągane będą drogą egzekucyi.

Od niniejszego nakazu płatniczego, można odwołać się w myśl ustawy z dnia 19. marca 1876. Dz. u. p. Nr. 28, w przeciągu dni 30, licząc od dnia, który nastąpi po doręczeniu nakazu płatniczego, rekurs zaś wnieść należy do podpisanej Władzy podatkowej, co jednak nie zawiesza obowiązku uiszczenia podatku w powyższych terminach.

Gdyby zaprzeczano obowiązkowi opłacania dodatków nie skarbowych, rekurs wnieść należy bezpośrednio do tego organu autonomicznego, o którego dodatki idzie.

Nakaz płatniczy Nr.... na podatek zarobkowy

za rok 189 .

od przedsiębiorstw . . . . . podlegających obowiązкови składania
rachunków publicznie . . . . . z siedzibą . . . . .

(Nr. k. . . .)

Według obliczenia uczynionego odpowiednio zeznaniu z dnia . . . . .
przedstawionego na następującej stronie
wynosi dla rzeczonych przedsiębiorstw stosownie do §§. 83—123 ustawy z dnia 25. października 1896,
Dz. u. p. Nr. 220:

1	2		3	
Podstawa opodatkowania za rok 189 .	Odpowiednia stopa procentowa podatku		Przypadający podatek rządowy	
zł.	‰		zł.	c.
Z tego podatku rządowego przypada stosownie do §§. 101—108				
4	5		6	
na siedzibę a względnie na zakład przemysłowy w gminie podatkowej	kwota częściowa		którą wnieść należy do urzędu podatkowego w	
	zł.	c.		

Powyższe urzędy podatkowe nadesłają osobne uwiadomienie o wysokości przypadających dodatków ciał autonomicznych i o wywikającej stąd ogólnej sumie należności.

Od niniejszego nakazu płatniczego można odwołać się w myśl ustawy z dnia 19. marca 1876, Dz. u. p. Nr. 28, w przeciągu dni 30, licząc od dnia, który nastąpi po doręczeniu nakazu płatniczego, rekurs zaś wnieść należy do podpisanej Władzy podatkowej.

C. k. Administracya podatkowa.
C. k. Starostwo.

Uwiedomienie.

Odnośnie do nakazu płatniczego Nr. . . . na podatek zarobkowy za rok 189 . przez
 c. k. Administrację podatkową
 Starostwo w . . . . . wygotowanego oznajmia się, że w podpisa-
 nym Urzędzie podatkowym . . . . . od przedsiębiorstw podlegających obowiązкови
 składania rachunków publicznie . . . . . (Nr. k. . .)

podstawa opodatkowania za rok . . . w sumie	zł.	c.
podatek zarobkowy w sumie	. . . . .	. . . . .
nađto dodatki nie skarbowe, a mianowicie:		
Dodatek krajowy . . . . . %		
Dodatek powiatowy szkolny . . . . . %		
Dodatek powiatowy drogowy . . . . . %		
Dodatek powiatowy . . . . . %		
Dodatek gminny . . . . . %		
Dodatek na izby handlowe . . . . . %		
. . . . . %		
} razem . . . . . %		
razem	. . . . .	. . . . .

przypisane zostały, które uiszczyć należy w czterech równych ratach płatnych dnia 1. stycznia, 1. kwietnia, 1. lipca i 1. października.

Gdyby poszczególnych rat nie zapłacono najpóźniej w 14 dni po upływie terminu płatności dla każdej z nich wyznaczonego, podatnik byłby obowiązany w myśl §. 283 ustawy powyższej opłacić odsetki za zwłokę, o ile powyższy podatek rządowy przenosi 50 zł.

Kwoty podatku zalegające po upływie czterech tygodni od terminu płatności ściągane będą drogą egzekucyi.

Gdyby chciano odwołać się przeciw liczebnej dokładności powyższych szczegółów, rekurs wnieść należy w myśl ustawy z dnia 19. marca 1876, Dz. u. p. Nr. 28, w przeciągu dni 30, licząc od dnia, który nastąpi po doręczeniu niniejszego uwiedomienia, do podpisanego c. k. Urzędu podatkowego, co jednak nie zawiesza obowiązku uiszczenia podatku razem z dodatkami w powyższych terminach.

Gdyby zaprzeczano obowiązku opłacania dodatków nieskarbowych, rekurs wnieść należy bezpośrednio do tego organu autonomicznego, o którego dodatki idzie.

C. k. Urząd podatkowy.

T r e ś ć.

Oddział I.

Obowiązek opłaty, uwolnienia, przemysł zagraniczny.

	Strona
Artykuł 1. Obowiązek opłaty (§. 83)	971

Uwolnienia.

Artykuł 2. Uwolnienie od podatku już nabyte. Poczтовая kasa oszczędności (§. 84, lit. <i>a</i> i <i>c</i>)	973
Artykuł 3. Stowarzyszenia oparte na wzajemności. Warunkowe uwalnianie związków tego samego rodzaju (§. 84, lit. <i>b</i>)	973
Artykuł 4. Kasy zaliczkowe założone z funduszków kontrybucyjnych i podatkowych (§. 84, lit. <i>d</i>)	973
Artykuł 5. Kasy Raiffeisena i podobne związki kredytowe i zaliczkowe (§. 84, lit. <i>e</i>)	973
Artykuł 6. Stowarzyszenia rolnicze (§. 84, lit. <i>f</i>)	973
Artykuł 7. Stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze, tudzież kasy zaliczkowe warunkowo uwolnione (§. 85)	975
Artykuł 8. O spółkach produkcyjnych w szczególności (§. 85, lit. <i>d</i>)	976
Artykuł 9. Utrzymanie w mocy i uchylenie powodów uwalniających od podatku zarobkowego, które dotychczas miały wagę (§. 84, ustęp 2)	977

Stosunek do krajów korony węgierskiej i zagranicznych.

Artykuł 10. Stosunek do krajów korony węgierskiej, do Bośni i Hercegowiny (§. 87)	977
Artykuł 11. Stosunek do krajów zagranicznych (§§. 88—90)	977

Oddział II.

Nakładanie podatku zarobkowego na przedsiębiorstwa obowiązane do składania rachunków publicznie.

I. Ustanowienie podstawy opodatkowania.

a) Postanowienia ogólne.

Artykuł 12. Oznaczenie podstawy opodatkowania pod względem czasu (§§. 91 i 92, ustęp 1 aż do 3)	979
Artykuł 13. Tymczasowe wymierzenie podatku (§. 92, ustęp 4 aż do 7)	980
Artykuł 14. Obliczenie podstawy opodatkowania (§§. 92 i 93)	980

b) Pozycye dochodowe, których nie należy wliczać.

Artykuł 15. Wstęp (§. 95)	982
Artykuł 16. Poszczególne pozycye dochodowe, których nie należy wliczać (§. 95, lit. <i>a</i> , <i>b</i> , <i>c</i>)	982

c) Pozycye wydatkowe, których nie należy wliczać.

Artykuł 17. Wstęp (§. 94)	983
Artykuł 18. Powiększenie kapitału i umorzenie długów (§. 94, lit. <i>a</i> i <i>b</i>)	983
Artykuł 19. Opłata odsetek od kapitału zakładowego (§. 94, lit. <i>c</i>)	984
Artykuł 20. Dopłaty z tytułu gwarancyi, darowizny, podarki itp. (§. 94, lit. <i>d</i> i <i>e</i>)	985
Artykuł 21. Podatki; dawne straty (§. 94, lit. <i>f</i> i <i>g</i>)	985

d) Pozycye wydatkowe, które można wliczać.

Artykuł 22. Wstęp (§. 95)	986
Artykuł 23. Rezerwy premiowe (§. 95, lit. <i>d</i>)	986
Artykuł 24. Odsetki bierne (§. 95, lit. <i>e</i>)	987
Artykuł 25. Odpisania i rezerwy (§. 95, lit. <i>f</i>)	987

	Strona
Artykuł 26. Kwoty płacone na cele zaopatrzenia. Tantiemy (§. 95, lit. <i>g</i> i <i>h</i>)	988
Artykuł 27. Postanowienia szczególne dla kas oszczędności, stowarzyszeń i kas zaliczkowych (§. 95, lit. <i>i</i> i <i>k</i>)	988
<i>e</i>) Fundusze zasobowe.	
Artykuł 28. W ogólności. Użycie tych funduszków nie według ich przeznaczenia (§. 96)	989
Artykuł 29. Postępowanie z dochodami funduszków zasobowych i uwzględnianie wydatków pokrywanych funduszami zasobowymi (§. 97)	990
Artykuł 30. Postanowienia szczególne co do rezerw premialnych (§. 97, ustęp 2)	991
Artykuł 31. Postanowienia przejściowe co do funduszków zasobowych utworzonych na mocy ustaw dotychczasowych (§. 98)	992
Artykuł 32. Blizsze postanowienia co do warunków w §. 98 przepisanych	992
<i>f</i>) Postanowienia końcowe.	
Artykuł 33. Postępowanie wtedy, gdy zamknięcie rachunków wykazuje stratę (§. 99)	994
Artykuł 34. O podatnikach utrzymujących w ruchu po kilka przedsiębiorstw (§. 93, ustęp 2, §. 95, ustęp 2)	994

II. Wymiar podatku.

Artykuł 35. Wymiar podatku. W ogólności (§. 100)	995
Artykuł 36. Podatek minimalny (§. 100, ustęp 2 aż do 4)	995
Artykuł 37. Dziesięcioprocentowa stopa podatku (§. 100, ustęp 6)	996
Artykuł 38. Dziesięć i pół procentowa stopa podatku (§. 100, ustęp 1 i 5)	996
Artykuł 39. Podatek dodatkowy od wypłaty większych dywidend (§. 100, ustęp 7)	996
Artykuł 40. Opodatkowanie towarzystw wzajemnego ubezpieczenia (§. 100, ustęp 9)	997
Artykuł 41. Opodatkowanie kas oszczędności (§. 100, ustęp 10)	998
Artykuł 42. Opodatkowanie przedsiębiorstw w myśl §. 85 uprzywilejowanych (§. 100, ustęp 11)	998
Artykuł 43. Opodatkowanie funduszków propinacyjnych krajowych (§. 100, ustęp 12 i 13)	998

III. Miejsce przypisania podatku.

Artykuł 44. W ogólności (§. 101)	998
Artykuł 45. Podział podatku kopalni, fabryk i innych przedsiębiorstw, mających na celu produkcję przemysłową. — Skala podziału. — Właściwość władz podatkowych (§. 102)	999
Artykuł 46. Podział podatku przedsiębiorstw handlowych, instytucji kredytowych i towarzystw ubezpieczeń (§. 103)	1000
Artykuł 47. Podział podatku przedsiębiorstw kolei żelaznych (§. 104)	1000
Artykuł 48. Ciąg dalszy: postanowienia przejściowe (§§. 105 i 106)	1002
Artykuł 49. Podział podatku przedsiębiorstw żeglarskich (§. 107)	1002
Artykuł 50. O podziale podatku w takim razie, gdy rozmaite kategorie przedsiębiorstw w artykule 44 wymienionych łączą się ze sobą (§. 108)	1002

Oddział III.

Postępowanie przy rozkładaniu podatku zarobkowego przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie.

Artykuł 51. Właściwość Władz podatkowych. Przepisy o utrzymywaniu ewidencji (§. 109)	1002
Artykuł 52. Zeznanie podatkowe (§. 110)	1003
Artykuł 53. Zgromadzanie zeznań; postępowanie przeciw opieszałym podatnikom; wymiar z urzędu (§. 112)	1004
Artykuł 54. Badanie wyjawów; przesłuchiwanie biegłych (§. 111)	1005
Artykuł 55. Postanowienia szczególne co do wykazów odnoszących się do miejsca przypisania podatku od przedsiębiorstw kolejowych i żeglarskich	1005
Artykuł 56. Wymierzenie. Nakaz płatniczy i rekurs (§§. 113 i 114)	1006
Artykuł 57. Terminy płatności (§. 115)	1007

Oddział IV.

Zmiany w stanie przedsiębiorstw podlegających podatkowi.

Artykuł 58. Przyrosty (§§. 116, 117)	1007
Artykuł 59. Postanowienia szczególne co do opodatkowania nowych przedsiębiorstw, oznaczonych w artykule 58, l. 9	1008
Artykuł 60. Ubytki (§§. 118, 119, 122)	1008
Artykuł 61. Przejście przedsiębiorstwa obowiązane do składania rachunków publicznie na inne przedsiębiorstwo tegoż rodzaju (§. 120)	1010

	Stron:
Artykuł 62. Wypuszczenie w dzierżawę przedsiębiorstwa obowiązane do składania rachunków publicznie (§. 121)	1010
Artykuł 63. Przeistoczenie przedsiębiorstwa zwolnionego od podatku lub uprzywilejowanego w myśl §. 85 na przedsiębiorstwo podlegające opodatkowaniu według prawideł powszechnych lub odwrotnie	1010

Oddział V.

Ustawowe prawo zastawu dla podatku zarobkowego od przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie.

Artykuł 64. Ustawowe prawo zastawu dla podatku zarobkowego od przedsiębiorstw obowiązanych do składania rachunków publicznie (§. 123)	1010
---	------

Załączki i wzory.

Wzór A. Wezwanie do złożenia udowodnień co do zasobów utworzonych za patentu o podatku dochodowym z dnia 29. października 1849, Dz. u. p. Nr. 439	1011
" B. Decyzja w razie niezłożenia takich udowodnień	1012
" C 1. Decyzja na podstawie złożonych udowodnień tego rodzaju	1013
" C 2. Podobnież	1014
" D. Kataster przedsiębiorstw podlegających obowiązkowi skadania rachunków publicznie	1015
" E 1. Zeznanie do podatku zarobkowego	1017
" E 2. Podobnież	1021
" F. Wykaz przedstawiający w jaki sposób czwarta ćwierć podatku rządowego wziętego na przepis przedsiębiorstwom kolejowym przypisana jest w myśl §. 104, ustęp 7	1023
" G. Nakaz płatniczy na podatek zarobkowy	1024
" H. Podobnież	1025
" J. Uwiadomienie w razie podziału podatku	1026

